

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

ИЗВЈЕШТАЈ

О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА

ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ

ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ

КОМИСИЈЕ БиХ

У 2014. ГОДИНИ

Сарајево, април 2015. године

ИЗВЈЕШТАЈ
О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА
ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ
ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ БиХ
У 2014. ГОДИНИ

Сарајево, април 2015. године

© Централна изборна комисија Босне и Херцеговине 2015.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине дозвољава репродуковање овог материјала уз навођење власника ауторских права и у неизмијењеном садржају. Захтјеви у вези са ауторским правима се могу послати Централној изборној комисији Босне и Херцеговине путем е-маила kontakt@izbori.ba или на адресу Данијела Озме 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

Данијела Озме бр. 7

71000 Сарајево

Босна и Херцеговина

Тел: +387 (0) 33 251 300

Факс: +387 (0) 33 251 329

Е-mail: kontakt@izbori.ba

Интернет адреса: www.izbori.ba

САДРЖАЈ

Увод.....	9
О Централној изборној комисији Босне и Херцеговине.....	11

I. ДИО - СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БИХ

1.	Изборне активности	15
1.1.	Извјештај о спровођењу Општинских избора 2014. године.....	15
1.2.	Активности на измјенама и допунама Изборног закона БиХ.....	15
1.3.	Активности у вези са избором члана Централне изборне комисије БиХ.....	16
1.4.	Нормативна дјелатност.....	17
1.5.	Остала акта Централне изборне комисије БиХ.....	20
1.6.	Активности уписа бирача у Централни бирачки списак за Опште изборе 2014. године.....	21
1.6.1.	Објављивање Општинских избора 2014. године	21
1.6.2.	Ажурирање Централног бирачког списка.....	22
1.6.3.	Упис бирача у Централни бирачки списак који своје бирачко право остварују на редовним бирачким мјестима (редовни бирачи)	24
1.6.4.	Упис избјеглих лица и лица која привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак	25
1.6.4.1.	Проблеми у поступку уписа бирача у Централни бирачки списак за гласање ван БиХ.....	26
1.6.5.	Упис расељених лица	27
1.6.6.	Одређивање бирачке опције гласања у Брчко дистрикту БиХ.....	28
1.6.7.	Упис бирача за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ.....	29
1.6.8.	Уклањање из евиденције Централног бирачког списка лица осуђених за ратне злочине.....	30
1.6.9.	Достављање извода из Централног бирачког списка по захтјеву политичких субјеката.....	30
1.6.10.	Активности на припреми и спровођењу поступка опозива начелника.....	30
1.6.11.	Активности на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе	30
1.6.12.	Редовне активности на вођењу Централног бирачког списка	30
1.7.	Координација рада општинских/градских изборних комисија ОИК / ГИК).....	31
1.8.	Овјера пријава политичких субјеката за учешће на Општинским изборима 2014. године.....	33
1.8.1.	Овјера пријава политичких партија и независних кандидата	33
1.8.1.1.	Провјера потписа подршке и обрада кандидатских образаца	34
1.8.2.	Овјера пријава коалиција и листа независних кандидата.....	34
1.8.3.	Овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима	35
1.8.4.	Овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима – компензациони мандати.....	36
1.8.5.	Жријебање за утврђивање редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу за Опште изборе 2014. године	37
1.9.	Обука и едукација изборне администрације.....	37
1.10.	Едукативна и промотивно-информативна кампања	38
1.11.	Безбједносни аспекти Општинских избора 2014. године	39
1.12.	Рад Главног центра за бројање	41
1.12.1.	Медији.....	48

1.13.	Неважећи гласачки листићи	48
1.14.	Посматрачи изборног процеса	50
1.14.1.	Коалиција удружења „Под лупом“	51
1.14.2.	Посматрачи у Главном центру за бројање	51
1.14.3.	Оцјена међународних посматрача	52
1.15.	Дан одржавања Општинских избора 12. 10. 2014. године	53
1.16.	Утврђивање изборних резултата	54
1.17.	Достављање образаца Изјава о имовинском стању	55
1.18.	Посредни избори за законодавне органе власти	56
1.18.1.	Дом народа Парламента Федерације БиХ	56
1.18.2.	Утврђивање и потврђивање резултата, додјела мандата	57
1.18.3.	Савјет народа Републике Српске	59
1.18.4.	Дом народа Парламентарне скупштине БиХ	59
1.19.	Спровођење пријевремених избора и првих избора за Скупштину општине Станари и начелника Општине Станари	60
1.20.	Заштита изборног права	63
2.	Остале активности	71
2.1.	Финансијске активности	71
2.2.	Логистичко-оперативне активности	74
2.2.1.	Опште информације и нормативи	74
2.2.2.	Логистичко-оперативне активности	75
2.2.3.	Редовне оперативне активности	76
2.3.	Информатичко-техничка подршка раду Централне изборне комисије БиХ ...	78
2.3.1.	Одржавање Централног бирачког списка (ЦБС)/Бирачка мјеста (БМ) и аналитика	78
2.3.2.	Реализација IV фазе ЈИИС БиХ	79
2.3.3.	Праћење рада и функционисање информатичке структуре ЦИК БиХ	81
2.3.4.	Информатичко-техничка подршка Општинским изборима 2014. године	81
2.3.5.	Одржавање интернет-портала Централне изборне комисије БиХ	82
2.3.6.	Графичка припрема документације	84
3.	Закључна разматрања	86

II. ДИО - СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА

1.	Годишњи извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија	91
1.1.	Увод	91
1.2.	Правни оквир	91
1.3.	Активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду	92
1.3.1.	Пријем финансијских извјештаја политичких партија	92
1.3.2.	Ревизија и контрола финансијских извјештаја	104
1.3.3.	Санкционисање политичких партија	113
1.3.4.	Остале активности	113
2.	Закључна разматрања	115
П Р И Л О З И		117

III. ДИО - СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О САВЈЕТУ МИНИСТАРА БИХ

1.	Спровођење Закона о Савјету министара БиХ	129
2.	Закључна разматрања	129

IV. ДИО - МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА, СЕМИНАРИ И ЕДУКАЦИЈЕ

1.	Међународна сарадња.....	133
1.1.	Учешће на посматрачким мисијама, међународним конференцијама и семинарима	133
1.2.	Промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора	137
1.3.	Међународно признаје Централној изборној комисији БиХ	138
1.4.	Сарадња са међународним организацијама и невладиним сектором.....	138
1.5.	Обука и стручно усавршавање запослених.....	139
2.	Закључна разматрања.....	140

V. ДИО - ЈАВНОСТ РАДА ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ БИХ

1.	Јавност рада Централне изборне комисије БиХ	145
2.	Закључна разматрања	146

VI. ДИО - СИНТЕЗА ЗАКЉУЧНИХ РАЗМАТРАЊА И ПРЕПОРУКЕ

1.	Синтеза закључних разматрања.....	151
2.	Препоруке.....	154

ПОПИС ТАБЕЛА

I. ДИО – СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БиХ		
Табела 1	Број уписаних бирача на дан Опшних избора 12.10.2014. године са одзивом	стр. 23
Табела 2	Број уписаних бирача по категоријама на дан Опшних избора 12.10.2014. године	стр.23
Табела 3	Приказ општина са најмањим и највећим одзивом на Општим изборима 2014.	стр. 24
Табела 4	Преглед поднесених пријава према нивоу власти	стр. 33
Табела 5	Преглед пријављених, овјерених и одбијених пријава политичких партија и независних кандидата за Опште изборе 2014. године	стр.34
Табела 6	Број овјерених кандидата за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ по изборним јединицама	стр. 35
Табела 7	Број овјерених кандидата за Представнички дом Парламента ФБиХ по изборним јединицама	стр. 35
Табела 8	Број овјерених кандидата за Народну скупштину РС по изборним јединицама	стр.36
Табела 9	Број овјерених кандидата за Скупштину кантона у ФБиХ по изборним јединицама	стр. 36
Табела 10	Број поднесених кандидатских листи за додјелу компензационих мандата за Опште изборе 2014. године по нивоима органа власти	стр.36
Табела 11	Укупан број пребројаних гласачких листића по категоријама	стр. 47
Табела 12	Општине у Републици Српској са више од 4% неважећих гласачких листића на нивоу Предсједништво БиХ (упоредни преглед процената и за друге нивое)	стр. 49
Табела 13	Општине у Федерацији БиХ са више од 4% неважећих гласачких листића на нивоу Предсједништво БиХ (упоредни преглед процената и за друге нивое)	стр. 50
Табела 14	Број поднесених/овјерених кандидатских листа за Дом народа Парламента Федерације БиХ и датум овјере	стр. 57
Табела 15	Одлуке о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације БиХ из скупштина кантона	стр. 58
Табела 16	Преглед овјерених политичких субјеката и кандидата на пријевременим изборима и првим изборима за начелника Општине Станари и Скупштину општине Станари	стр. 62
Табела 17	Преглед броја поступака вођених пред Централном изборном комисијом БиХ и Апелационим одјељењем Суда БиХ за вријеме избора 2014. године	стр.69
Табела 18	Структура налога из благајне у току 2014. године	стр. 71
Табела 19	Запослени на одређено вријеме	стр. 77
II. ДИО – СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА		
Табела 1	Преглед извора финансирања политичких партија у 2012. години (према подацима које су партије исказале у годишњим финансијским извјештајима)	стр.94
Табела 2	Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти у периоду 2004 - 2013. г.	стр. 102
Табела 3	Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти (државни ниво, ентитетски нивои и Брчко дистрикт БиХ)	стр. 103

ПОПИС ГРАФИКОНА

I. ДИО – СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БиХ		
Графикон 1	Број важећих, неважећих и празних гласачких листића на Општим изборима 2014. године	стр. 48
II. ДИО – СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА		
Графикон 1	Приказ прихода које су политичке партије оствариле из буџета у периоду 2004. до 2013. године	стр. 103
Графикон 2	Структура трошкова политичких субјеката у периоду од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора	стр. 110
Графикон 3	Упоредни преглед трошкова изборне кампање	стр. 101
Графикон 4	Тренд трошкова изборне кампање у периоду 2006- 2014. године	стр. 111
Графикон 5	Приказ извора финансирања политичких партија	стр. 112

ПОПИС СЛИКА

Слика 1	Картографски приказ, број неважећих гласачких листића по општинама	стр. 49
Слика 2	Интернет-портал Централне изборне комисије БиХ	стр. 82
Слика 3	Изглед маске за провјеру података Централног бирачког списка	стр. 83
Слика 4	Приказ резултата Општих избора 2014. године	стр. 83
Слика 5	Модул за приказ тренутног датума	стр. 84
Слика 6	Приказ броја посјета интернет-порталу Централне изборне комисије БиХ (www.izbori.ba)	стр. 84
Слика 7	Лого Општих избора 2014. године	стр. 85
Слика 8	Реклама - Упис бирача у Централни бирачки списак – Бирачко право“	стр. 85
Слика 9	Реклама „Како гласати“	стр. 85
Слика 10	Приручник за рад бирачких одбора у БиХ - Општи избори 2014	стр. 86
Слика 11	Брошура - Central Election Commission of Bosnia and Herzegovina	стр. 86

ПОПИС ФОТОГРАФИЈА

Расписивање Општих избора 2014. године - Зграда Парламентарне скупштине БиХ, 15. 5. 2014. године	стр. 22
Обука међународних посматрача - Сарајево, Велика сала ПС БиХ, 10. 10. 2014. године	стр. 53
Конференција "Јачање кредибилитета у изборним процесима" Јордан, 7-11. април 2014. године	стр. 133
23. Годишња конференција и Генерална скупштина Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) Букурешт, 4-6. септембра 2014. године	стр. 134
Конференција “Спровођење и супервизија избора” Анкара, 18-22. децембар 2014. године	стр. 135
Чланови Централне изборне комисије БиХ са делегацијама изборних комисија из иностранства Сарајево, 12. октобар 2014. године	стр. 137
Промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора Сарајево, 6. фебруар 2014. године	стр. 138

Увод

1. Изборним законом Босне и Херцеговине, члан 2.9 став (1) тачка 16¹ утврђено је да Централна изборна комисија Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна изборна комисија БиХ) подноси годишњи извјештај Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламентарна скупштина БиХ) о спровођењу избора у Босни и Херцеговини, спровођењу Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Изборни закон БиХ) и иницира измјене тог закона док је Законом о финансирању политичких партија, члан 17² прописано да је Централна изборна комисија БиХ обавезна да сваке године Парламентарној скупштини БиХ поднесе извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија.
2. Осим наведених закона, у надлежности Централне изборне комисије БиХ је и спровођење дијела Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине³, којим је Централна изборна комисија БиХ надлежна да оцјењује, на основу достављених информација и података из службене евиденције, да ли кандидат за предсједавајућег, министра и замјеника министра у Савјету министара БиХ испуњава услове за именовање. Такође, Законом о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, члан 13⁴, Централна изборна комисија БиХ врши провјеру кандидата за директора и замјеника директора Агенције.
3. Овај извјештај обухвата најзначајније активности које се односе на спровођење закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ за период од 1. јануара до 31. децембра 2014. године.
4. У извјештајном периоду на сједницама Централне изборне комисије БиХ расправљало се и одлучивало о низу питања и задатака који су се односили на примјену Изборног закона БиХ, припреме и спровођења Општинских избора 2014. године кроз реализацију следећих активности: организацију и спровођење Општинских избора 2014. године, организацију и спровођење пријевремених избора за начелнике општина; спровођење избора за органе локалне самоуправе; анализу рада чланова бирачких одбора и спровођење поступака због кршења одредаба Изборног закона БиХ; давање сагласности на разрјешење и именовање општинских/градских изборних комисија; овјеру политичких субјеката и кандидатских листа за учешће на Општинским изборима 2014. године, овјеру кандидатских листа на пријевременим изборима за начелнике општина; одлучивање по захтјевима и жалбама политичких субјеката; разматрање финансијских извјештаја политичких партија; утврђивање престанка мандата

¹ „Службени гласник БиХ“, број: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 и 7/14

² „Службени гласник БиХ“, број: 95/12

³ „Службени гласник БиХ“, број: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 и 24/08

⁴ „Службени гласник БиХ“, број: 103/09 и 58/13

изабраних званичника и додјелу мандата сљедећим квалификованим кандидатима са листа политичких субјеката; план и програм едукације изборне администрације (општинских/градских изборних комисија и особља запосленог у центрима за бирачки списак); доношење одлука о свим набавкама за потребе Програма посебне намјене – Општи избори 2014. године и пријевремени избори 2014. године; спровођење тендерских и других поступака за набавку и потписивање уговора с изабраним понуђачима и тако даље.

5. Извјештај о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2014. години подијељен је на 6 дијелова који чине једну цјелину.
6. Од првог до трећег дијела излаже се материјал који се односи на досљедну примјену закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ.
7. Четврти дио извјештаја односи се на међународну сарадњу, семинаре и едукације које Централна изборна комисија БиХ редовно одржава, настојећи да кроз размјену искустава с изборним комисијама других земаља ради на унапређењу свог рада.
8. Пети дио се односи на јавност рада Централне изборне комисије БиХ као независног органа који треба транспарентно и на непристрасан начин спровести све законе из своје надлежности.
9. У шестом дијелу наглашена је синтеза закључних разматрања са препорукама, чију реализацију Централна изборна комисија БиХ настоји подстаћи код релевантних институција БиХ, како би будући рад у спровођењу изборног процеса био што квалитетнији.
10. Централна изборна комисија БиХ је, на 29. сједници одржаној 16. априла 2015. године, размотрила и усвојила овај извјештај који се подноси Парламентарној скупштини БиХ.

О Централној изборној комисији Босне и Херцеговине

Визија

Позиционирање Централне изборне комисије БиХ као независне, непристрасне институције способне за спровођење вјеродостојних избора и других закона из њене надлежности.

Мисија

Централна изборна комисија БиХ је независан орган посвећен промоцији и јачању демократије у Босни и Херцеговини кроз спровођење слободних и поштених избора на свим нивоима власти уз истовремено обезбјеђење кредибилитета међу бирачким тијелом и политичким субјектима, те имплементацији других закона из своје надлежности.

Наше вриједности

Владавина закона: У својим активностима изборна администрација поступа искључиво према важећем законодавству.

Независност и непристрасност: Централна изборна комисија БиХ је независан орган који спроводи своје активности на независан начин без било каквих политичких утицаја или мијешања, унутар законом прописаних надлежности. Као независан орган одговоран за спровођење слободних и поштених избора, као и других закона из своје надлежности, Централна изборна комисија БиХ спроводи своје активности на непристрасан начин, не учествује у политичким расправама и не демонстрира политичку наклоност.

Транспарентност и јавност рада:

Изборни процеси и активности ЦИК-а БиХ су у потпуности транспарентни, а све информације су доступне јавности. Централна изборна комисија БиХ његује принцип размјене информација са свим кључним актерима.

Одговорност: Централна изборна комисија БиХ и њено особље обављају своје дужности на одговоран начин и редовно објављује извјештаје о раду.

Професионални интегритет: Централна изборна комисија БиХ одржаваће своју професионалну компетентност кроз развој стручних, ефикасних, мотивисаних и професионалних људских ресурса.

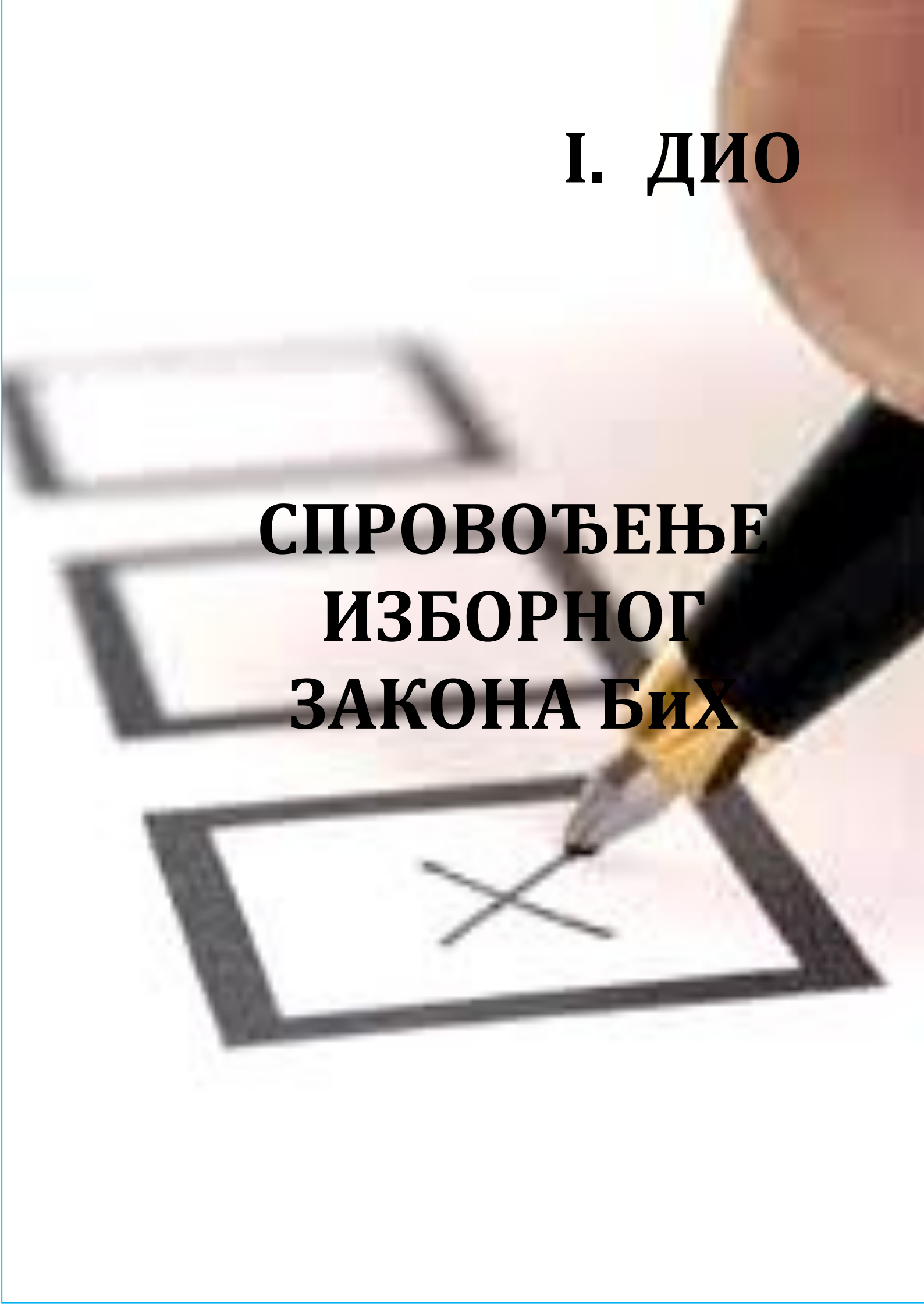
Наши циљеви

- ❖ Задржати статус независне институције која доприноси демократизацији друштва у Босни и Херцеговини;
- ❖ Допринос изградњи институционалних капацитета Босне и Херцеговине;
- ❖ Јачање плуралистичке демократије, људских права и слобода и владавина закона;
- ❖ Обезбјеђење тачности бирачких спискова и идентификације бирача;
- ❖ Повећање свјесности бирача;
- ❖ Развој људских ресурса кроз циљану едукацију;
- ❖ Коришћење савремених информационих технологија;
- ❖ Унапређење сарадње са свим кључним актерима;
- ❖ Развој ефикасних механизма за мониторинг и евалуацију.

I. ДИО

**СПРОВОЂЕЊЕ
ИЗБОРНОГ
ЗАКОНА БИХ**

1. Изборне активности

1.1. Извјештај о спровођењу Општих избора 2014. године

11. Централна изборна комисија БиХ је у јануару 2015. године припремила Извјештај о спровођењу Општих избора 2014. године који је доставила колегијуму оба дома Парламентарне скупштине БиХ. Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ је, на својој 7. сједници одржаној 26. фебруара 2015. године, усвојио закључке Уставноправне комисије Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ којим се прима к знању Извјештај о спровођењу Општих избора 2014. године; Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ приступиће формирању интерресорне радне групе за измјену изборног законодавства БиХ и сматра да је потребно приступити измјенама изборног законодавства БиХ у вези са питањем попуне клубова народа у Дому народа Парламента Федерације БиХ те позива Парламент Федерације БиХ да усвоји одговарајуће измјене Устава Федерације БиХ ако то сматра потребним, а на основу којих би се могло приступити измјенама изборног законодавства БиХ. Дом народа Парламентарне скупштине БиХ је, у наставку 3. сједнице одржане 30. марта 2015. године, примио к знању Извјештај о спровођењу Општих избора 2014. године и донио закључак о формирању Интерресорне радне групе за измјене и допуне Изборног закона БиХ⁵.

1.2. Активности на измјенама и допунама Изборног закона БиХ

12. Интерресорна радна група за измјене и допуне Изборног закона БиХ формирана је закључком Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљем тексту Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ), који је донесен на 56. сједници одржаној 5. новембра 2013. године, и закључком Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљем тексту Дом народа Парламентарне скупштине БиХ), који је донесен на 34. сједници одржаној 16. децембра 2013. године.
13. Из Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ у Интерресорну радну групу именовани су посланици: др Нермина Заимовић-Узуновић, др Милорад Живковић и Нико Лозанчић⁶. Након оставке др Милорада Живковића на чланство у Интерресорној радној групи за припрему приједлога измјена и допуна Изборног закона БиХ у име Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ именован је Дарко Бабаљ⁷. Из Дома народа Парламентарне скупштине БиХ именовани су: Борјана Кришто, др Халид Гењац и Крстан Симић⁸. Закључком предсједника Централне изборне комисије БиХ, број: 05-1-02-1-1223-2/13 од 14. новембра 2013. године именовани су чланови Интерресорне радне групе из Централне изборне комисије БиХ: Стјепан Микић, предсједник Централне изборне комисије БиХ, Бранко Петрић и др Суад Арнаутовић, чланови Централне изборне комисије БиХ. Из Савјета

⁵ Акт Дома народа Парламентарне скупштине БиХ број 02-50-6-16-3.1/15

⁶ Закључак са 56. сједнице Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ од 5. 11. 2013. године објављен је у „Службеном гласнику БиХ“ број 88/13 од 12. 11. 2013. године

⁷ Закључак о измјени закључка о оснивању Интерресорне радне групе за припрему приједлога измјена и допуна Изборног закона БиХ објављен је у „Службеном гласнику БиХ“ бр. 97/13 од 11. 12. 2013. године

⁸ Закључак са 34. сједнице Дома народа Парламентарне скупштине БиХ од 16. 12. 2013. године, „Службени гласник БиХ“, бр. 100/13.

министара Босне и Херцеговине именовани су: Бариша Чолак, Средоје Новић и Зекеријаш Осмић.

14. Интерресорна радна група добила је задатак да, најкасније до 28. фебруара 2014. године, припреми приједлог измјена и допуна Изборног закона БиХ у смислу да предложене измјене подразумијевају свеобухватну реформу изборног законодавства уз потпуно отклањање свих неуставних елемената из Изборног закона БиХ и обезбиједи да резултати изборног процеса у што већој мјери одражавају изборну вољу свих народа и грађана у БиХ.
15. Интерресорна радна група конституисана је на првој (1) сједници, одржаној 24. јануара 2014. године избором руководства: др Халид Гењац, предједавајући, Дарко Бабаљ, први замјеник и Стјепан Микић, други замјеник.
16. Након два неуспјешна покушаја сазивања друге сједнице (6. фебруара 2014. године и 18. фебруара 2014. године), сједница Интерресорне радне групе заказана је за 25. фебруар 2014. године. С обзиром да је кворум за рад обезбијеђен на истеку рока до ког је требало завршити посао, предједавајући је предложио, а чланови једногласно подржали приједлог да Интерресорна радна група обавијести колегијуме оба дома Парламентарне скупштине БиХ да посао због ког је Интерресорна радна група формирана – није било могуће урадити у задатом року.
17. У 2014. години усвојене су измјене и допуне Изборног закона БиХ⁹ у смислу његовог усклађивања са Одлуком Уставног суда БиХ, број: У - 4/11 од 27. маја 2011. године и 16. јануара 2013. године, које се односе на избор чланова из изборних јединица за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ са територије Републике Српске (РС). Овим измјенама у Изборном закону БиХ извршено је усклађивање назива општина у РС у складу са њиховим називима утврђеним позитивним ентитетским Законом о територијалној организацији РС који је донесен у оквиру уставне надлежности ентитета.
18. Централна изборна комисија БиХ је у свом годишњем извјештају о раду „Извјештај о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2013. години“, који је Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ усвојио на својој 67. сједници одржаној 28. маја 2014. године, а Дом народа Парламентарне скупштине БиХ на 38. сједници одржаној 6. јуна 2014. године, још једном сумирала своје препоруке Парламентарној скупштини БиХ и препоручила даља побољшања Изборног закона БиХ.

1.3. Активности у вези са избором члана Централне изборне комисије БиХ

19. Начин избора и именовања чланова Централне изборне комисије БиХ је регулисан Пословником о процедури и спровођењу јавне конкуренције и именовања чланова Централне изборне комисије БиХ¹⁰ и Одлуке о измјенама и допуни Пословника о процедури и спровођењу јавне конкуренције и

⁹ „Службени гласник БиХ“, број 7/14.

¹⁰ „Службени гласник БиХ“, број 49/07.

именовања чланова Централне изборне комисије БиХ, број: 05-1-34-2-567-38/11 од 26. августа 2011. године¹¹.

20. У складу с одредбом члана 2.5 став (3) и (4) Изборног закона БиХ именована је Комисија за избор и именовање која има седам чланова, од којих два именује предсједник Високог судског и тужилачког савјета из реда чланова Савјета, три именује Административна комисија Парламентарне скупштине БиХ из реда чланова Комисије из Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ и два именује предсједник Централне изборне комисије БиХ из реда чланова Централне изборне комисије БиХ. У комисији за избор и именовање морају бити заступљени конститутивни народи, два Бошњака, два Србина и два Хрвата и један из реда осталих.
21. У погледу примјене одредаба за избор и именовање чланова Централне изборне комисије БиХ преиспитати рјешење које је тренутно на снази да Високи судски и тужилачки савјет, који је у току 2014. године једино могао дати представника из реда осталих у Комисију за избор и именовање, због немогућности координирања, блокира рад Комисије за избор и именовање чланова Централне изборне комисије БиХ.

1.4. Нормативна дјелатност

22. Припрема и усвајање нормативних аката, као континуирани задатак Централне изборне комисије БиХ, огледа се у изради подзаконских аката донесених на основу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ. Подзаконска акта која је Централна изборна комисија БиХ донијела у 2014. години су сљедећи:
  - Правилник о вођењу и употреби Централног бирачког списка („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
  - Правилник о начину спровођења избора у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
  - Правилник о измјени Правилника о начину спровођења избора у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 38/14),
  - Правилник о начину провјере потписа подршке и обрасци за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
  - Правилник о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 38/14),
  - Правилник о измјени Правилника о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 71/14),

---

¹¹ „Службени гласник БиХ“, број 49/07, 70/11, 37/12 и 73/12.

- Правилник о начину провјере потписа подршке и обрасци за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
- Упутство о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
- Упутство о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
- Упутство о допуни Упутства о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора („Службени гласник БиХ“, број 75/14),
- Упутство о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у БиХ који ће се одржати у недељу, 12. 10. 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 38/14),
- Упутство о процедурама за рјешавање по приговорима и жалбама поднесеним изборним комисијама („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
- Упутство о додјели и престанку мандата („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
- Упутство о изгледу и начину испуњавања образаца изјаве о имовинском стању („Службени гласник БиХ“, број 37/14)
- Упутство о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача („Службени гласник БиХ“, број 37/14)
- Упутство о поступку спровођења посредних избора за органе власти у БиХ обухваћених Изборним законом БиХ („Службени гласник БиХ“, број 38/14)
- Инструкција о спровођењу члана 11. Упутства о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора („Службени гласник БиХ“, број 50/14),
- Упутство за примјену члана 1.8 став (4) и члана 1.3а став (3) Изборног закона БиХ („Службени гласник БиХ“, број 90/14),
- Одлука о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 6/14)
- Одлука о допуни Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 87/14),
- Одлука о успостављању Главног центра за бројање за Опште изборе 2014. године број: 05-1-07-11-627-1/14 од 19. 6. 2014. године
- Одлука о именовању директора и замјеника директора Главног центра за бројање 2014. године, број: 05-1-07-11-627-15/14 од 20. 8. 2014. године,

- Одлука о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка са стањем на дан 14. 5. 2014. године у 24.00 часа (објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 38/14),
- Одлука о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка са стањем на дан 28. 8. 2014. године у 24.00 часа (објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 70/14),
- Одлука о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка са стањем на дан 12. 10. 2014. године у 24.00 часа (објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 83/14),
- Одлука о висини накнаде за рад чланова изборне комисије основне изборне јединице у БиХ – пречишћен текст („Службени гласник БиХ“, број 38/14),
- Одлука о дипломатско-конзуларним представништвима у иностранству у којим се планира организовање гласања за Опште изборе у БиХ 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 38/14),
- Одлука о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 67/14),
- Одлука о утврђивању извода из Централног бирачког списка за бираче који ће гласати путем мобилног тима за Опште изборе 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 80/14),
- Одлука о утврђивању и објављивању броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ за Опште изборе 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 67/14),
- Одлука о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године („Службеном гласнику БиХ“ број 88/14),
- Исправке одлуке о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године („Службени гласник БиХ“ број 97/14),
- Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Вијеће народа Републике Српске („Службени гласник БиХ“ број 100/14),
- Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Републике Српске („Службени гласник БиХ“ број 100/14),
- Одлука о висини таксе за овјеру за учешће на општим изборима 2014. године („Службени гласник БиХ“, број 37/14),
- Одлука о допуни Одлуке о називима и ознакама основних изборних јединица („Службени гласник БиХ“, број 87/14),
- Овјерене кандидатске листе за учествовање на Општим изборима 2014. године који се одржавају 12. 10. 2014 године (“Службени гласник БиХ” број 67/14),

- Одлука о допуни Пословника Централне изборне комисије БиХ („Службени гласник БиХ“ број 30/14),
- Рјешење о именовану генералног секретара Секретаријата Централне изборне комисије БиХ („Службени гласник БиХ“ број 30/14),
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Федерације Босне и Херцеговине, број: 06-1-07-1-27/15 од 18. 1. 2015. године,
- Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Федерације Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 5 /15. године).

1.5. Остала акта Централне изборне комисије БиХ

23. На својој 80. сједници одржаној 4. децембра 2014. године Централна изборна комисија БиХ је усвојила План интегритета Централне изборне комисије БиХ (2014–2016), интерни документ који садржи скуп мјера правне и практичне природе којим се спречавају и отклањају могућности за настанак и развој различитих облика коруптивног понашања и корупције.

План интегритета Централне изборне комисије БиХ је израђен у складу са Смјерницама за израду и спровођење плана интегритета које је припремила Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције и Моделом плана интегритета. Израда Плана интегритета Централне изборне комисије БиХ је текла по фазама. Радна група је почела са радом у мају мјесецу 2014. године и посао финализовала почетком децембра 2014. године.

Приликом израде Плана интегритета поред чланова Радне групе и координатора, укључени су и други запослени. Детаљно је анализирана законска регулатива, извршена процјена ризичности по областима, како општим подручјима дјелатности институције тако и специфичним областима које су везане за спровођење закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ. Извршена је анализа ризичних радних мјеста и ризичних активности према опису радних задатака, затим процјена ризика унутар основних организационих јединица и дата је средња оцјена ризика од корупције на нивоу институције. Радна група је, такође, идентификовала постојеће превентивне механизме институције, припремила анализу тренутног стања на основу упитника, на основу законодавног оквира, пословних процеса и сарадње са другим органима. План интегритета садржи и препоруке за унапређење са списком превентивних мјера за смањење могућности настанка коруптивних појава укључујући одговорна лица и временски рок за реализацију препорука.

Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АПИК) дала је позитивно мишљење о овом документу и констатовала да је усклађен са Општом методологијом и Смјерницама за израду и спровођење плана интегритета¹².

¹² Акт Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, број: 03-3-07-3-842-2/14 од 16. 12. 2014. године

24. На својој 82. сједници одржаној 9. децембра 2014. године Централна изборна комисија БиХ је усвојила Извјештај о спровођењу Ревидираног акционог плана Централне изборне комисије БиХ за спровођење Стратегије за борбу против корупције (2009–2014) који сумира степен реализације мјера зацртаних у Акционом плану за имплементацију Стратегије за борбу против корупције у Босни и Херцеговини (2009–2014). Од укупно 11 специфичних мјера из Акционог плана Стратегије у потпуности је реализовано њих 7 или 63,6% док су преостале 4 специфичне мјере реализоване у одређеним процентима. Реализација задатака који се односе на анализу постојећих процедура за слободу приступа информацијама и припрему годишње анализе о спровођењу Закона о слободи приступа информацијама је у току; дјелимично су реализовани задаци на ажурирању постојећих интерних аката из области примања и давања поклона на радном мјесту, односно учешће особља на програмима обуке у борби против корупције. Задаци који нису реализовани односе се на учешће особља на обуци о праву приступа информацијама јер исту нису организовале надлежне институције и на почетак извјештавања Комисије за пријем, евидентирање и поступање са пријавама корупције и неправилности Централне изборне комисије БиХ.

1.6. Активности уписа бирача у Централни бирачки списак за Опште изборе 2014. године

1.6.1. Објављивање Општих избора 2014. године

25. Централна изборна комисија БиХ је дана 15. маја 2014. године, у складу са чланом 1.14 и чланом 2.9 став (1) тачка 2.а Изборног закона БиХ, донијела Одлуку о расписивању и одржавању Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године¹³, као и Упутство о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у Босни и Херцеговини који ће се одржати у недјељу, 12. 10. 2014. године (у даљем тексту: Упутство о роковима и редослиједу изборних активности). Општи избори се одржавају за сљедеће нивое власти¹⁴:

- Предсједништво Босне и Херцеговине,
- Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине,
- Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине,
- Предсједника и потпредсједнике Републике Српске,
- Народну скупштину Републике Српске и
- Скупштине кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

---

¹³ „Службени гласник БиХ“, број 38/14

¹⁴ Одлука о расписивању и одржавању Општих избора у БиХ 2014. године је објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 38/14.

Расписивање Општих избора 2014. године
Зграда Парламентарне скупштине БиХ, 15. мај 2014. године

1.6.2. Ажурирање Централног бирачког списка

26. Поступак вођења Централног бирачког списка и уписа бирача у исти прописан је поглављем 3 Изборног закона БиХ - Бирачки списак, те Правилником о вођењу Централног бирачког списка. Централни бирачки списак је евиденција о држављанима БиХ који имају бирачко право у складу са Изборним законом БиХ и формира се, води и користи за потребе организације и спровођења избора у складу са Законом за спровођење референдума, за спровођење опозива изабраног званичника и изборе органа локалне самоуправе у складу са законом.
27. Централни бирачки списак је јединствен, сталан и редовно се ажурира. У складу са наведеним, активности у 2014. години су укључивале континуиране послове редовног ажурирања Централног бирачког списка.
28. Одлуком о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка са стањем на дан 14. 5. 2014. године у 24.00 часова утврђено је да је укупан број бирача уписаних у Централни бирачки списак **3.231.031**, по изборним јединицама.
29. Пресјек стања Централног бирачког списка за потребе спровођења Општих избора 2014. године на основу члана 3.6 став (2) Изборног закона БиХ, извршен је дана 28. 8. 2014. године, а Одлука о закључивању и потврђивању извода из Централног бирачког списка са стањем на дан 28. 8. 2014. године донесена је 2. 9. 2014. године према којој је број бирача у БиХ уписаних у изводе из Централног бирачког списка за Опште изборе 2014. године **3.278.908**.

30. Наведени подаци коришћени су за израду Извода из Централног бирачког списка по бирачким мјестима који су се користили на дан одржавања Општинских избора 12. 10. 2014. године.
31. Пресјек стања Централног бирачког списка је извршен са стањем на дан одржавања Општинских избора 12. 10. 2014. године те је донесена одлука о закључивању и потврђивању извода из Централног бирачког списка у који је уписано **3.282.581 бирач**.

Табела 1 - Број уписаних бирача на дан Општинских избора 12. 10. 2014. године са одзивом

Израда укупно	Право гласа (регистровано)	Гласало	Одзив %
БиХ	3.282.581	1.788.083	54,47%
ФБиХ	2.039.316	1.080.910	53,00%
РС	1.243.265	707.173	56,88%
<i>Приказ за ДБ је информативан и већ је укључен у ентитете према опцијама</i>			
Брчко дистрикт БиХ	46.489	20.543	44,19%

Табела 2 - Број уписаних бирача по категоријама на дан Општинских избора 12. 10. 2014. године са одзивом

Категорија	Број бирача	Одзив
Редовни бирачи	3.206.062	1.746.782
Бирачи који гласају лично	11.355	432
Бирачи који гласају у одсуству	9.178	3.032
Бирачи регистровани за гласање путем поште	42.128	28.001
Бирачи регистровани за гласање путем мобилног тима	10.181	8.282
Бирачи регистровани за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ	245	138
Укупан број непотврђених гласачких листића	3.432	Потврђени гласачки листићи 1.416
УКУПНО	3.282.581	1.788.083

32. Највећи одзив бирача у односу на број уписаних бирача забиљежен је у општини Трново (ФБиХ) у којој је од укупно уписаних 2.482 бирача на изборе изишло 1.967 бирача или 79,25%, док је најмањи одзив бирача у односу на број уписаних забиљежен у општини Добретићи у којој је од укупно уписаних 2.010 бирача на изборе изашло 496 или 24,68%.

Табела 3. Приказ општина са најмањим и највећим одзивом на Општим изборима 2014. године

Код ИЈ	Изборна јединица	Гласало	Регистровано	Одзив
Најмањи одзив				
067	ДОБРЕТИЋИ	2.010	496	24,68%
183	УСОРА	5.715	1.877	32,84%
Највећи одзив				
141	ТРНОВО (ФБиХ)	2.482	1.967	79,25%
143	ПАЛЕ (ФБиХ)	659	522	79,21%

1.6.3. Упис бирача у Централни бирачки списак који своје бирачко право остварују на редовним бирачким мјестима (редовни бирачи)

33. Упис бирача који гласају на редовном бирачком мјесту врши се системом „пасивне регистрације“, односно сва лица којим се изда важећа лична карта државе БиХ аутоматски су уписана у Централни бирачки списак. На основу одредаба члана 3.5 Изборног закона БиХ, надлежни орган који води регистар грађана доставља податке за ажурирање Централног бирачког списка у складу са Законом о централној евиденцији и размјени података.
34. За потребе преузимања података у оквиру пројекта „Пасивна регистрација бирача у БиХ“ развијен је апликативни дио софтвера, чија је основна сврха да олакша поступак преноса података, одређивање бирачких мјеста и израду извода из коначног бирачког списка.
35. Стање Централног бирачког списка и број бирача те сви остали неопходни подаци утврђују се на основу података који се, у складу са Јединственом методологијом и програмом обраде и вођења евиденција Централног бирачког списка, односно актом којим је утврђена сарадња Централне изборне комисије БиХ и Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA), преузимају сваког првог понедељка у мјесецу или у зависности од потребе.
36. За потребе спровођења Општинских избора 2014. године извршено је ажурирање података у четири (4) термина те су урађена 4 пресјека Централног бирачког списка и то:

Први пресјек направљен је на дан прије расписивања избора 14. 5. 2014. године и коришћен је за израду привремених извода из Централног бирачког списка;

Други пресјек направљен је на дан 29. 7. 2014. године и коришћен је у сврху одређивања бирачких мјеста и прављења спецификација за штампање гласачких листића;

Трећи пресјек направљен је на дан 28. 8. 2014. године и коришћен је за израду Извода из коначног бирачког списка који је дистрибуиран на бирачка мјеста;

Четврти пресјек направљен је на дан 12. 10. 2014. године, односно на дан избора, с циљем утврђивања бирачког права гласача који су гласали непотврђеним гласачким листићима.

1.6.4. Упис избјеглих лица и лица која привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак

37. Упис избјеглих лица и лица која привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак врши се системом активне регистрације и исти је за Опште изборе 2014. године почео са даном објављивања избора (15. 5. 2014.) и трајао је до 29. 7. 2014. године. Достављање пријавног обрасца ПРП-1 са пратећом документацијом Централној изборној комисији БиХ могло се вршити путем поште на поштански фах 450 и 451, путем факса, електронски и-мејлом или лично на протокол Централне изборне комисије БиХ. Упис избјеглих лица из БиХ који имају бирачко право је континуирани процес који се врши током цијеле године.
38. У сврху доступности образаца за пријаву као и информисања бирача, даном расписивања Општих избора 2014. године, обрасци пријаве, са пратећим Водичем за пријаву бирача за гласање ван БиХ за Опште изборе у БиХ 2014. године и обавјештењима објављени су на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba, а за помоћ бирачима су биле доступне и двије инфолиније.
39. С циљем информисања грађана БиХ који бораве у иностранству о начину уписа бирача и гласања ван БиХ за Опште изборе 2014. године, припремљено је и путем Министарства спољних послова БиХ, прослијеђено амбасадама и конзулатима БиХ у иностранству 18.000 пријавних образаца ПРП-1 на три језичке верзије, 10.000 одлука о дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству у којим се планира гласање за Опште изборе 2014. године, те 9.000 Водича за гласање ван БиХ са обавјештењем о начину и роковима за регистрацију за гласања путем поште, на службеним језицима у БиХ.
40. У периоду од 20. до 30. маја 2014. године свим бирачима који су били уписани у Централни бирачки списак за гласање ван БиХ за Опште изборе 2014. године упућено је **37.956 комада персонализованих потврђених образаца ПРП-2**, лично на адресе бирача путем ЈП „БХ ПОШТА“ д.о.о. Сарајево.“
41. Након спроведеног процеса уписа бирача за гласање ван БиХ, који је окончан 29. 7. 2014. године, Одлуком Централне изборне комисије БиХ од 18. 8. 2014. године о утврђивању и објављивању броја бирача уписаних у Извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ за Опште изборе 2014. године утврђено је да ће се на истом наћи **42.008** бирача.
42. Централна изборна комисија БиХ је укупно примила 49.634 пријаве/захтјева за регистрацију за гласање ван БиХ од чега 21.909 путем и-мејла, 1.589 путем факса, 17.342 путем поштанског претинца, а 8.794 пријаве/захтјева су достављени лично.
43. Одлуком Централне изборне комисије БиХ од 18. 8. 2014. године утврђено је да од укупног броја поднесених пријава за гласање ван БиХ, **5.096** пријава не испуњава услове за регистрацију за гласање ван БиХ из разлога утврђених

Изборним законом БиХ: недостаје доказ о идентитету (2.164 пријаве), недостаје доказ о држављанству (189), недостаје доказ о пребивалишту (620), недостаје образац (166), непотписан образац (238), није идентичан потпис (394), нечитка пријава (23), нема право гласа (77), више недостатака (795), закашњела пријава (117) и пријава не испуњава услове из члана 3.15 став (1) и (2) Изборног закона БиХ (313).

44. Након истека периода за подношење жалби, одлуком Централне изборне комисије БиХ од 26. 8. 2014. године усвојене су жалбе 83 лица која су уписана у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ те је одлука о одбијању уписа бирача за гласање ван БиХ измијењена. Укупан број одбијених пријава за гласање ван БиХ је износио **5.013**, а разлози су сљедећи: недостаје доказ о идентитету (2.152 пријаве), недостаје доказ о држављанству (186), недостаје доказ о пребивалишту (618), недостаје образац (165), непотписан образац (225), није идентичан потпис (347), нечитка пријава (22), нема право гласа (77), више недостатака (791), закашњела пријава (117) и пријава не испуњава услове из члана 3.15 став (1) и (2) Изборног закона БиХ (313).
45. Бирачи заинтересовани за гласање путем поште имали су могућност да се информишу о статусу својих пријава путем интернет-странице Централне изборне комисије БиХ. На инфолинијама које су успостављене у сврху помоћи бирачима евидентирано је укупно 1.280 позива, а са и-мејл адресе info@izbori.ba упућено је 1.270 одговора на питања у вези са регистрацијом бирача. Укупно 756 и-мејлова обавјештења о уоченим недостацима у пријавама за регистрацију бирача ван БиХ је достављено бирачима ван земље закључно са 27. 7. 2014. године.
46. Приликом слања пријавних образаца путем и-мејла грађани су се сусретали са проблемима у вези са доставом истих као и осигурања валидне документације. Дио грађана и поред датог упутства о начину попуњавања и слања образаца пријава путем и-мејла није адекватно попунио и доставио пријавне обрасце са прилозима (непотписани обрасци, стари документи, неважећи документи, непотпуне адресе, адресе у БиХ, адресе без назива државе и сл.) што је, такође, био један од узрока због ког један број грађана није уписан у Централни бирачки списак за гласање ван БиХ за Опште изборе 2014. године, већ су уписани у Централни бирачки списак за гласање на редовном бирачком мјесту према мјесту пребивалишта. То је био и један од разлога што су подносиоци пријава приговарали јер им није достављен гласачки материјал.

1.6.4.1. Проблеми у поступку уписа бирача у Централни бирачки списак за гласање ван БиХ

47. На протеклим Општим изборима 2014. године Централна изборна комисија БиХ је примила одређен број пријава грађана који су тврдили да их је непознато лице, злоупотребом њихових личних докумената, пријавило за гласање путем поште. С тим у вези, Централна изборна комисија БиХ је Тужилаштву БиХ, 2. 10. 2014. године, упутила пријаву у којој се наводи да је 5 лица из Орашја, 3 лица из Добоја, 1 лице из Домаљевца - Шамац, те 4 лица из општине Пелагићево, без њиховог знања, пријављена за гласање ван БиХ.
48. Даље, 19. 12. 2014. године, по наредби Општинског суда Томиславград, из Централне изборне комисије БиХ изузето је 7 пријава због сумње да их је једно

лице преваром пријавило за гласање ван БиХ (ради се о лицу које је 29. 7. 2014. године лично, на протокол Централне изборне комисије БиХ доставило пријаве 27 лица за гласање ван БиХ).

49. Централна изборна комисија БиХ такође је упутила обавјештење Тужилаштву БиХ да је поднесено 611 пријава поднесених од стране истог подносиоца на више адреса.
50. На Општим изборима 2014. године појавила се специфичност у вези са групном доставом гласачких пакета на адресе у иностранству. Наиме, од стране лица која бораве у иностранству (Сједињене Америчке Државе – САД) стигле су пријаве да су пакети који садрже индивидуалне пошиљке с гласачким материјалом, послани на више локација у Атланти, Џорџији, Сент Луису, Хартфорду итд. (пакети су садржали више стотина коверата). Такођер, у Шведску на адресу двије особе допремљени су и пакети са око 100 коверата које садрже гласачки материјал. Поред тога, Џебраил Бајрамовић, кандидат на изборима за члана Предсједништва БиХ, лично је предао 54 гласачка пакета Државној агенцији за истрагу и заштиту (СИПА) који су били достављени у Шведску. С тим у вези, Централна изборна комисија БиХ је 15. 9. 2014. године Тужилаштву БиХ доставила пријаву против именованог о повредама правила изборног процеса за које постоји сумња да имају обилежја кривичног дјела *ускраћивање бирачког права* или *лажно пријављивање*.
51. Централна изборна комисија БиХ је примила пријаве на име 37 бирача за које се у накнадном поступку утврдило да немају право гласа јер су умрли. Упућен је захтјев IDDEEA-и за доставу података о датуму смрти тих лица, а извршена је и анализа предметних пријава, тј. на који начин и с које адресе је послата пријава. За само два лица постоји сумња да су послали своје пријаве с обзиром да су послате након датума смрти.

1.6.5. Упис расељених лица

52. У складу са чланом 1.1 став (1) тачка 9. Изборног закона БиХ под расељеним лицима се подразумијевају држављани БиХ чији је статус расељеног лица утврдио надлежни орган за питања расељених лица у складу са законом.
53. Расељена лица која имају бирачко право имала су могућност да се, попуњавањем обрасца ПБО-2, до 29. 7. 2014. године, изјасне да ли желе да гласају лично у општини пребивалишта из 1991. године или у одсуству у општини у којој имају боравиште.
54. С циљем ажурирања података о расељеним лицима у Централном бирачком списку, Централна изборна комисија БиХ је 21. 4. 2014. године Министарству за људска права и избјеглице упутила захтјев за доставу евиденције о бирачима који имају статус расељеног лица, за потребе ажурирања Централног бирачког списка у електронском облику, а исти су Централној изборној комисији БиХ достављени 22. 5. 2014. године.
55. Анализом достављених података утврђено је да су јединствени матични бројеви (ЈМБ) одређеног броја лица неисправни што се огледа у њиховој непотпуности, те чињеници да одређен број ЈМБ садржи само нуле, неки су погрешно унесени, док за одређен број лица ЈМБ није уопште унесен. У вези

са наведеним, а у складу са чланом 3.6 став (2) Изборног закона БиХ, Министарству за људска права и избјеглице БиХ је достављен це-де (CD) са списком лица за која је потребно извршити провјеру у смислу исправности јединствених матичних бројева те исправити уочене недостатке.

56. Укупан број лица са статусом расељених лица за које је утврђено бирачко право, односно које се налазе у Централном бирачком списку је 84.207, док 16.158 лица није пронађено у Централном бирачком списку због наведених недостатака у достављеним подацима.

1.6.6. Одређивање бирачке опције гласања у Брчко дистрикту БиХ

57. Изборним законом БиХ је дефинисано да држављани БиХ из Брчко дистрикта БиХ, да би остварили право гласа на општим изборима, морају имати евидентирано ентитетско држављанство. Законом о држављанству БиХ, као и ентитетским законима о држављанству, дефинисан је начин уписа и промјене ентитетског држављанства. Грађани Брчко дистрикта БиХ чије се матичне књиге воде у Брчко дистрикту БиХ имају могућност да се изјасне о ентитетском држављанству те се то, након спроведеног поступка код надлежних ентитетских органа, уписује у матичне књиге које су у надлежности Брчко дистрикта БиХ. За грађане Брчко дистрикта БиХ чије се матичне књиге воде код локалног органа ентитета, односно који су прописима о држављанству држављани једног од ентитета, законом је дефинисан начин евидентирања и промјене ентитетског држављанства.
58. Након измјена Закона о личној карти држављана БиХ из 2012. године, створена је обавеза да се у периоду замјене личних докумената грађани Брчко дистрикта БиХ изјасне о ентитетском држављанству и да им се омогући да се нађу на бирачким списковима за опште изборе. Примјена Закона о личној карти је почела од 1. марта 2012. године и од тада грађани Брчко дистрикта БиХ добијају личне карте са уписаним ентитетским држављанством.
59. Према подацима од 7. јануара 2014. године, у Централни бирачки списак за Брчко дистрикт БиХ, било је уписано укупно 84.641 бирач, од чега је 50.015 бирача имало одређену ентитетску бирачку опцију (19.186 - ФБиХ и 30.829 - РС), док 34.626 бирача нису имали одређену ентитетску бирачку опцију због чега не би могли остварити своје бирачко право на Општим изборима 2014. године.
60. Како би свим грађанима Брчко дистрикта БиХ било омогућено бирачко право, Централна изборна комисија БиХ је одржала низ састанака са Изборном комисијом Брчко дистрикта БиХ, Агенцијом IDDEEA, Јавним регистром Брчко дистрикта БиХ и свим другим надлежним државним и ентитетским органима, а с циљем одређивања динамике активности везаних за одређивање бирачке опције бирачима којим иста није одређена. У току предузетих активности обезбијеђени су сви технички предуслови за провођење законских одредаба и вођена је снажна мотивациона и информативна кампања за грађане Брчко дистрикта БиХ да се изјасне о ентитетском држављанству и остваре могућност гласања на Општим изборима 2014. године.
61. На дан 28. 8. 2014. године број бирача уписаних у Извод из Централног бирачког списка за Брчко дистрикт БиХ је износио 85.297 бирача, од чега је

бирачку опцију ФБиХ имало 24.790 бирача, а 20.529 бирача опцију РС, док за 39.978 грађана Брчко дистрикта БиХ није била одређена бирачка опција.

62. На дан избора, 12. 10. 2014. године, у Извод из Централног бирачког списка за Брчко дистрикт БиХ било је уписано укупно 85.367 бирача, од чега бирачку опцију ФБиХ има 25.490 бирача, а 20.999 бирача има опцију РС, док за 38.878 грађана Брчко дистрикта БиХ није одређена бирачка опција и они нису могли остварити своје бирачко право на прошлим изборима.
63. Бирачи који су ентитетско држављанство стекли након закључивања Централног бирачког списка, односно 28. 8. 2014. године, своје бирачко право могли су остварити на једном од три бирачка мјеста овлашћена за издавање непотврђених – ковертираних гласачких листића, а у складу с одредбама члана 21. став (2) Правилника о начину спровођења избора у БиХ, којим је прописано да ће бирачу са пребивалиштем у Брчко дистрикт БиХ, чије се име не налази у Изводу из Централног бирачког списка бити омогућено да гласа непотврђеним – ковертираним гласачким листићем, уколико приложи доказ о ентитетском држављанству.

1.6.7. Упис бирача за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ

64. На основу члана 1.5 Изборног закона БиХ прописано је да држављани БиХ који привремено живе у иностранству имају право да гласају лично доласком на одговарајуће бирачко мјесто у БиХ или у дипломатско-конзуларном представништву БиХ у иностранству или поштом. Централна изборна комисија БиХ је, на приједлог Министарства иностраних послова БиХ, 15. 5. 2014. године донијела Одлуку о дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине у иностранству, у којима се планира организовање гласања за Опште изборе у БиХ 2014. године, а истом је предвиђено да се гласање планира у укупно 24 државе.
65. Подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ предвиђено је одређивање бирачког мјеста за лично гласање у ДКП-у БиХ ако је за гласање на истом пријављено најмање 50 бирача, односно, изузетно, и уколико за то постоје оправдани разлози, Централна изборна комисија БиХ може донијети одлуку о гласању у ДКП-у БиХ и са мањим бројем пријављених бирача, при чему ће се цијенити финансијски аспект и техничке могућности неопходне за одређивање бирачког мјеста у сваком ДКП-у БиХ.
66. Одлуком Централне изборне комисије БиХ од 18. 8. 2014. године утврђено је да ће се на Општим изборима 2014. године организовати гласање на пет (5) бирачких мјеста у ДКП БиХ у иностранству, како слиједи: Амбасада у Бечу (27 бирача), Амбасада у Берлину (23 бирача), Генерални конзулат у Минхену (35 бирача), Генерални конзулат у Штутгарту (105 бирача) и Генерални конзулат у Франкфурту (24 бирача).
67. Свим бирачима који су се изјаснили за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, а исто није спроведено, према одредбама Изборног закона БиХ, гласачки материјал је благовремено достављен на адресе које су грађани навели у својим пријавама како би им било омогућено гласање путем поште и остваривање бирачког права.

1.6.8. Уклањање из евиденције Централног бирачког списка лица осуђених за ратне злочине

68. Током 2014. године, обрађено је укупно 47 судских одлука за лица која су осуђене за озбиљне повреде хуманитарног права. На основу члана 1.7 и члана 3.6 Изборног закона БиХ, после извршене провјере, из евиденције Централног бирачког списка уклоњено је 30 лица, док је 17 лица враћено у евиденције Централног бирачког списка због одслужења казне.

1.6.9. Достављање извода из Централног бирачког списка по захтјеву политичких субјеката

69. У складу са чланом 3.1 став (4) Изборног закона БиХ, политичким субјектима који су овјерени за учешће на изборима и којим је овјерена кандидатска листа за учешће на изборима у складу с овим Законом обезбиједиће се, на њихов захтјев, извод из Централног бирачког списка за ниво власти, односно изборну јединицу у којој учествују на изборима у електронској или штампаној форми. С тим у вези, поступљено је по 40 захтјева политичких субјеката за достављање извода из прелиминарних и коначних бирачких спискова и израђени су и достављени тражени изводи у електронском облику.

1.6.10. Активности на припреми и спровођењу поступка опозива начелника

70. Централна изборна комисија БиХ је за потребе спровођења поступка опозива у општинама Источни Дрвар, Језеро, Кнежево и Котор Варош, по достављеним захтјевима и релевантној документацији, припремила и доставила податке о броју уписаних бирача за гласање на претходним изборима, те утврђени извод из Централног бирачког списка за потребе спровођења предметних поступака опозива.

1.6.11. Активности на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе

71. Централни бирачки списак се формира, води и користи, између осталог, и за потребе избора органа локалне управе и самоуправе при чему Централна изборна комисија БиХ утврђује извод из Централног бирачког списка за спровођење ових избора. У 2014. години спроведени су избори за савјете мјесних заједница у општинама Добој, Теслић, Угљевик, Источни Стари Град, Високо и Сребреница. За сваке појединачне изборе Централна изборна комисија БиХ је својом одлуком утврдила врсту, изглед и садржај извода из Централног бирачког списка, утврђени су изводи из Централног бирачког списка по мјесним заједницама и исти су достављени надлежном органу у сврху спровођења предметних избора.

1.6.12. Редовне активности на вођењу Централног бирачког списка

72. У оквиру редовних активности у току 2014. године вршена је достава пресјека Централног бирачког списка од стране Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ (IDDEEA). Од стране Одсјека

за информационо-комуникацијске технологије (ИКТ) вршено је генерисање бирачког списка достављених података као и достављање извјештаја и статистичких података о броју уписаних бирача у Централни бирачки списак.

73. По основу правоснажних судских рјешења о одузимању, односно враћању пословне способности вршено је редовно ажурирање предметних података у релевантној бази података.
74. Редовне активности обухватају и евидентирање података на основу рјешења о испису из држављанства БиХ који се редовно достављају од стране Министарства цивилних послова БиХ, Сектора за држављанства, као и вођење евиденција о лицима којим је престао статус расељеног лица на основу достављених података.
75. Такође, редовне активности обухваћају и издавање увјерења по захтјеву лица да су уписани у Централни бирачки списак, усмена и писмена кореспонденција са странкама итд.

1.7. Координација рада општинских/градских изборних комисија ОИК / ГИК)

76. Изборне комисије основних изборних јединица (у даљем тексту: општинске/градске изборне комисије) именују се у складу са одредбама 2. главе Изборног закона БиХ и Упутством о утврђивању квалификација, броја и именовању чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини¹⁵, а именују их скупштине општина/опћинска вијећа, уз сагласност Централне изборне комисије БиХ. Општинске/градске изборне комисије у БиХ имају укупно 552 члана од чега је 301 мушкарац или 54,5% и 251 жена или 45,5%.
77. У 2014. години активности на координацији рада изборних комисија укључивале су: вођење евиденције чланова општинских/градских изборних комисија у смислу праћења рокова трајања мандата чланова општинских изборних комисија, прикупљање документације и припрему материјала за давање сагласности на именовање и разрјешење чланова општинских изборних комисија.
78. Почетком 2014. године, у сврху припреме за Опште изборе 2014. године, извршена је анализа тренутног броја чланова општинских/градских изборних комисија у односу на број који је утврђен критеријумима у Изборном закону БиХ и подзаконским актима (број бирача уписаних у Централни бирачки списак и број бирачких мјеста) након чега је Централна изборна комисија БиХ и уз претходне консултације са општинским/градским изборним комисијама, дана 16. 1. 2014. године донијела Одлуку о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини.
79. У 2014. години укупно је поднесено 19 оставки предсједника и чланова општинских/ градских изборних комисија у 14 општина.

---

¹⁵ „Службени гласник БиХ“, број: 9/10, 37/10 и 74/11.

80. У извјештајном периоду по питању именовања/разрјешења чланова изборних комисија Централна изборна комисија БиХ је припремила укупно 94 материјала од чега се 85 односило на разрјешења и именовања чланова општинских/градских изборних комисија и 9 информација и извјештаја. У предметима разрјешења и именовања чланова општинских/градских изборних комисија, Централна изборна комисија БиХ је дала сагласност за:
- именовање Привремене општинске изборне комисије Станари у новоформираној Општини Станари од три члана из састава Градске изборне комисије Добој,
  - именовање 158 чланова ОИК/ГИК у 66 општина/градова,
  - именовање 38 предсједника ОИК/ГИК у 28 општина/градова, именовање 29 замјенских чланова (23 члана¹⁶ и 6 предсједника¹⁷) ОИК/ГИК у 20 општина/градова,
  - разјешење 117 чланова ОИК/ГИК у 52 општине/града,
  - разрјешење 2 замјенска члана ОИК/ГИК у 2 општине/града.
81. Централна изборна комисија БиХ није дала сагласност за именовање 11 чланова општинских изборних комисија у 10 општина: због кандидатуре на изборима (7 случајева)¹⁸, због непосједовања изборног искуства или одговарајуће стручне спреме (2 случаја)¹⁹, због неспојивости функција (1 случај)²⁰ и због тога што кандидат није имао пријављено пребивалиште у општини за коју се именује (1 случај)²¹.
82. Кореспонденција по питању именовања/разрјешења чланова општинских/градских изборних комисија обухватила је и достављање слjedeћих аката:
- 30 захтјева за достављање потребне документације за давање сагласности на именовање, закључака и ургенција за именовање недостајућих чланова општинских изборних комисија,
  - 157 рјешења Централне изборне комисије БиХ о датој сагласности на разрјешење, односно именовање чланова општинских изборних комисија,
  - 11 изјашњења на жалбе на рјешења којим се не даје сагласности на именовање.
83. Редовна кореспонденција у овом сегменту је укључивала 64 одговора на питања општинских/градских изборних комисија, политичких субјеката, скупштина општина/општинских вијећа и физичких лица, те осталих аката.
84. С циљем рјешавања текућих питања и проблема на терену те анализе рада, праћење и помоћ општинским/градским изборним комисијама и центрима за бирачки списак особље Централне изборне комисије БиХ је обављало и

---

¹⁶ Цазин, Босанска Дубица/Козарска Дубица, Србац, Модрича, Бијељина, Сански Мост, Сребреник, Дрвар/ Источни Дрвар, Јајце, Јајце /Језеро, Сапна, Зворник, Братунац, Ливно, Купрес (РС), Широки Бријег, Требиње.

¹⁷ Босанска Крупа/ Крупа на Уни, Босанска Дубица/ Козарска Дубица, Србац, Челић, Јајце/Језеро, Босанско Грахово/Грахово,

¹⁸ ОИК Илица, Сребреник (2 члана), Сапна, Какањ, Ливно и Рогатица

¹⁹ ОИК Србац и Милићи.

²⁰ ОИК Зворник

²¹ ОИК Соколац

редовне послове који укључују сталну комуникацију путем телефона и путем и-мејла са општинским/градским изборним комисијама и центрима за бирачки списак.

1.8. Овјера пријава политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2014. године

85. У складу са чланом 2.9 и Главом 4 Изборног закона БиХ – Овјера и кандидовање за изборе, Централна изборна комисија БиХ овјерава политичке субјекте за учешће на свим нивоима непосредних избора у Босни и Херцеговини, те потврђује и овјерава кандидатске листе. На основу наведеног законског оквира процес овјере политичких субјеката и кандидатских листи одвијао се у четири (4) међусобно условљене временске активности²².

1.8.1. Овјера пријава политичких партија и независних кандидата

86. У складу са одредбама Главе 4 Изборног закона БиХ, Правилника о начину провјере потписа подршке и обрасци за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у БиХ²³ и члана 2. став (1) тачка 1. Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у БиХ који ће се одржати у недјељу 12. октобра 2014. године²⁴ рок за подношење пријава политичких партија и независних кандидата истекао је 30. 5. 2014. године у 16.00 часова. Централној изборној комисији БиХ поднесено је укупно **69** пријава политичких партија и **24** пријаве независних кандидата.

Табела 4. Преглед поднесених пријава према нивоу власти

Бр.	Орган власти	Број пријављених политичких партија	Број пријављених независних кандидата
1.	Предсједништво Босне и Херцеговине	19	4
2.	Предсједник и потпредсједник Републике Српске	31	5
3.	Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ	39	1
4.	Преставнички дом Парламента Федерације БиХ	46	1
5.	Народна скупштина Републике Српске	36	4
6.	Скупштине кантона	43	9

²² Овјера пријава политичких партија и независних кандидата (од 16. до 30. 5. 2014. године; овјера коалиција и листа независних кандидата (од 14. до 24. 6. 2014. године; овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима (од 2. до 14. 7. 2014. године), овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа (компензациони мандати) за учешће на изборима (од 2. до 14. 7. 2014. године).

²³ „Службени гласник БиХ“, број 37/14.

²⁴ „Службени гласник БиХ“, број 38/14.

Табела 5. Преглед пријављених, овјерених и одбијених пријава политичких партија и независних кандидата за Опште изборе 2014. године

Бр.	Политички субјекти	Пријављено	Овјерено	Одбијено	Разлог одбијања
1.	Политичке партије	69	65	4	Једна (1) политичка партија није уписана у регистар код надлежног суда прије истека рока за подношење пријава, једна (1) политичка партија није доставила комплетну документацију (потписе подршке бирача, доказ о уплаћеном новчаном износу таксе за овјеру, фотокопију рјешења о упису у судски регистар политичких организација и фотокопију извода из судског регистра нису издати од истог суда), једна (1) политичка партија није доставила доказ о уплаћеном новчаном износу таксе за овјеру, а једна (1) политичка партија је повукла пријаву за овјеру
2.	Независни кандидати	24	24	0	

1.8.1.1. Провјера потписа подршке и обрада кандидатских образаца

87. Провјера достављених потписа подршке уз пријаву за овјеру политичких субјеката, у складу с одредбама Главе 4 Изборног закона БиХ и Правилника о начину провјере потписа подршке и обрасци за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у БиХ, вршила се на основу статистичког узорка од 10% од укупног броја поднесених потписа подршке бирача уписаних у Централни бирачки списак, односно уколико након провјере узорка није утврђен и исправан довољан број потписа, провјеравани су сви достављени потписи. Приликом спровођења наведеног поступка обрађено је укупно 38.577 података бирача (да ли је бирач уписан у ЦБС у изборној јединици за коју је поднесена кандидатура, да ли је бирач већ дао потпис подршке другом политичком субјекту...итд) на прописаним обрасцима за потписе подршке, а од укупно достављених 237.548 поднесених потписа подршке. У првом кругу поступка овјере провјерено је 86 политичких субјеката са укупно 35.670 потписа подршке. Након достављања допуне потписа подршке провјерено је 8 политичких субјеката са укупно 2.907 потписа подршке.

1.8.2. Овјера пријава коалиција и листа независних кандидата

88. У складу са чланом 4.12 Изборног закона БиХ, до истека рока за подношење пријаве за овјеру коалиција 24. 6. 2014. године, утврђеног Упутством о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у Босни и Херцеговини који ће се одржати у недјељу, 12. октобра 2014. године, поднесене су и овјерене **24** пријаве за овјеру коалиција за учешће на Општим изборима 2014. године. Пријава за овјеру листа независних кандидата није било.

1.8.3. Овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима

89. У складу с одредбама члана 4.21 Изборног закона БиХ и члана 2. став (2) Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у Босни и Херцеговини који ће се одржати у недјељу, 12. октобра 2014. године, рок за подношење кандидатских листа политичких партија и коалиција истекао је 14. јула 2014. године у 16.00 часова.
90. Од укупно поднесене 753 кандидатске листе са 7.892 кандидата Централна изборна комисија БиХ је за Опште изборе 2014. године овјерила **732** кандидатске листе са **7.748** кандидата и то за:
- Предсједништво БиХ – 17 кандидата
  - Предсједник и потпредсједници Републике Српске – 19 кандидата
  - Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ – 739 кандидата
  - Представнички дом Парламента Федерације БиХ – 1.345 кандидата
  - Народна скупштина Републике Српске – 1.394 кандидата
  - Скупштине кантона у Федерацији БиХ – 4.234 кандидата.

Од укупно 7.748 овјерених кандидата њих 3.276 или 42,28% су биле жене, а 4.472 или 57,72% мушкарци.

Табела 6

Број овјерених кандидата за
Представнички дом Парламентарне
скупштине БиХ по изборним јединицама

Изборна јединица	Овјерено
511	80
512	87
513	116
514	112
515	113
521	77
522	82
523	72
УКУПНО	739

Табела 7

Број овјерених кандидата за
Представнички дом Парламента ФБиХ по
изборним јединицама

Изборна јединица	Овјерено кандидата
401	120
402	108
403	160
404	88
405	124
406	73
407	139
408	142
409	130
410	48
411	155
412	58
УКУПНО	1.345

Табела 8

Број овјерених кандидата за Народну скупштину РС по изборним јединицама

Изборна	Овјерено кандидата
301	143
302	146
303	265
304	119
305	148
306	211
307	145
308	96
309	121
УКУПНО	1.394

Табела 9

Број овјерених кандидата за Скупштину кантона у ФБиХ по изборним јединицама

Изборна јединица	Овјерено
201	420
202	214
203	585
204	520
205	349
206	440
207	485
208	224
209	660
210	337
УКУПНО	4.234

1.8.4. Овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима – компензациони мандати

91. У складу с одредбама члана 4.24 став (1) Изборног закона БиХ и члана 2. став (2) тачка 3. Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у Босни и Херцеговини, који ће се одржати у недјељу, 12. октобра 2014. године, рок за подношење кандидатских листа политичких партија и коалиција за додјелу компензационих мандата за Опште изборе 2014. године истекао је 13. августа 2014. године у 16.00 часова.
92. До истека предвиђеног рока 74 овјерена политичка субјекта (политичке партије и коалиције) поднијела су Централној изборној комисији БиХ **80** кандидатских листа за додјелу компензационих мандата за Опште изборе 2014. године са укупно **952** кандидата на истим. Све поднесене кандидатске листе су валидне, односно испуњавају услове за овјеру.

Табела 10. Број поднесених кандидатских листа за додјелу компензационих мандата за Опште изборе 2014. године по нивоима органа власти

Назив органа власти	Број поднесених кандидатских листа за додјелу компензационих мандата	Број кандидата на листама
Представнички дом Парламента Федерације БиХ	23	344
Народна скупштина Републике Српске	23	371
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ из Федерације БиХ	21	138
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске	13	99

1.8.5. Жријебање за утврђивање редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу за Опште изборе 2014. године

93. Централна изборна комисија БиХ је, на основу члана 5.15 став (2) Изборног закона БиХ, 31. 7. 2014. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ одржала жријебање како би се утврдио редослијед политичких субјеката на гласачком листићу за Опште изборе 2014. године. Жријебано је укупно 98 политичких субјеката, од којих је 50 политичких партија, 24 независна кандидата и 24 коалиције, односно 15 овјерених партија се одлучило да на изборе изађу у оквиру једне од коалиција. Овај процес је први пут успјешно обављен електронским путем, помоћу софтверског рјешења, за разлику од ранијих изборних циклуса када је жријебање рађено мануелно, односно извлачењем куглица са називима субјеката.

1.9. Обука и едукација изборне администрације

94. На основу Плана и програма едукације органа за спровођење избора за 2014. годину, успјешно су реализиране сљедеће активности:
- a) У периоду од 12. до 22. маја 2014. године припремљена је и одржана едукација запослених центара за бирачки списак на којој је присуствовао 61 запослени центара за бирачки списак из 43 општине.
  - b) Обавезна едукација за чланове ОИК/ГИК у вези с измјенама подзаконских аката Централне изборне комисије БиХ је реализована регионално у периоду од 24. 6. до 4. 7. 2014. године у сљедећим градовима: Бихаћ, Лакташи, Тузла, Брчко, Сарајево, Требиње, Мостар и Ливно. Од укупно до тада именованог 541 члана изборних комисија основних изборних јединица у БиХ, обавезној едукацији је присуствовало 485 чланова, односно 89,6%.
  - c) Едукација ОИК/ГИК на тему „Рад бирачких одбора на дан избора” спроведена је у периоду од 5. до 12. септембра 2014. године, у Бихаћу, Бањалуци, Теслићу, Градачцу, Бијељини, Фојници, Мостару и Сарајеву. Обуку је похађао 481 члан ОИК/ГИК. Циљ обуке је био упознавање чланова изборних комисија са процедурама гласања и бројања на бирачким мјестима, као и са осталим активностима непосредно пред и након одржавања избора (пријем материјала, потписивање примопредајних образаца; коришћење ЈИИС апликација „Унос и обрада изборних резултата“, Евиденција приговора и жалби“ и „Евиденција бирача који гласају путем мобилног тима“). За ову обуку је припремљен едукативни материјал за обуку чланова бирачких одбора за рад на бирачком мјесту у форми 8 видео-спотова у којим су детаљно објашњене и описане процедуре рада бирачког одбора на дан избора. Исти су презентовани на наведеним обукама, а доступни су и на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ (www.izbori.ba).
  - d) У складу са Меморандумом о разумијевању између Централне изборне комисије БиХ и Канцеларије савјета Европе у Сарајеву за 2014. годину, у периоду од 24. 6. до 4. 7. 2014. године, организовано је 10 едукативних семинара за представнике политичких партија, потенцијалних предсједника бирачких одбора, под називом „Повреде изборног процеса – прекршајна и кривична одговорност и пракса“. Циљ семинара је био да се потенцијални

предсједници бирачких одбора, кроз практичне примјере, упознају с одредбама кривичних закона који су на снази у БиХ, као и прекршајном одговорношћу, а у вези са изборним процесом. Семинари су одржани на 8 локација у БиХ: Бихаћ, Лакташи, Тузла, Брчко, Сарајево, Требиње, Мостар и Ливно уз учешће 638 представника политичких партија и 485 чланова ОИК/ГИК-а. Учесницима семинара је подијељено и 8.500 приручника за изборне посматраче. Од укупно позваних 2.000 представника политичких партија (200 представника по једном термину), одазвало се њих 638 или 31,9%. Едукације су реализоване уз финансијску подршку Канцеларије Савјета Европе у Сарајеву.

- е) Обука чланова бирачких одбора у ДКП-има БиХ спроведена је у периоду од 16. до 18. септембра 2014. године, а у складу са Планом и програмом едукације органа за спровођење избора за 2014. годину и Одлуком о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине коју је Централна изборна комисија БиХ донијела на 40. сједници, одржаној 18. 8. 2014. године. Обуке су одржане у амбасадама БиХ у Бечу и Берлину те генералним конзулатима БиХ у Минхену, Штутгарту и Франкфурту. Циљ едукације је био упознавање запослених у ДКП БиХ, а који су обављали улогу чланова бирачких одбора на дан избора, са процедурама гласања, паковања изборног материјала и начина извјештавања Централне изборне комисије БиХ. Едукацију су провели чланови Централне изборне комисије БиХ.

1.10. Едукативна и промотивно-информативна кампања

95. У складу са законском обавезом утврђеном чланом 2.9 став (1) тачка 12. Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години спровела едукативну и мотивациону кампању за бираче у БиХ с циљем њиховог благовременог информисања о свим релевантним сегментима изборног процеса, као и с циљем што веће излазности бирача на предстојећим изборима.

Кампања – Избор бирачке опције – С циљем информирања бирача и омогућавања благовременог избора бирачке опције, припремљена су два ТВ телоп, који су се емитовали на јавним и приватним ТВ медијима у БиХ: ТВ телоп – бирачи који живе ван БиХ, и ТВ телоп – бирачи који имају статус расељеног лица. Ова кампања трајала је од дана објављивања избора до 29. 7. 2014. године када је истекао рок за регистрацију бирача путем поште и избора бирачке опције за расељена лица. Штампани оглас “Избор бирачке опције” објављиван је 3 пута у 6 дневних новина на пола странице у црно-бијелој верзији на подручју БиХ у терминима највећег тиража дневних новина.

Кампања „Како гласати“ – Циљ едукативне кампање “Како гласати” био је упознавање бирача са свим нивоима власти за које се спроводе Општи избори 2014. године те о начину исправног попуњавања гласачких листића. Ова кампања је трајала од 15. 9. до 12. 10. 2014. године. Штампани оглас „Како гласати“ објављиван је 4 пута у 6 дневних листова на пола странице у црно-бијелој верзији на подручју БиХ у терминима највећег тиража дневних листова.

Мотивациона кампања – Циљ мотивационе кампање је био да се бирачи анимирају да у што већем броју изађу на бирачка мјеста и остваре своје бирачко право. Припремљена су четири (4) ТВ спота и радио-цингла који су емитовани на свим јавним ТВ-станицама и већини приватних ТВ станица. Сви мотивациони ТВ-спотови и радио-цинглови рађени су под слоганом Централне изборне комисије БиХ за Опште изборе 2014. године „ГЛАСАЈ“. Мотивациони спотови, који су емитовани од 15. 9. до 12. 10. 2014. године, били су намијењени апстинентима, младим и инвалидним лицима. Општи мотивациони спот “Помакни се с мјеста” емитован је од 1. до 12. октобра 2014. године. Као и ранијих година, стратегија едукативне и мотивационе кампање за потребе избора спроведена је путем електронских медија, штампаних медија те продукцијом плаката за истицање на бирачким мјестима.

Информисање бирача “SMS ЦЕНТАР” – Сваки бирач је слањем свог ЈМБ путем ес-ем-ес (SMS) поруке на број 091 12 12 12 могао провјерити локацију свог бирачког мјеста. Број је био јединствен за кориснике свих мобилних мрежа у БиХ. Телоп са бројем SMS центра прослијеђен је свим јавним те-ве и радио станицама у БиХ и емитован је од 20. 9. до 12. 10. 2014. године до 19.00 часова. Укупно 121.623 ес-ем-ес порука за провјеру локације бирачког мјеста је примљено путем “SMS Центра”.

96. Због благовремене информисаности бирача и свих актера у изборном процесу, интернет-страница Централне изборне комисије БиХ је континуирано и благовремено ажурирана. Све информације значајне за изборни процес: одлуке, саопштења, статистике, подзаконска акта и нормативи на тај начин били су на располагању јавности.

1.11. Безбједносни аспекти Општих избора 2014. године

97. С циљем обезбјеђења интегритета изборног процеса неопходно је успоставити различите безбједносне мјере током свих његових фаза. Међународни стандарди који се односе на безбједносни аспект избора не постоје већ свака држава примјењује оне безбједносне мјере које су адекватне за њено друштвено и политичко окружење. У многим земљама координација безбједности изборних операција се спроводи путем заједничког оперативног центра који се обично оснива неколико мјесеци прије избора и укључује представнике из неколико институција који размјењују информације, планирају, одржавају брифинге и врше мониторинг изборног процеса.
98. Централна изборна комисија БиХ је у другој половини маја мјесеца 2014. године обавијестила Министарство безбједности БиХ, релевантна министарства унутрашњих послова и безбједносне агенције да је 15. 5. 2014. године донијела Одлуку о расписивању и одржавању Општих избора.
99. У складу са одредбама члана 2.1. став (3) Изборног закона БиХ, који прописује да “сви органи власти на свим нивоима и званичници у Босни и Херцеговини и дипломатско-конзуларним представништвима БиХ имају обавезу да помажу органима надлежним за спровођење избора” Министарство безбједности Босне и Херцеговине је 18. 6. 2014. године основало Одбор за безбједност Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године с циљем обављања послова сарадње везане за безбједност избора, координирање послова праћења и

анализе безбједносног амбијента за вријеме одржавања избора те предузимање радњи с циљем постизања задовољавајућег безбједног амбијента изборног процеса²⁵. Одбор за безбједност Општинских избора у Босни и Херцеговини 2014. године су чинили представници Централне изборне комисије БиХ, Дирекције за координацију полицијских тијела, Државне агенције за истраге и заштиту, Граничне полиције Босне и Херцеговине, Обавјештајно-безбједносне агенције Босне и Херцеговине, Полиције Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Федералног министарства унутрашњих послова Босне и Херцеговине, Министарства унутрашњих послова Републике Српске, и Министарства унутрашњих послова Кантона Сарајево.²⁶

100. Полицијски службеници наведених министарстава и безбједносних агенција у периоду од септембра до краја новембра 2014. године обављали су послове физичког обезбјеђења зграде Централне изборне комисије БиХ, магацина Централне изборне комисије БиХ, Главног центра за бројање те обезбјеђење дистрибуције и пратње конвоја са изборним материјалом и пратње изборног материјала до Главног центра за бројање. Операције на терену је координирао Оперативни штаб за координацију обезбјеђења објеката и дистрибуције изборног материјала за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2014. године (у даљем тексту: Оперативни штаб) на челу са Дирекцијом за координацију полицијских тијела, у чијем саставу су били представници свих наведених министарстава и безбједносних агенција²⁷.
101. Одбор за безбједност Општинских избора 2014. године и Оперативни штаб одржали су низ састанака, на којима су разматрана сва питања везана за безбједност избора, као и анализа стања и прописа из области јавног реда и мира на цијелој територији БиХ, мјесто и улога полиције у спровођењу избора, као и предузимање благовремених координационих активности путем органа за спровођење закона у вези са стварањем безбједносних услова за неометано одржавање избора. Од почетка изборне кампање Централна изборна комисија БиХ је редовно добијала извјештаје о стању безбједности од Одбора за

---

²⁵ акт Министарства безбједности БиХ, број 12-01-04-7-3248-15/14 од 18.6.2014. године.

²⁶ Именовани чланови Одбора за безбједност за Опште изборе 2014. године били су: Ведран Мулабдић, координатор – Министарство безбједности БиХ, др Суад Арнаутовић – Централна изборна комисија БиХ, Сеад Шарић – Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, Небојша Пушара – Државна агенција за истрагу и заштиту, Саша Ђорговић – Гранична полиција БиХ, Фехмија Садиковић – Обавјештајно-безбједносна агенција, Фахрудин Селимовић – Полиција Брчко дистрикта БиХ, Зијад Хоџић – Федерално министарство унутрашњих послова БиХ, представник Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Халид Ганија и Нермин Лагумџија – Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, и Слободанка Кешкић-Орлић, Министарство безбједности БиХ (акт Министарства безбједности БиХ, број 12-01-04-7-3248-15/14 од 18. 6. 2014. године)

²⁷ Дана, 9. 9. 2014. године директор Дирекције за координацију полицијских органа донио је одлуку о формирању Оперативног штаба за координацију обезбјеђења објеката и дистрибуције изборног материјала за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2014. године (број: 20-07/2-04-4-602-28/14 од 9. 9. 2014. године). У Оперативни штаб су именовани: Сеад Шарић, руководиоца штаба – Дирекција за координацију полицијских органа; Раденко Чворо, замјеник руководиоца штаба – Дирекција за координацију полицијских органа; Ведран Мулабдић, члан штаба – Министарство безбједности БиХ; Јасминка Јолдић, члан штаба – Централна изборна комисија БиХ; Небојша Пушара, члан штаба – Државна агенција за истраге и заштиту; Саша Ђорговић, члан штаба – Гранична полиција БиХ; Самир Џебо, члан штаба – Федерална управа полиције; Мирослав Делић, члан штаба – Министарство унутрашњих послова Републике Српске, Фехмија Садиковић, члан штаба – Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ; Индира Буљубашић, члан штаба – МУП Кантона Сарајево, Управа полиције и Фахрудин Селимовић, члан штаба – Полиција Брчко дистрикта БиХ.

безбједност Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године захваљујући чему је била информисана о свим безбједносним аспектима изборног процеса.

102. Током дистрибуције гласачких листића предузете су безбједносне мјере у погледу координације праћења транспорта папира за гласачке листиће од граничног прелаза до компаније за штампање гласачких листића, као и само обезбјеђење дистрибуције и пратња камиона са изборним материјалом која је била усклађена са Временским планом изборних активности од складишта Централне изборне комисије БиХ до сједишта општинских/градских изборних комисија у свим општинама/градовима и Изборне комисије Брчко дистрикта БиХ, као и враћање гласачког материјала од општинских/градских изборних комисија и Изборне комисије Брчко дистрикта БиХ до складишта Централне изборне комисије БиХ.
103. Пратња изборног материјала за Главни центар за бројање обухватала је радње обезбјеђења од складишта Централне изборне комисије БиХ до Главног центра за бројање и враћање материјала у складиште Централне изборне комисије БиХ, обезбјеђење гласачког материјала од поштанског фаха (Центар пошта Сарајево) до Главног центра за бројање и обезбјеђење од сједишта Централне изборне комисије БиХ до Главног центра за бројање.
104. Након спроведених Општих избора 2014. године, општи је утисак свих релевантних фактора да су Општи избори 2014. године протекли у доброј атмосфери без већих инцидената и цјелокупан посао је обављен у складу са највишим стандардима.
105. За изузетну сарадњу и допринос у обезбјеђењу и спровођењу Општих избора 2014. године, Централна изборна комисија БиХ је 8. 12. 2014. године додијелила захвалнице релевантним министарствима унутрашњих послова и безбједносним агенцијама у складу са критеријумима из члана 4. Правилника о врсти и додјели признања Централне изборне комисије Босне и Херцеговине.

1.12. Рад Главног центра за бројање

106. Поступајући према одредби члана 2.9 став (1) тачка 2. и члана 5.22 став (2) и (3) Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је:
  - на 29. сједници, одржаној 19. 6. 2014. године, донијела Одлуку о успостављању Главног центра за бројање за Опште изборе 2014. године,
  - на 42. сједници, одржаној 20. 8. 2014. године, донијела Одлуку о именовану директора и замјеника директора Главног центра за бројање,
  - на 22. сједници, одржаној 14. 5. 2014. године, донијела Правилник о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2014. године²⁸,
  - на 45. сједници, одржаној 2. 9. 2014. године, донијела Правилник о измјени правилника о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2014. године²⁹.

²⁸ „Службени гласник БиХ“, број 38/14 од 15.5.2014. године

²⁹ „Службени гласник БиХ“, број 71/14 од 8. 9. 2014. године

107. У складу са Изборним законом БиХ, provedивим актима и Правилником о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2014. године и Правилником о измјени правилника о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2014. године Главни центар за бројање (у даљем тексту: Центар за бројање) обављао је послове из своје надлежности:
- а) надлежност, организација и мјере безбједности Главног центра за бројање (члан 5.22 Изборног закона БиХ),
    - процедуре и начин бројања гласачких листића и утврђивање резултата гласања (члан 5.22 став (1) Изборног закона БиХ): непотврђеним гласачким листићима, у одсутности затвореника или бирача који су везани за установе или нису у могућности да дођу на бирачко мјесто због старости, болести или инвалидитета (даљем тексту: Мобилни тим),
    - поштом,
    - у дипломатско-конзуларном представништву БиХ у иностранству (у даљем тексту: ДКП БиХ).
  - б) Поступак поновљеног бројања гласачких листића (члан 5.31. Изборног закона БиХ),
  - с) Посматрање рада Главног центра за бројање (члан 17.5 став (2) Изборног закона БиХ).
108. Центар за бројање био је смјештен у објекту „ЗОИ 84“ д.о.о ОЦ „Зетра“ у Сарајеву. У његовом раду, за вријеме пуне оперативности Центра, осим запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, учествовали су и спољни сарадници, њих укупно 477 који су били распоређени у 3 (три) смјене, на бази 24-часовног радног дана. Радило се углавном о лицима са стеченим искуством на истим пословима, изабраним јавним позивом.
109. Директор Центра за бројање и његови замјеници, главни контролор, контролор за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и другог изборног материјала и контролори, именовани су из реда лица која су у сталном радном односу у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ. На овај начин рад Центра за бројање, иако је он реализован као засебан организациони пројекат у склопу припреме и спровођења Општих избора 2014. године, потпуно је био интегрисан у постојећу структуру Секретаријата Централне изборне комисије БиХ те је имао пуну логистичку подршку свих одсјека и запослених Секретаријата, и тако на најбољи начин чинио јединствену цјелину са остатком изборне администрације, која је била укључена у укупан изборни процес на нивоу државе.

а) Технички аспекти рада Центра за бројање

110. Иако је Центар за бројање за Опште изборе 2014. године успостављен у јуну мјесецу 2014. године, припреме за његово оснивање и опремање отпочеле су знатно раније. Организација и формирање Главног центра за бројање су пројекат који је изискивао значајне логистичке и оперативне припреме уз обиман ангажман кадровских и материјалних ресурса. Све активности проводиле су се у оквиру стриктно задатих временских рокова,

који су били дефинисани Временским планом активности спровођења избора 2014. године.

111. Кључни аспекти у реализацији активности које су обављане у Центру за бројање, били су, са једне стране захтјев за што бржи завршетак свих послова везаних за бројање као и пратећих активности верификације, комплетирања уноса података, контроле резултата и архивирања изборног материјала и документације, како би се коначни резултати Општих избора 2014. године објавили у предвиђеним роковима, а са друге стране, једнако важан аспект био је поштовање начела законитости у раду и поштовање осталих начела која се односе на тачност и безбједност гласачког материјала, као и транспарентност у свим радњама и оперативним процедурама у току цијелог процеса који је реализован у склопу Центра за бројање.
112. Прве техничке припреме за успостављање Центра за бројање подразумијевале су идентификацију одговарајуће локације на којој ће он бити смјештен, односно простора који би функционално испуњавао тражене карактеристике са техничког становишта које пројект овога типа подразумијева, а односе се на укупну површину простора, потребну инфраструктуру, опремљеност и положајну погодност у односу на сједиште Централне изборне комисије БиХ и магацин изборног материјала у Источном Сарајеву.
113. Централна изборна комисија БиХ је извршила анализу могућих расположивих локација за простор који би одговарао овој намјени, те се одлучила за простор који се раније користио у склопу комплекса “ЗОИ 84” д.о.о. ОЦ ”Зетра” као најприхватљивију опцију од свих локација које су биле разматране. Лимитирајући фактори у избору одговарајућег простора, осим оних финансијске природе, били су и захтјеви за независну просторну цјелину одговарајуће површине, просторног распореда и основне инфраструктуре, са могућношћу да обезбиједи несметану комуникацију потребну за смјештај приближно 180 запослених који су радили у оквиру једне радне смјене, као и предуслове за безбједност и безбједну доставу изборног материјала, са аспекта удаљености од складишта Централне изборне комисије БиХ, и на крају да постоје објективни предуслови за постављање властите службе обезбјеђења на улазу/излазу у простор Центра за бројање.
114. По завршетку фазе избора простора приступило се његовом опремању и техничком оспособљавању према захтјевима послова који су се обављали у Центру за бројање. Више различитих компанија и добављача услуга било је укључено у опремање простора, набавку опреме и његово функционално преуређивање, како би се задовољили сви потребни предуслови за несметан рад:
  - у фази опремања простора постављене су све неопходне инсталације за рачунарску мрежу и активирани привремене телефонске линије. Успостављена је бежична рачунарска конекција која је повезивала рачунарски сервер са базом података у сједишту Централне изборне комисије БиХ са сервером и опремом која је била смјештена у простору Центра за бројање и обезбијеђен уређај за непрекидно напајање електричном енергијом свих рачунарских ресурса који су били смјештени

у Центру за бројање. На тај начин обезбијеђени су сви технички предуслови за безбједну и ажурну обраду изборних резултата и унос података.

- у завршној фази простор је био опремљен одговарајућим намјештајем и рачунарском опремом, у складу са реалним захтјевима оперативног дијела процеса, гдје је требало обезбиједити и радни простор за смјештај готово 180 запослених службеника (у једној смјени) као и посјетилаца и посматрача рада Центра за бројање. Намјештај је обезбиједио понуђач простора. Рачунарска опрема је изнајмљена, руководећи се при томе начелима економичности и ефикасности у реализацији свих набавки. Рачунарска мрежа у простору Центра за бројање у свом склопу имала је око 100 рачунара, сервере за приступ сигурној мрежи, а осим ове опреме значајан број осталих канцеларијских и мрежних уређаја коришћен је за активности и послове који су реализовани у Центру.

115. Укупна радна површина Центра за бројање износила је више од 1.400 м², а простор је био подијељен у више цјелина потребних за поједине радна одјељења, складиште гласачког материјала, смјештај администрације и посматрача. Просторна организација радних одјељења омогућавала је несметано и функционално кретање гласачког материјала у појединим фазама процеса верификације и бројања гласова. Сав гласачки материјал након завршетка обраде и уноса резултата бројања одлаган је у архиву, одакле је периодично био транспортован до складишта изборног материјала Централне изборне комисије БиХ. Сва документација са резултатима бројања гласова по појединим изборним јединицама чувана је одвојено у склопу архиве контроле резултата и, ако су биле потребне, додатне провјере и увиди у резултате бројања, била је непосредно доступна у случају потребе за додатном провјером и увидом у резултате бројања, што је било нарочито важно у периоду обраде поднесених приговора сходно члану 5.30 Изборног закона БиХ..

116. Јасно дефинисана складишта и тачке на којим се привремено чува и задржава гласачки материјал, вођење и контрола примопредајне документације којом су евидентиране све доставе и отпреме гласачког материјала на релацији Центар за бројање – складиште, разграничења одговорности и послова између појединих носилаца посла, уз непосредно и тачно вођење података о извршеним активностима, времену и извршиоцима, уређеном систему извјештавања и комуникације неки су од императива у техничко-организационом смислу који морају бити испоштовани у реализацији пројекта овакве врсте. На овај начин, обезбјеђењем техничких претпоставки и поштујући све специфичности и захтјеве које изборни процес носи као цјелина, могу се обезбиједити и претпоставке за успјешно функционисање изборне администрације уз испуњење принципа законитости, обезбјеђења неповредивости тајности гласа и непристраниности, те ефикасности и тачности у раду са гласачким материјалом.

б) Осигурање и мјере безбједности у раду са гласачким материјалом

117. Општи безбједносни аспект Главног центра за бројање представља важан сегмент у његовом раду, а исти се односи на мјере обезбјеђења у самом простору као и у процесу транспорта, дистрибуције и примопредаје изборног материјала између складишта Централне изборне комисије БиХ и Центра за

бројање. Реализацију овог сегмента пратио је низ посебних оперативних и практичних поступака. Све активности које су провођене на овом плану имале су за циљ да максимално обезбиједи гласачке листиће, документацију са изборним резултатима и остали изборни материјал, тачност и квалитет оперативних активности које су спровођене у Центру за бројање, те елиминишу све евентуалне ризике и неовлашћена дјеловања из окружења.

118. Безбједносни аспект у практичном смислу имао је двије компоненте:

- физичко обезбјеђено простора, запослених, опреме и изборног материјала,
- процедуралне и нормативне мјере безбједности у раду са изборним материјалом.

Физичко обезбјеђење је реализовано ангажовањем:

- посебне организационе јединице састављене од запослених на унутрашњем осигурању, која је обављала послове унутрашњег обезбјеђења простора, запослених и опреме на локацији Центра за бројање и складиште изборног материјала,
- агенције за заштиту *Sword Security* која је као власник КДЗ уређаја, а који је саставни дио понуде о изнајмљеном простору „Зетра“, пружала услуге КДЗ прегледа уз надзор Федералне управе полиције.
- припадника Министарства унутрашњих послова Кантона Сарајево и Федералне Управе полиције, који су били ангажовани на пословима спољњег и унутрашњег обезбјеђења локација Центра за бројање,
- Дирекције за координацију полицијских органа, ангажоване на пословима пратње транспорта и свих достава гласачког материјала.

Сви транспорти гласачког материјала одвијали су се према унапријед утврђеном плану и временској шеми доставе која је договорена са представницима Дирекције за координацију полицијских органа. У току цијелог периода у ком је вршено достављање изборног материјала, опрема за контрадиверзиону заштиту и особље Федералног МУП-а задужено за рад на овој опреми били су постављени на улазу Центра за бројање и вршили су сталну контролу кретања запослених, посјетилаца и цјелокупног материјала и опреме на улазу и излазу Центра за бројање.

с) Активности у Главном центру за бројање

119. Активности Центра за бројање у по фазама рада су укључивале:

- (а) **Прве оперативне активности** које су се у оквиру Центра за бројање реализовале, непосредно по завршетку опремања простора, биле су постављање потребне инфраструктуре и тестирање опреме, што је укључивало и тестирање апликације за унос резултата. Паралелно са овим активностима, извршен је опсежан низ радњи на селекцији и организационом структурирању особља које је било ангажовано на различитим пословима као и на припреми и организацији обуке за све запослено особље. Сачињен је план и програм обуке запосленог особља, који је реализован према хијерархијској лjestвици организационе структуре

Центра за бројање са циљем постизања пуне оперативности и несметаног функционисања Центра за бројање од дана избора. Кључни аспекти обуке били су посебно посвећени тренинзима надзорника радних одјељења, како би они били упознати са свим фазама рада, системом извјештавања и динамиком и редослиједом активности бројања и верификације.

(b) *У другој фази рада Центра за бројање*, која је започела од дана избора 12. 10. 2014. године, према измјени правилника које је Централне изборне комисије БиХ донијела након успостављања Центра за бројање, а с обзиром на сазнања о могућим злоупотребама приликом регистрације за гласање путем поште, прво се приступило верификацији и бројању непотврђених гласачких листића који су у Центар за бројање допремљени 15. 10. 2014. године када је и почело њихово верификовање и бројање. Ово је био разлог што се у периоду од 12. 10. од 19 часова до 15. 10. 2014. године у Центру за бројање нису бројали и верификовали листићи путем поште. Зато што је правилником прописано да се комплетни записници са бирачких мјеста достављају у Центар за бројање наведени период је искоришћен за слагање и припремање материјала са бирачких мјеста за обраду.

Такође, због пријевремених избора за начелнике општина Лакташи и Сребреник, а који су одржани 28. 9. 2014. године приступило се обради пошиљки гласачких пакета пристиглих путем поште у сврху идентификовања коверата које су пристигле за пријевремене изборе, а остале коверте које су се односиле на Опште изборе 2014. године су одвајање како би се могле верификовати након непотврђених гласачких листића.

До затварања Центра за бројање, поред верификације и бројања непотврђених гласачких листића, вршено је бројање:

- верифицираних гласачких листића пристиглих путем поште (закључно са 14. 10. 2014. године),
- гласачких листића којим су гласали бирачи који гласају у одсуству,
- гласачких листића којим су гласали бирачи који гласају путем мобилног тима.

(c) *У трећој фази рада Центра за бројање* по налогу Централне изборне комисије БиХ извршена је контрола и провјера документације и изборног материјала за већи број бирачких мјеста (бирачки спискови, записници о раду бирачког одбора и слично), са циљем провјере навода из приговора који су поднесени Централној изборној комисији БиХ. Даље, извршено је скенирање бирачких спискова свих категорија бирача (одзив бирача).

d) Контрола, валидација и верификација резултата

120. Од дана избора, до завршетка уношења и обраде података и објављивања потврђених резултата, било је неопходно вршити валидацију унесених података. Подаци који се контролишу и валидирају су:

- да ли постоје разлике између првог и другог контролног уноса;
- шта је у потпуности унесено и гдје уноси недостају;

- да ли постоје логичке несугласице у оквиру уноса.

Валидацију су вршили главни контролор и замјеник главног контролора, преко контролора који су били распоређени за рад у смјенама, и то на начин:

- главни контролор и замјеник софтверски прегледају табеле које служе за унос изборних резултата,
- сачињавају посебна питања којим се открива динамика уноса и утврђује колико је потребних података унесено и колико недостаје као и која се динамика уноса остварује,
- колико има разлика између уноса и тачно на којим локацијама,
- постоје ли логичке грешке приликом уноса, о којим грешкама је ријеч и гдје се налазе.

121. У случају да главни контролор уочи нелогичности у подацима који су већ враћени на провјеру, а на провјери је утврђено да је оператер идентично пренио податке са ЗР обрасца, главни контролор је давао приједлог да се то бирачко мјесто поново преброји у Центру за бројање. По завршетку бројања свих гласачких листића који су се бројали у Центру за бројање, подаци са образаца са резултатима гласања унесени су у базу података путем програма за обраду изборних резултата, извршена је њихова валидација и контрола тачности и консолидовани подаци су објављени на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ 26. 10. 2014. године.

122. У периоду од 12. 10. 2014. године до 26. 10. 2014. године у Главном центру за бројање пребројано је укупно **40.974** гласачких пакета, односно **163.896** гласачких листића сљедећих категорија:

- 28.159 гласачких пакета гласача ван БиХ,
- 3.047 гласачких пакета гласача који су гласали у одсутности,
- 8.323 гласачких пакета гласача који су гласали путем мобилног тима и
- 1.445 гласачких пакета гласача који су гласали непотврђеним гласачким листићима.

Табела 11. Укупан број пребројаних гласачких листића по категоријама

	Укупно	Важећи	Неважећи
Пошта	111.742	109.796	1.946
Потврђени	5.382	4.967	415
Одсуство	12.132	9.095	3.037
ДКП	552	521	31
Мобилни тим	33.113	31.280	1.833
УКУПНО	162.921	155.659	7.262

123. Од дана одржавања избора Централна изборна комисија БиХ је наредила да се поново броје листићи са укупно 198 бирачких мјеста за поједине изборне нивое, негдје по политичким субјектима, а негдје по кандидатима унутар истог политичког субјекта и то на 121 бирачком мјесту се поново бројало прије

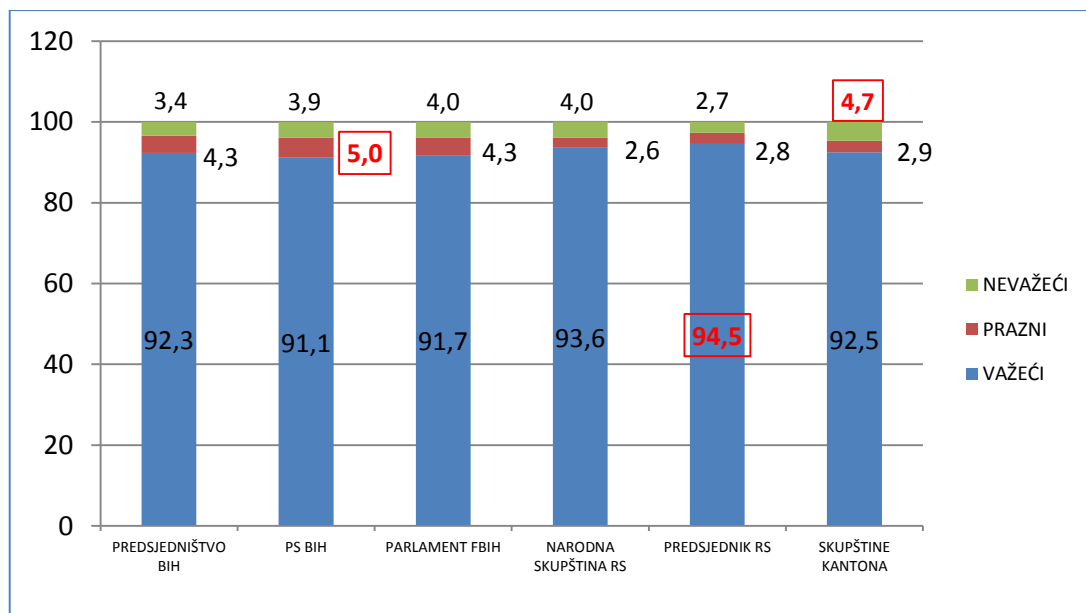
утврђивања изборних резултата, а на 77 након утврђивања изборних резултата. Бројање је извршено у Центру за бројање.

1.12.1. Медији

124. Главни центар за бројање свакодневно су посјећивали представници штампаних и електронских медија о чему је вођења посебна евиденција, а укупно 21 медијска кућа извјештавала је о раду Главног центра за бројање. Новинари су се директно јављали у програм и извјештавали из Главног центра за бројање или су информације тражили путем телефона или приликом посјете. Свакој медијској кући су дате тражене информације и професионалан однос према медијима допринијели су транспарентности и јавности у раду Главног центра за бројање.

1.13. Неважећи гласачки листићи

125. Основна карактеристика свих до сада спроведених избора у Босни и Херцеговини је већи број неважећих гласачких листића, који се на Општим изборима 2014. године кретао од 2,7% за предсједника и потпредсједнике РС до 4,7% за скупштине кантона.

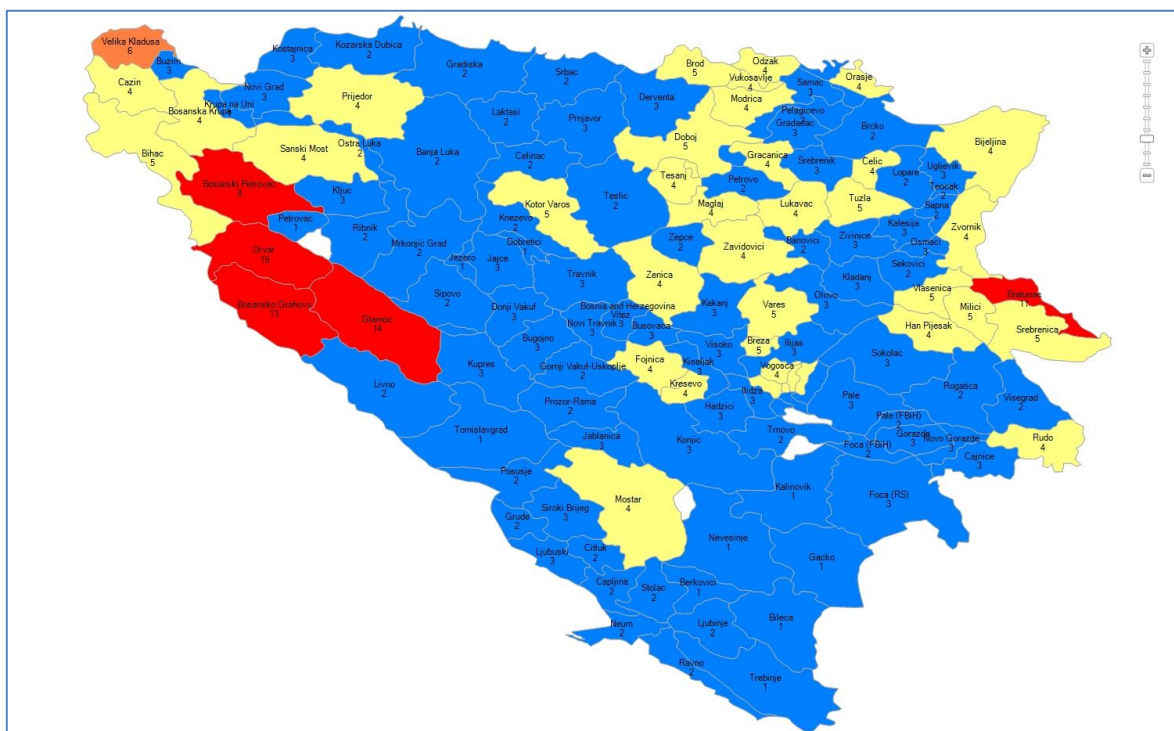

Графикон 1. Број важећих, неважећих и празних гласачких листића на Општим изборима 2014. године

126. Сагледавајући укупан број неважећих гласачких листића по изборним нивоима на Општим изборима 2014. године, може се констатовати да није тачна теза која се пласира да је највећи број неважећих гласачких листића евидентиран за најједноставнији изборни ниво.

127. Процент неважећих гласачких листића до 3% евидентиран у укупно 94 општине; проценат 4% и 5% је евидентиран у 38 општина; проценат 6% у 1 општини, а више од 7% у укупно 5 општина.

128. Општине са највећим бројем неважећих гласачких листића за изборни ниво Предсједништво БиХ су: Дрвар 19%, Гламоч 14%, Босанско Грахово 13%, Братунац 11%, Босански Петровац 8%, и Велика Кладуша 6%.

Слика 1. Картографски приказ, број неважећих гласачких листића по општинама

Табела 12. Општине у Републици Српској са више од 4% неважећих гласачких листића на нивоу Предсједништво БиХ (упоредни преглед процената и за друге нивое)

ОПШТИНА/ ОПШТИНА	ПРЕДСЈЕДНИШТВО БиХ	ЗАСТУПНИЧКИ/ ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПС БиХ	НАРОДНА СКУПШТИНА РС	ПРЕДСЈЕДНИК И ПОТПРЕДСЈЕДНИЦИ РС
БРАТУНАЦ	10,71	4,95	4,83	3,46
БРОД	5,39	7,09	5,80	4,81
ДОБОЈ	5,48	5,80	5,13	4,60
ПРИЈЕДОР	4,05	4,74	4,91	3,32
КОТОР ВАРОШ	4,98	4,76	5,23	3,21
ВЛАСЕНИЦА	4,98	3,92	3,76	2,85
ВУКОСАВЉЕ	4,38	4,19	5,34	2,80
ЗВОРНИК	4,32	3,53	2,37	2,74
СРЕБРЕНИЦА	5,21	2,73	3,09	2,33
МИЛИЋИ	4,52	3,32	3,42	2,19

Табела 13. Општине у Федерацији БиХ са више од 4% неважећих гласачких листића на нивоу Предсједништво БиХ (упоредни преглед процената и за друге нивое)

ОПШТИНА/ ОПШТИНА	ПРЕДСЈЕДНИШТВО БиХ	ЗАСТУПНИЧКИ/ ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПС БИХ	ЗАСТУПНИЧКИ/ ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПАРЛАМЕНТА ФБиХ	СКУПШТИНЕ КАНТОНА У ФБиХ
ДРВАР	19,03	10,69	8,83	4,94
БИХАЋ	5,36	6,50	6,54	7,55
БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ	8,27	7,03	6,07	6,15
ВАРЕШ	4,90	6,35	6,03	6,76
ВЕЛИКА КЛАДУША	6,01	5,68	5,90	6,49
ОЦАК	4,06	5,62	5,86	5,23
КРЕШЕВО	4,04	5,65	5,84	5,40
САНСКИ МОСТ	4,23	4,82	5,03	5,69
БРЕЗА	4,79	5,21	5,02	6,34
ТЕШАЊ	4,23	4,94	4,79	6,08
БОСАНСКО ГРАХОВО	12,71	7,75	4,76	5,95
ЗЕНИЦА	4,08	4,38	4,66	5,68
ОРАШЈЕ	4,12	5,03	4,60	4,60
ТУЗЛА	4,75	4,77	4,53	5,31
ГЛАМОЧ	14,06	10,36	4,49	3,99
СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	4,03	3,79	3,78	4,77
НОВО САРАЈЕВО	4,61	3,86	3,78	4,61
ЦЕНТАР САРАЈЕВО	4,20	3,61	3,42	4,44

1.14. Посматрачи изборног процеса

129. Питање посматрања изборног процеса регулисано је одредбама чланова 17.3, 17.4 и 17.5 став (2) Изборног закона БиХ и Упутством о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини³⁰.
130. У складу са одредбама члана 2. став (4) тачка 1. и 2. Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе у Босни и Херцеговини који ће се одржати у недјељу 12. октобра 2014. године, рок за подношење захтјева за акредитовање међународних посматрача истекао је 5. 10. 2014. године, а рок за подношење захтјева за акредитовање удружења и политичких субјеката истекао је 27. 9. 2014. године у 16.00 часова.
131. Централној изборној комисији БиХ поднесено је укупно 13 захтјева за акредитовање политичких субјеката за посматрање рада Централне изборне комисије БиХ и Главног центра за бројање, 29 захтјева за акредитовање удружења и 39 захтјева за акредитовање међународних организација.

³⁰ „Службени гласник БиХ“, број 37/14.

132. Централна изборна комисија БиХ акредитовала је укупно **5.766** посматрача и то 130 посматрача у име 13 политичких субјеката, 5.073 посматрача у име 26 удружења грађана, 563 посматрача у име 39 међународних организација, што представља највећи број акредитованих изборних посматрача изборног процеса у БиХ у свим досадашњим изборним циклусима.
133. Централна изборна комисија БиХ одбила је 79 посматрача предложених од стране политичких субјеката и удружења због неиспуњавања критеријума за акредитовање, а у потпуности је одбила захтјеве за акредитовање три (3) удружења (за два (2) удружења је у поступку утврђено да су укључена у активности у име овјерене политичке партије, а једно (1) није доставило прописану документацију за предложене посматраче.
134. Према подацима достављеним Централној изборној комисији БиХ, општинске/градске изборне комисије (142) су акредитовале 64.160 посматрача политичких субјеката за посматрање рада изборних комисија, центара за бирачки списак и рада на бирачким мјестима.

1.14.1. Коалиција удружења „Под лупом“

135. Коалиција за слободне и поштене изборе „Под лупом“ окупља шест невладиних организација (Центри цивилних иницијатива (ЦЦИ), Центар за грађанску сарадњу (ЦГС), Форум грађана Тузле (ФГТ), Удружење грађана "Демократија-Организовање-Напредак" (УГ „ДОН"), Омладинска информативна агенција (ОИА) БиХ и Центар за развој младих и заједнице „Перпетуум мобиле“) из БиХ, а Централна изборна комисија БиХ акредитовала је преко 4.000 изборних посматрача у 140 општина/градова, предложених у име наведене коалиције.
136. Централна изборна комисија БиХ је током изборног периода, уложила максималне напоре кроз континуирани контакт са овлашћеним представницима коалиције, како би се удружења адекватно информисала о изборном процесу те како би се благовремено рјешавале уочене неправилности на терену током изборног дана. Такође, Централна изборна комисија БиХ је израдила и издала све акредитације посматрачима у име наведене коалиције, како би се, умјесто издавања истих на терену односно од стране општина, а у складу са договореном сарадњом између ове двије институције, у што већој мјери поступак акредитовања за посматрање избора у БиХ учинио функционалнијим и ефикаснијим.

1.14.2. Посматрачи у Главном центру за бројање

137. У периоду рада Центра за бројање посматрање рада вршило је 19 политичких субјеката са 88 посматрача и три (3), невладине организације са 15 посматрача, те четири (4) међународне организације са укупно 9 посматрача.
138. За рад са посматрачима у Центру за бројање у свакој радној смјени било је задужено особље за рад са посматрачима, који су пратили посматраче те евидентирали сва питања и евентуалне нејасноће у вези са радним процесом и информисали о томе руководеће особље Центра. Овлашћена лица у Центру за

бројање упознала су акредитоване посматраче са процедурама, почевши од пријема изборног материјала, припреме за почетак бројања гласова, уноса података о резултатима гласања и поступцима архивирања изборног материјала. Вође тимова за бројање по завршеном поступку бројања гласова одређене категорије копирали су посматрачима резултате бројања. Посебни поступци упознавања посматрача са радним процесом примјењивани су у процесу поновљеног бројања гласова по одлукама Централне изборне комисије БиХ, гдје им је омогућен непосредан увид у гласачке листиће.

139. Општа је оцјена, у погледу посматрања рада Главног центра за бројање, дата од стране посматрача, да је овај процес карактерисао одличан ниво сарадње, непосредна комуникација и отклањање свих нејасноћа у току самог рада. Сви посматрачи имали су позитиван однос према извршењу обавеза и нису забиљежени случајеви ометања процеса рада непрописним захтјевима посматрача.

1.14.3. Оцјена међународних посматрача

140. Посматрачка мисија Канцеларије ОЕБС-а за демократске институције и људска права (ОЕБС/ОДИHR) је 3. 9. 2014. године отворила своју канцеларију у Сарајеву. Укупно 294 посматрача из 38 земаља ОЕБС-а, укључујући 222 дугорочна и краткорочна посматрача, распоређено је од стране ОЕБС/ ОДИHR)-а, 41 парламентарца и особље Парламентарне скупштине ОЕБС-а и 31 посматрач из Парламентарне скупштине Савјета Европе. Процес гласања је посматран на 1.084 од укупно 5.401 бирачког мјеста, а процес пребројавања и сабирања у око 100 општина/градава³¹.
141. Међународна изборна посматрачка мисија је званично захвалила Централној изборној комисији БиХ на позиву да посматра изборе, сарадњи и обезбјеђењу акредитационих докумената као и Министарству спољних послова БиХ и другим органима власти на њиховој помоћи и сарадњи³².
142. Општа је оцјена међународних посматрача да Централна изборна комисија БиХ ужива повјерење међу заинтересираним странама у изборном процесу и да су избори спроведени на ефикасан начин³³. У коначном извјештају Међународне изборне посматрачке мисије наведене су и одговарајуће препоруке с циљем унапређења изборног процеса у БиХ како би он у потпуности био у складу са увјерењима ОЕБС-а и другим међународним обавезама и стандардима за демократске изборе³⁴.
143. С циљем што лакшег праћења изборног процеса у БиХ, Централна изборна комисија БиХ је 10. 10. 2014. године организовала тренинг за међународне посматраче, на коме су посматрачи упознати са њиховим правима и обавезама при праћењу изборног процеса, а презентован им је и видео састављен од 8 модула о раду бирачког одбора на дан избора.

³¹ GENERAL ELECTIONS 12 October 2014, OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report, Warsaw, 7 January 2015, str. 3 <http://www.osce.org/odihr/elections/bih/133511?download=true>

³² *Ибид.*.

³³ *Ибид. стр.1.*

³⁴ *Ибид. стр.24.*

Обука међународних посматрача
Сарајево, Велика сала ПСБиХ, 10. 10. 2014. године

1.15. Дан одржавања Општих избора 12. 10. 2014. године

144. На дан избора бирачи су гласали на 5.400 бирачких мјеста: 5.254 редовних, 132 за гласање у одсуству, 5 за гласање лично, 5 у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине у иностранству и на бирачким мјестима за гласање непотврђеним гласачким листићем.
145. На дан избора, сва бирачка мјеста у ДКП-има БиХ су отворена на вријеме док је у БиХ евидентирано кашњење на појединим бирачким мјестима из следећих разлога: до 45 минута због поновног пребројавања гласачких листића (Велика Кладуша, Цазин, Козарска Дубица, Србац, Калесија, Градишка, Петрово, Кладањ, Стари Град Сарајево, Гацко, Дрвар, Угљевик, Љубушки, Орашје, Зворник, итд.); због нестанка електричне енергије (Градишка, Босанска Крупа), кашњење чланова бирачких одбора/некомплетан бирачки одбор (Лукавац, Нови Травник, Бихаћ, Фоча, Стари Град Сарајево), те остали технички разлози (Тузла, Ливно, Живинице, Брчко, Пелагићево).
146. Недостаци у броју гласачких листића су уочени на неколико бирачких мјеста у општинама Пелагићево, Сребреник, Ново Сарајево, Илиџа и Широки Бријег због чега су ова бирачка мјеста отворена са закашњењем. На примјер у општини Илиџа приликом пребројавања листића за Скупштину Кантона Сарајево на бирачком мјесту 131А089 нађено је 50 листића у оригиналном паковању за Скупштину Кантона 3, док је у Пелагићеву приликом утврђивања броја гласачких листића ручним бројањем, утврђено да у паковању гласачких листића за Народну скупштину РС недостаје 50 листића, а у паковању листића за Парламентарну скупштину БиХ је утврђен вишак од десет листића. Или на бирачком мјесту 150А024 у Широком Бријегу је утврђен недостатак 101 гласачког листића за ниво 208.

147. На инфолинију примљено је око 140 позива. Позиви су се односили на провјере бирачких мјеста, питања у вези са важећим документима за гласање (истекли документи и гласање са потврдом о предаји захтјева за издавање докумената); питања у вези за гласањем путем мобилног тима (жалбе лица која су се разбољела и нису могла да гласају из своје куће јер нису евидентирана путем мобилног тима), остали позиви нпр. питања у вези са умрлим бирачима на бирачком списку, два лица пререгистрована за гласање путем поште мимо њихове воље у Требињу, начин слања гласачких пакета из иностранства на дан избора јер поште у иностранству не раде, итд. Највише позива било је из Сарајева, Тузле, Маглаја, Зенице и Завидовића.
148. Стручно особље Централне изборне комисије БиХ је континуирано пружало информације општинским/градским изборним комисијама, политичким субјектима и грађанима који су се обраћали путем телефона и и-мејла као и акредитованим посматрачима у име политичких субјеката и међународних организација за пружање техничких објашњења и статистичких података о спровођењу избора.

1.16. Утврђивање изборних резултата

149. Први прелиминарни резултати Општих избора 2014. године објављени су у поноћ на дан избора 12. 10. 2014. године и након тога су освјетљавани на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ у складу са чланом 5.29а Изборног закона БиХ - два пута у току наредна 24 часа; у наредних пет дана свака 24 часа; наредних дана сваких 48 часова, све до објављивања коначних, службених и комплетних резултата избора.
150. Након обједињавања и контроле резултата Централна изборна комисија БиХ је на 74. сједници која је одржана 10. 11. 2014. године усвојила Одлука о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године³⁵. Због техничке грешке Централна изборна комисија БиХ је 10. 12. 2014. извршила корекцију наведене одлуке и исправка Одлуке о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године је објављена у Службеном гласнику БиХ број 97/14 од 16. 12. 2014. године. За разлику од претходних изборних циклуса (2010. и 2012. године) сви резултати избора су потврђени и прије истека законом предвиђеног рока.
151. Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години обрадила око 295 предмета који се односе на имплементацију изборних резултата, од чега 234 предмета која се односе на утврђивање престанка мандата и додјелу мандата слједећим квалификованим кандидатима, одбијање мандата и додјелу мандата слједећим квалификованим кандидатима, те утврђивање престанка мандата начелника општина. Имајући у виду одговоре на питања, захтјеве за мишљење и остала акта упућена Централној изборној комисији БиХ, а који се односе на предметну област, обрађен је 61 акт.
152. Од укупно 234 покренута управна поступка у 2014. години њих 149 се односе на утврђивања престанка мандата у општинским вијећима/скупштинама општина, у Градском вијећу Града Сарајева/Скупштини Града Источно

---

³⁵ „Службени гласнику БиХ“, број 88 /14 од 10. 11. 2014. године

Сарајево (6), скупштинама кантона (6), у Представничком дому Парламента Федерације БиХ (1), Дому народа Парламента Федерације БиХ (2), у Народној скупштини РС (2), у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ (8), те 6 управних поступака који се тичу утврђивања престанка мандата начелника опћина/општина. Од укупно **234** покренута управна поступка, окончано је **180** поступка, док су **54** у поступку рјешавања.

153. На једну одлуку Централне изборне комисије БиХ о престанку мандата и додјели мандата сљедећем квалифицираном кандидату поднесена је жалба, коју је Апелациони одјел Суда Босне и Херцеговине одбио као недозвољену.
154. Након спроведених Општих избора 2014. године и потврђивања резултата избора, 20 изабраних званичника одбило је освојени мандат од чега је њих 12 одбило мандат у скупштини кантона, 2 у Представничком дому Парламента Федерације БиХ, 3 у Народној скупштини РС и 2 у Вијећу народа РС.
155. Након спроведених Општих избора 2014. године, припремљено је 518 увјерења о додјели мандата за скупштине кантона, Представнички дом Парламента Федерације БиХ, Народну скупштину РС, Представнички дом РС БиХ, те је са пропратним обавјештењима, изјавама о прихватању мандата, потврдама о пријему увјерења о додијеленим мандатима, као и изјавама о имовинском стању, достављена наведеним органима власти у БиХ, односно, организоване су свечане примопредаје/присуство конституирајућим сједницама органима власти у БиХ.

1.17. Достављање образаца Изјава о имовинском стању

а) Ниво Босне и Херцеговине и ентитета

156. Чланом 15.7 став (1) Изборног закона БиХ прописано је да је сваки кандидат за изборну функцију на нивоу БиХ или на нивоу ентитета дужан да у року од 15 дана од дана прихватања кандидатуре за изборе поднесе Централној изборној комисији БиХ потписану изјаву о имовинском стању.
157. Укупно 3.514 кандидата за изборне функције на нивоу БиХ или на нивоу ентитета су имали обавезу да доставе Изјаве о имовинском стању на образцу прописаном у Упутству о изгледу и начину попуњавања образаца изјаве о имовинском стању³⁶ што је испоштовало укупно 3.438 кандидата, док 76 кандидата није због чега постоји могућност евентуалног санкционисања на основу члана 19.9 став (4) Изборног закона БиХ. Такође, утврђено је да двадесет (20) политичких субјеката подлијежу санкцијама из члана 19.9 став (1) тачка р) Изборног закона БиХ, будући да кандидати политичких субјеката нису поднијели изјаву о имовинском стању у складу са Изборним законом БиХ.
158. На основу наведеног Централна изборна комисија БиХ је на 88. сједници, одржаној 23. 12. 2014. године, донијела закључак којим је утврђено да се сви политички субјекти и кандидати који су били овјерени за учешће на Општим

³⁶ „Службени гласник БиХ“, број 37/14.

изборима 2014. године, за изборне функције на нивоу Босне и Херцеговине или на нивоу ентитета, а били су дужни да доставе образац изјаве о имовинском стању како је прописано чланом 15.7 став (1) Изборног закона БиХ, обавијесте да исти доставе Централној изборној комисији БиХ у року од 7 дана од дана пријема овог закључка.

б) Изабрани званичници на свим нивоима власти из мандатних периода 2010 – 2014. и 2014–2018.

159. У складу са чланом 15.8 Изборног закона БиХ, кандидати изабрани на свим нивоима власти осим нивоа БиХ и ентитета дужни су да у року од 30 дана од дана објављивања овјере мандата у „Службеним гласнику БиХ“, на посебном обрасцу, предају Централној изборној комисији БиХ потписану изјаву о имовинском стању. Даље, изабрани члан органа власти на свим нивоима дужан је да Централној изборној комисији БиХ поднесе извјештај о имовинском стању у року од 30 дана након истека мандата на који је изабран, као и у случају престанка мандата у смислу члана 1.10 став (1) тачке 1), 4), 5), 6), 7) и 8) овог закона у року од 30 дана од престанка мандата.
160. У складу са наведеним, свим органима власти на државном, ентитетском и кантоналном нивоу упућено је обавјештење са подсјећањем на законску обавезу достављања имовинског обрасца на крају мандата за изабране званичнике у претходном мандатном сазиву 2010–2014. година, односно на почетку мандата за новоизабране званичнике у сазиву 2014–2018. година.
161. Централна изборна комисија БиХ тренутно анализира достављене податке о изјавама о имовинском стању за преостале званичнике изабране на Општим изборима 2014. године, односно за кантонални ниво, као и за изабране званичнике из претходног сазива, у складу са наведеном законском одредбом.

1.18. Посредни избори за законодавне органе власти

1.18.1. Дом народа Парламента Федерације БиХ

162. Централна изборна комисија БиХ доставила је скупштинама кантона у Федерацији БиХ акт број: 06-1-07-1-1355/14 од 18. 11. 2014. године у коме указује на обавезе и рокове у вези с избором делегата из скупштина кантона за Дом народа Парламента Федерације БиХ, те подзаконски акт којим је регулисан предметни поступак избора делегата. По питању кашњења са законском обавезом избором делегата за Дом народа Парламента Федерације БиХ достављена је ургенција Скупштини Унско-санског кантона и Скупштини Кантона Сарајево дана 10. 12. 2014. године, те поновљена ургенција наведеним органима с остављеним роком за достављање кандидатских листа од седам дана од пријема акта, дана 16. 12. 2014. године. Обје скупштине кантона су у остављеном року доставиле Централној изборној комисији БиХ кандидатске листе на потврђивање и овјеру.
163. Централна изборна комисија БиХ је у периоду од 9. до 29. децембра 2014. године овјерила кандидатске листе за избор делегата за Дом народа Парламента Федерације БиХ из слjedeћих кантона:

Табела 14 – Број поднесених/овјерених кандидатских листа за Дом народа Парламента Федерације БиХ и датум овјере

Кантон	Број поднесених/овјерених кандидатских листа	Датум овјере кандидатских листа
Унско-сански кантон	6/6	19. 12. 2014.
Посавски кантон	5/5	9. 12. 2014.
Тузлански кантон	8/8	11. 12. 2014.
Зеничко-добојски кантон	10/9	11. 12. 2014.
Средњобосански кантон	8/8	26. 11. 2014.
Босанско-подрињски кантон	8/6	11. 12. 2014.
Херцеговачко-неретвански	9/9	15. 12. 2014.
Западнохерцеговачки кантон	6/6	11. 12. 2014.
Кантон Сарајево	15/12	24. 12. 2014. и 29. 12.
Кантон 10	5/5	11. 12. 2014.

164. Након овјере достављених кандидатских листа нису овјерени или није овјерен прописани број делегата из сљедећих кантона:

1. Посавски кантон – недостаје 1 кандидат из реда српског народа
2. Тузлански кантон – недостаје 1 кандидат из реда хрватског народа, 1 кандидат из реда српског народа и 2 кандидата из реда осталих
3. Зеничко-добојски кантон – недостаје 1 кандидат из реда српског народа
4. Средњобосански кантон – недостаје 1 кандидат из реда осталих
5. Западнохерцеговачки кантон – недостаје 1 кандидат из реда бошњачког народа
6. Кантон Сарајево – недостају 3 кандидата из реда српског народа.

1.18.2. Утврђивање и потврђивање резултата, додјела мандата

165. У складу са чланом 10.15 Изборног закона БиХ, након спроведеног тајног гласања, скупштине кантона доставиле су Централној изборној комисији БиХ изборни материјал и резултате гласања за коначну распоdjелу мјеста. Мандати су додијељени у складу са формулом прописаном чланом 9.5 Изборног закона БиХ.
166. Централна изборна комисија БиХ је у периоду од 18. 12. 2014. до 7. 1. 2015. године донијела одлуке о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације БиХ из скупштина кантона како слиједи:

Табела 15 – Одлуке о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације БиХ из скупштина кантона

Кантон	Број одлуке	Датум доношења одлуке
Унско-сански кантон	06-1-07-1-1099/14	29. 12. 2014.
Посавски кантон	06-1-07-1-1069/14	18. 12. 2014.
Тузлански кантон	06-1-07-1-1100/14	30. 12. 2014.
Зеничко-добојски кантон	06-1-07-1-1098/14	29. 12. 2014.
Средњобосански кантон	06-1-07-1-1068/14	18. 12. 2014.
Босанско-подрињски кантон	06-1-07-1-1107/14	5. 01. 2015.
Херцеговачко-неретвански	06-1-07-1-1079/14	18. 12. 2014.
Западнохерцеговачки кантон	06-1-07-1-1080/14	19. 12. 2014.
Кантон Сарајево	06-1-07-1-14/15	7. 01. 2015.
Кантон 10	06-1-07-1-1073/14	18. 12.2014.

167. Након спроведеног првог круга избора делегата и поновљене расподјеле мандата у Дому народа Парламента Федерације БиХ у складу са чланом 10.16. Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је утврдила да је изабрано укупно пет (5) делегата из реда осталих у Дом народа Парламента Федерације БиХ од потребних седам (7), те да су два (2) мјеста остала непопуњена и упутила скупштинама Унско-санског кантона и Босанско-подрињског кантона – Горажде Обавјештење број: 06-01-07-1-15/15 од 7. 1. 2015. године за избор делегата из реда осталих, будући да наведени кантони имају изабране посланике из реда осталих.
168. У складу са достављеним обавјештењем, скупштине Босанско-подрињског кантона – Горажде и Унско-санског кантона спровеле су посредне изборе. Након спроведеног тајног гласања, изборни материјал и резултати гласања достављени су Централној изборној комисији БиХ за коначну расподјелу мјеста. Будући да су три (3) кандидатске листе за два (2) мандата из реда осталих оствариле идентичан количник 1,00, Централна изборна комисија БиХ је, у складу са чланом 10.15, а у вези са чланом 9.5 и 9.8 став (1) Изборног закона БиХ и поглављем II Упутства о додјели и престанку мандата³⁷, дана 12. 1. 2015. године спровела јавно жријебање за додјелу два мандата.
169. Након спроведеног јавног жријебања Централна изборна комисија БиХ је 12. 1. 2015. године донијела Одлуку о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима из реда осталих у Дому народа Парламента Федерације БиХ, број: 06-1-07-1-15/15.
170. Дана, 12. 1. 2015. године Централна изборна комисија БиХ је донијела четири одлуке број: 06-1-07-1-15/15 о расподјели мандата и то: једном делегату из реда бошњачког народа, једном делегату из реда хрватског народа, двојици делегата из реда српског народа и једном делегату из реда осталих у Дом народа Парламента Федерације БиХ. На наведене одлуке уложене су жалбе, које је Суд БиХ одбацио.

³⁷ „Службени гласник БиХ“, број 37/14

171. На основу достављених резултата гласања спроведених у скупштинама свих кантона, Централна изборна комисија БиХ је 15. 1. 2015. године донијела Одлуку о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Дом народа Парламента Федерације БиХ, број: 06-1-07-1-15/15 и додијелила мандате у Дому народа Парламента Федерације БиХ за: 17 делегата из реда бошњачког народа, 17 делегата из реда хрватског народа, 13 делегата из реда српског народа и 7 делегата из реда осталих.
172. У вези са наведеним Централна изборна комисија БиХ је, на 6. сједници одржаној 15. 1. 2015. године, усвојила закључак да се Парламентарној скупштини БиХ достави Извјештај о спровођењу Општих избора 2014. године који ће обухватити спровођење непосредних и посредних избора, али ће садржавати и препоруку о допуни Изборног закона БиХ по хитном поступку, изузетно за ове изборе, ради попуне недостајућих делегата из реда српског народа у Дому народа Парламента Федерације БиХ.

1.18.3. Савјет народа Републике Српске

173. У складу са чланом 11.12 Изборног закона БиХ Народна скупштина РС доставила је 4. 12. 2014. године кандидатске листе за избор делегата у Савјет народа РС на потврђивање и овјеру Централној изборној комисији БиХ. Укупно су достављене 23 кандидатске листе на којим се налази 79 кандидата за делегате у Вијећу народа РС, од чега је овјерено 78 кандидата.
174. Централна изборна комисија БиХ је, на основу достављених резултата гласања спроведеног у Народној скупштини РС, донијела Одлуку број: 06-1-07-1-1067/14 од 15. 12. 2014. године о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Вијећу народа Републике Српске и Одлуку број: 06-1-07-1-1067/14 од 19. 12. 2014. године о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата у Вијећу народа Републике Српске.

1.18.4. Дом народа Парламентарне скупштине БиХ

175. У складу са чланом 9.12а став (4) Изборног закона БиХ Народна скупштина РС доставила је 4. 12. 2014. године кандидатске листе за избор делегата из Републике Српске у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ на потврђивање и овјеру Централној изборној комисији БиХ. Укупно је достављено и овјерено 5 кандидатских листа за избор делегата из реда српског народа на којим се налазило 15 кандидата за делегате у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ.
176. Централна изборна комисија БиХ је на основу достављених резултата гласања спроведеног у Народној скупштини Републике Српске, донијела Одлуку број: 06-1-07-1-1067/14 од 15. 12. 2014. године о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске и Одлуку број: 06-1-07-1-1067/14 од 19. 12. 2014. године о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске. Наведеном одлуком додијељени су мандати у Дому народа ПСБиХ из

Републике Српске сљедећим делегатима: Огњену Тадићу, Средоју Новићу, Дарку Бабаљу, Небојши Радмановићу и Драгутину Родићу.

177. Дана, 19. 1. 2015. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку број: 06-1-07-1-27/15 о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Федерације Босне и Херцеговине. Наведеном одлуком додијељени су мандати из реда бошњачког и хрватског народа у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ из Федерације БиХ сљедећим делегатима: Сеаду Кадићу, Сифету Поцићу, Сафету Софтићу, Фахрудину Радончићу и Халиду Гењацу (из реда бошњачког народа) и Мартину Рагужу, Бариши Чолаку, Мариу Караматићу, Зденки Џамбас и Љиљи Зовко из реда хрватског народа. Дана, 22. 1. 2015. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ из Федерације БиХ.

1.19. Спровођење пријевремених избора и првих избора за Скупштину општине Станари и начелника Општине Станари

178. У 2014. години спроведени су пријевремени избори за начелнике општина Бановићи, Лакташи и Сребреник. Пријевремени избори за начелника општина одржали су се у складу са чланом 14.3 став (3) Изборног закона БиХ у року од 90 дана од дана престанка мандата актуелног начелника општине (односно од дана одлуке о престанку мандата актуелном начелнику), а на начин и према поступку утврђеном Изборним законом БиХ за спровођење редовних избора.

а) Пријевремени избори за начелнике општина Бановићи, Лакташи и Сребреник

179. Централна изборна комисија БиХ је 12. 12. 2013. године, донијела Одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за начелника Општине Бановићи због престанка мандата начелнику општине Бановићи. Пријевремени избори за начелника општине Бановићи су одржани 16. 2. 2014. године. У складу са чланом 2. став (5) Упутства о роковима изборних активности за одржавање пријевремених избора за начелника Општине Бановићи³⁸ рок за пријаву кандидата за начелника Општине Бановићи истекао је 3. 1. 2014. године у 16.00 часова. До наведеног рока Централној изборној комисији БиХ поднесене су и овјерене укупно двије (2) кандидатске листе, на прописаним обрасцима, од стране овјерених политичких субјеката.
180. Централна изборна комисија БиХ је по престанку мандата начелника општина Лакташи и Сребреник, дана 31. 7. 2014. године донијела Одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за начелника Општине Сребреник, односно Одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за начелника Општине Лакташи. Наведеним одлукама утврђен је дан одржавања предметних избора 28. 9. 2014. године.
181. У складу са одредбама члана 2 став (2) Упутства о роковима изборних активности за одржавање пријевремених избора за начелника Општине

³⁸ „Службени гласник БиХ“, број 100/13.

Сребреник и начелника Општине Лакташи број: 06-1-07-1-758-1/14 од 31. 7. 2014. године, рок за подношење пријава политичких партија и независних кандидата истекао је 5. 8. 2014. године у 16.00 часова. За учешће на изборима у Општини Лакташи Централној изборној комисији БиХ поднесене су четири (4) пријаве политичких партија, а за учешће на изборима за начелника Општине Сребреник поднесено је укупно пет (5) пријава од чега четири пријаве политичких партија и једна пријава независног кандидата.

182. Централна изборна комисија БиХ је у поступку пријаве и овјере политичких партија за пријевремене изборе за начелника Општине Лакташи донијела одлуке о овјери 2 политичке партије и 1 коалиције, (односно одлуку о овјери 3 кандидата), а за пријевремене изборе за начелника Општине Сребреник одлуке о овјери 4 политичке партије (односно 4 кандидата) и одлуку о одбијању овјере једног (1) независног кандидата.

б) Пријевремени избори за начелника Општине Домањевац - Шамац и Општине Источни Дрвар и први избори за Скупштину општине Станари и начелника Општине Станари

183. Централна изборна комисија БиХ је 2. 12. 2014. године донијела Одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за начелника Општине Домањевац - Шамац, односно Одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за начелника Општине Источни Дрвар због престанка мандата начелника Општине Домањевац - Шамац и Општине Источни Дрвар. Наведеним одлукама је уврђен датум одржавања пријевремених избора 1. 2. 2015. године.
184. Истог дана, 2. 12. 2014. године, Централна изборна комисија је донијела и Одлуку о расписивању и одржавању првих избора за одборнике у Скупштини општине Станари и начелника Општине Станари који су предвиђени за 1. 2. 2015. године.
185. Централна изборна комисија БиХ је претходно, дана 4. 11. 2014. године, на основу члана 18. Закона о оснивању Општине Станари³⁹ донијела Одлуку о допуни Одлуке о називима и ознакама основних изборних јединица, којом је установљена ознака основне изборне јединице Станари, затим Одлуку о допуни Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини којом је утврђен број чланова Општинске изборне комисије Станари и Правилник о спровођењу првих избора за органе власти новоформиране Општине Станари⁴⁰.
186. У складу са одредбама члана 2. став (2) Упутства о роковима изборних активности за одржавање пријевремених избора за начелника Општине Домањевац - Шамац и Општине Источни Дрвар и првих избора за одборнике у Скупштини општине Станари и начелника Општине Станари број: 06-1-07-1-1397-1/14 од 2. 12. 2014. године рок за подношење пријава политичких партија и независних кандидата истекао је 8. 12. 2014. године у 16.00 часова. До наведеног рока Централној изборној комисији БиХ поднесене су:

³⁹ „Службени гласник РС“, број 83/14

⁴⁰ „Службени гласник БиХ“, број 87/14 од 10.11.2014. године

- двије (2) пријаве политичких партија за начелника Општине Домањевац-Шамац
- четири (4) пријаве политичких партија за начелника Општине Источни Дрвар
- дванаест (12) пријава за општину Станари: седам (7) пријава политичких партија (6 за начелника Општине Станари и 7 за Скупштину општине Станари) и пет (5) пријава независних кандидата (једна за начелника Општине Станари и четири за Скупштину општине Станари).

187. Централна изборна комисија БиХ је у поступку пријаве и овјере политичких партија и независних кандидата за прве изборе за одборнике у Скупштини општине Станари и начелника Општине Станари, донијела одлуке о овјери 7 политичких партија и 5 независних кандидата; за пријевремене изборе за начелника Општине Домањевац - Шамац, донијела је одлуке о овјери 2 политичке партије, а за начелника Општине Источни Дрвар донијела је одлуке о овјери 4 политичке партије.

Табела 16. Преглед овјерених политичких субјеката и кандидата на пријевременим изборима и првим изборима за начелника Општине Станари и Скупштину општине Станари

Бр.	Општина	Овјерено политичких субјеката	Овјерено кандидата
1.	Бановићи	2	2
2.	Лакташи	5	3
3.	Сребреник	4	4
4.	Домањевац - Шамац	2	
5.	Источни Дрвар	4	
6.	Станари	12	

188. Активности на организирању и провођењу пријевремених избора за начелнике општина Бановићи, Лакташи и Сребреник укључиле су: припрему и објављивање потребних пријавних образаца, спроведене су активности на регистрацији нових бирача за гласање путем поште, припремљене су одлуке, објављени статистички подаци о броју бирача и утврђени изводи из Централног бирачког списка за гласање на овим изборима.

189. Затим, за потребе спровођења пријевремених избора за начелнике у општинама Источни Дрвар, Домањевац - Шамац, а због престанка мандата начелницима ових општина, као и првих избора за новоформирану Општину Станари (за одборнике у Скупштини општине Станари и начелника Општине Станари), који се одржавају 1. 2. 2015. године, у извјештајном периоду, обављен је дио активности који се односи на упис бирача у Централни бирачки списак - донесена је одлука о броју бирача уписаних у Централни бирачки списак за ове општине на дан расписивања ових избора 2. 12. 2014. године, припремљени су и објављени потребни пријавни обрасци те су спроведене активности на регистрацији нових бирача за гласање путем поште. По истеку утврђеног рока за пријаву нових бирача, сачињена је Одлука о закључивању Централног бирачког списка за гласање путем поште, за избор начелника Општине Домањевац - Шамац, начелника Општине Источни Дрвар, начелника Општине Станари и за одборнике у Скупштини општине Станари.

с) Пријевремени избори за начелнике општина Калесија и Живинице

190. Централна изборна комисија БиХ је 18. 12. 2014. године 2014. години донијела одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за начелнике општина Калесија и Живинице, због престанка мандата начелницима ових општина, а у вези са наведеним сачињена је одлука о броју бирача уписаних у Централни бирачки списак за ове општине на дан расписивања ових избора 18. 12. 2014. године, те су припремљени и објављени потребни пријавни обрасци за регистрацију нових бирача за гласање путем поште за предметне изборе.

1.20. Заштита изборног права

191. У свим фазама изборних активности предузетих од стране Централне изборне комисије БиХ с циљем припреме и одржавања Општих избора, учесници у изборном процесу су подносили приговоре и жалбе и друга правна средства прописана Изборним законом БиХ за заштиту изборних права. На основу одредаба Изборног закона БиХ заштиту изборног права обезбјеђују изборне комисије (општинске изборне комисије, градске изборне комисије и Централна изборна комисија БиХ) и Апелационо одјељење Суда БиХ. Сви приговори подnose се у писаној форми на обрасцу који пропише Централна изборна комисија БиХ. Општинска изборна комисија у својој општини и градска изборна комисија у граду има првостепену надлежност за одлучивање о свим питањима која нису експлицитно додијелена Централној изборној комисији БиХ и Апелационом одјељењу Суда БиХ. Централна изборна комисија БиХ има другостепену надлежност за одлучивање о уложеним жалбама на одлуке свих изборних комисија. Централна изборна комисија БиХ има и првостепену надлежност за одлучивање по приговорима уложеним због повреде правила изборног процеса, изборних права, повреде правила 16. главе Изборног закона БиХ, учињене од политичког субјекта. Апелационо одјељење Суда БиХ надлежно је да рјешава по жалбама на одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалбе се подnose Апелационом одјељењу Суда БиХ у року од два дана од дана пријема одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалба се подноси путем Централне изборне комисије БиХ, а Апелационо одјељење Суда БиХ дужно је да донесе одлуку по жалби у року од три дана од дана пријема жалбе.

а. Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о одбијању овјере пријаве политичких субјеката

192. На одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери пријаве политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2014. године укупно је изјављено 9 жалби Суду БиХ. Централна изборна комисија БиХ је једну (1) жалбу уважила по којој је Централна изборна комисија БиХ обуставила поступак. Апелационо одјељење Суда БиХ је одлучивало по 8 жалби, од којих је свих 8 одбило.

б. Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери или одбијању овјере кандидатских листа

193. На одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери, односно одбијању овјере кандидатских листа политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2014. године укупно је изјављено 5 жалби. Централна изборна комисија БиХ је једну жалбу одбацила као недопуштену, а двије усвојила. Суду БиХ су уложене двије жалбе и Суд БиХ је исте одбио.

с. Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о одбијању уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање ван Босне и Херцеговине

194. Централна изборна комисија БиХ је одлуком одбила упис 5.096 бирача за гласање ван БиХ због тога што подносилац пријаве за гласање ван БиХ уз пријаву није доставио потребну документацију као што су доказ о идентитету, држављанству, пребивалишту и других разлога. Други разлози због којих је Централна изборна комисија БиХ одбила упис подносиоца пријаве за гласање ван БиХ су ти што у пријави нису наведени сви потребни подаци који се односе на адресу становања ван Босне и Херцеговине и контакт податке: улица, број, град, поштански број, држава, број телефона и и-мејл адресу, те да се на адреси коју су подносиоци пријаве означили, налази већи број других лица, такође подносилаца за упис у Централни бирачки списак, затим да су пријаве написане рукописом једног лица и да је означена адреса становања подносиоца пријаве уствари адреса правног лица.

195. На одлуку о одбијању уписа подносиоца пријаве у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ, подносиоци пријаве чија је пријава одбијена изјавили су 10 жалби Суду БиХ. Централна изборна комисија БиХ је по једној жалби донијела обавјештење, јер је оцијенила да се ради о уопштеном поднеску, а не о жалби, а Суд БиХ је одлучивао о 9 жалби и исте одбио.

д. Жалбе на Одлуке Централне изборне комисије БиХ у вези са уписом у Централни бирачки списак за гласање за Брчко дистрикт БиХ

196. На Одлуке Централне изборне комисије БиХ у вези са уписом у Централни бирачки списак за гласање за Брчко дистрикт БиХ уложене су 3 жалбе Централној изборној комисији БиХ. Суд БиХ је одлучивао о 3 жалбе и исте одбио.

е. Поступак именовања чланова бирачких одбора за Опште изборе 2014. године

197. У поступку именовања чланова бирачких одбора за Опште изборе 2014. године у једној од фаза изборних активности политички субјекти подносили су приговоре и жалбе. Именовање бирачких одбора врше општинске изборне комисије на начин и по поступку прописаном одредбама Упутства о утврђивању квалификација, броја чланова, поступак жријебања и именовања, обуке, провјере знања и сертификовања чланова бирачких одбора и мобилних тимова за гласање, у коме су утврђени критеријуми које морају задовољавати лица која се именују за чланове бирачких одбора.

198. Укупно је уложено 47 приговора од стране политичких субјеката на рјешења општинских изборних комисија о именовању чланова бирачких одбора. На одлуку општинске изборне комисије којом је одлучено по приговору уложено

је 12 жалби Централној изборној комисији БиХ. Жалбени наводи су се односили на наводно кршење одредаба спроведбених аката од стране општинских изборних комисија приликом именовања чланова бирачких одбора на начин да општинска изборна комисија није водила рачуна о равномјерној заступљености предсједника бирачких одбора у основној изборној јединици, или да је општинска изборна комисија предложила члана бирачког одбора из својих евиденција у супротности с одредбама прописа којим је регулисано ово питање, затим да није поштован редослијед заступљености политичких субјеката у бирачком одбору утврђен жријебом. Поступајући по жалбама Централна изборна комисија БиХ је три (3) жалбе усвојила и поништила првостепене одлуке општинске изборне комисије и предмете вратила да се понови поступак, девет (9) жалби је одбила као неосноване. Суд БиХ је одлучивао о 3 жалбе и исте одбио.

f. Поступци у вези са повредом члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ

199. Чланом 16.14 став (3) Изборног закона БиХ прописано је да је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија, или било ког облика плаћеног јавног оглашавања, осим одржавања интерних скупова органа и статутарних органа политичких субјеката, у периоду од дана расписивања избора до дана службеног почетка изборне кампање.
200. Централној изборној комисији БиХ је поднесено 7 приговора од стране политичких субјеката због наведеног кршења одредбе члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ. Одлучујући по приговорима Централна изборна комисија БиХ је донијела пет (5) одлука од којих је једном одбила приговор као неоснован, једном одлуком поништила одлуку општинске изборне комисије, једном обуставила поступак и двјема одлукама политичкој партији изрекла новчане казне у износу од 5.000,00 КМ и 2.000,00 КМ. Поступајући по два приговора Централна изборна комисија БиХ је донијела два обавјештења јер је утврдила да нема основа за покретање поступка по поднеску, јер не постоје докази који би потврдили наведене чињенице и да се не воде поступци по пријави оглашавања политичких субјеката путем друштвене мреже Фејсбук, јер исто није регулисано Изборним законом БиХ. На одлуке о новчаним казнама је изјављена једна жалба Суду БиХ, коју је Суд БиХ одбио.

g. Поступци у вези са повредом изборног права у периоду изборне кампање политичких субјеката

201. Највећи број приговора и жалби везан је за период изборне кампање политичких субјеката, у којем политички субјекти на законом утврђен начин упознају бираче и јавност са својим програмом и кандидатима за Опште изборе и који према одредбама поглавља 16 Изборног закона БиХ представља период од 30 дана прије дана одржавања избора. Упутством о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе 2014. године, који су се одржали у недјељу 12. 10. 2014. године, утврђено је да изборна кампања званично почиње 12. 9. 2014. године и траје до 11. 10. 2014. године. Правила понашања политичких субјеката у периоду изборне кампање прописана су у поглављу 7 Изборног закона БиХ, а представљање политичких субјеката путем електронских медија прописано је у поглављу 16 Кршења правила која су прописана овим поглављима су пратила и ове изборе.

202. У периоду изборне кампање поднесено је 17 приговора Централној изборној комисији БиХ од стране политичких субјеката или бирача по којим је надлежна да поступа Централна изборна комисија БиХ, 8 жалби је изјављено на првостепене одлуке општинских изборних комисија од чега је свих осам жалби Централна изборна комисија БиХ одбила. На те Одлуке изјављене су двије жалбе које је Суд БиХ одбио. По девет (9) приговора Централна изборна комисија БиХ је одлучивала у првостепеној надлежности од чега је 5 одбила, а по једном приговору обуставила поступак. Поступајући по 3 приговора Централна изборна комисија БиХ је изрекла новчане казне политичким субјектима и кандидатима на листи. На одлуке Централне изборне комисије БиХ су изјављене 4 жалбе од којих је Суд БиХ 3 одбио, једну уважио и преиначио одлуку Централне изборне комисије БиХ у дијелу који се односи на казну уклањање имена кандидата са кандидатске листе.

h. Поступци у вези са кршењем изборне шутње

203. У периоду изборне кампање политички субјекти су подносили приговоре због кршења изборне шутње, а за те повреде су, према одредбама Изборног закона БиХ, надлежне да одлучују општинске изборне комисије и Централна изборна комисија БиХ. Повреде чињене од стране политичких субјеката у периоду изборне шутње су се односиле на обилазак бирачких мјеста од стране кандидата на изборима, присуство кандидата на бирачком мјесту или његовој околини, превоз бирача на бирачко мјесто у организацији политичких партија и кандидата, наводно појављивање у телевизијским и радијским програмима кандидата на предстојећим изборима, излагање или дијељење бирачима промотивног материјала.

204. Због кршења изборне шутње Централној изборној комисији БиХ изјављено је 6 жалби. Централна изборна комисија БиХ је донијела шест (6) одлука којим је 5 жалби усвојила и поништила одлуке општинских изборних комисија и вратила их на поновно одлучивање, а једну жалбу је Централна изборна комисија БиХ одбила као неосновану. На ту одлуку је уложена жалба Суду БиХ коју је исти одбио као неосновану.

i. Повреде бирачког права на дан избора

205. Сам дан одржавања Општих избора 2014. године карактерисао је велики број приговора и жалби. Приговори уложени због повреда на бирачким мјестима су у надлежности општинских изборних комисија. Подаци којим располаже Централна изборна комисија БиХ у погледу броја поднесених приговора на дан избора уложених због почињених повреда на бирачким мјестима сачињени су на бази броја приговора које су подносиоци истовремено достављали и општинским изборним комисијама и Централној изборној комисији БиХ, те броја приговора достављених само Централној изборној комисији БиХ, а који су у надлежности општинске изборне комисије, као и на основу броја достављених првостепених одлука општинских изборних комисија.

206. Повреде чињене од стране политичких субјеката на дан одржавања избора на бирачком мјесту и његовој околини односиле су се на немогућавање присуства на бирачком мјесту посматрачима политичких партија током пребројавања гласачких листића, немогућност посматрача политичких субјеката да изврше увид у бирачки списак, кршење изборних правила од

стране посматрача политичких партија – отворено позивање бирача да гласају за неку од политичких партија, помоћ другог лица бирачу који је слијеп, неписмен или физички неспособан више пута или на начин супротан поступку утврђеном проведивим актом Централне изборне комисије БиХ, накнадно убацивање гласачких листића, потписивање у бирачки списак лица поред имена лица која нису ни гласала, односно постојање велике сличности између знатног броја потписа што наводи на сумњу да је једно лице гласало више пута, итд.

207. На дан избора укупно је поднесено 187 приговора општинским изборним комисијама због повреда на бирачким мјестима. На првостепене одлуке општинских изборних комисија, којим је одлучено по приговорима поднесеним због повреда на бирачком мјесту, уложено је 11 жалби Централној изборној комисији БиХ. Одлучујући по жалбама, Централна изборна комисија БиХ је 9 жалби одбила као неосноване, а двије уважила и вратила општинским изборним комисијама да поново одлучују.

ј. Поступци у рјешавању захтјева да се поново броје гласачки листи

208. На Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора у Босни и Херцеговини 2014. године, број: 05-1-07-1-1257-1/14 од 27. 10. 2014. године, Централној изборној комисији БиХ укупно је поднесено 125 захтјева за поновљено бројање гласачких листића.
209. Централна изборна комисија БиХ, одлучујући по захтјевима, донијела је 20 одлука о поновном бројању гласачких листића, 96 одлука којим је захтјеве за поновљено бројање гласачких листића одбила као неосноване, поднесене од неовлашћена лица, непотпуне или неблаговремене. Једна (1) одлука је донесена по службеној дужности Централне изборне комисије БиХ гдје се наређује да се поново броје листићи. Укупно је поднесено 9 неблаговремених захтјева.
210. На одлуке Централне изборне комисије БиХ уложено је 29 жалби које је Суд БиХ одбио.
211. Прије доношења Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора у Босни и Херцеговини 2014. године, број: 05-1-07-1-1257-1/14 од 27. 10. 2014. године, Централној изборној комисији БиХ укупно је поднесено 18 захтјева за поновљеним бројањем гласачких листића које је Централна изборна комисија БиХ одбила као преурађене.
212. На Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора у Босни и Херцеговини 2014. године и на Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора у Босни и Херцеговини 2014. године, Централној изборној комисији БиХ укупно су поднесене 4 жалбе. Централна изборна комисија БиХ је једну жалбу уважила и наредила поновљено бројање, а три жалбе је Суд БиХ одбио.

к. Поступци за поништење избора

213. Централној изборној комисији БиХ укупно су поднесена 2 захтјева за поништење избора који су одбачени као недопуштени. На те одлуке Централне

изборне комисије БиХ уложене су 2 жалбе које је Суд БиХ одбио као неосноване.

I. Поступци потврђивања и објављивања резултата Општих избора 2014. године

214. У складу с одредбом члана 5.32 Изборног закона БиХ након завршетка поновљеног бројања гласачких листића и истеком рока за подношење жалбе, односно након правоснажности одлука, Централна изборна комисија БиХ потврђује резултате избора за органе на сваком поједином нивоу власти, у року од 30 дана од дана одржавања избора.
215. Централна изборна комисија БиХ је 10. 11. 2014. године донијела Одлуку о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини, (број: 05-1-07-1-1312/12)⁴¹, а, Исправка одлуке о потврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године (број: 05-1-07-1-1312-3/12)⁴². је донесена 10. 12. 2014. године.
216. У свим наведеним фазама изборног процеса укупно је изјављено **67** жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 66 жалби одбио или одбацио, а једну дјелимично преиначио, у дијелу који се односи на казну уклањање кандидата са кандидатске листе, чиме је **99%** одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено. Табеларни преглед поступака вођених пред Централном изборном комисијом БиХ и Апелационим одјељењем Суда БиХ је приказан у Табели 17).

љ. Апелације поднесене Уставном суду БиХ

217. На коначне и правоснажне одлуке Централне изборне комисије БиХ којим је одлучивано у изборном периоду за спровођење Општих избора у Босни и Херцеговини 2014. године до сада су поднесене три апелације Уставном суду БиХ које су у поступку одлучивања.

---

⁴¹ „Службени гласник БиХ“, број 88/14.

⁴² „Службени гласник БиХ“, број 97/14.

Табела 17. Преглед броја поступака вођених пред Централном изборном комисијом БиХ и Апелационим одјељењем Суда БиХ за вријеме избора 2014. године

Ред. бр.	Подносилац приговора/жалбе	Укупан број поднесених приговора ЦИК БиХ	Укупан број поднесених жалби ЦИК БиХ/ захтјев за поновно бројање	Одлука ЦИК БиХ	Укупан број поднесених жалби Суду БиХ	Одлука ЦИК БиХ по жалби	Број судских рјешења којим се жалба одбија/одбацује	Број судских рјешења којим се жалба уважава и предмет враћа на поновни поступак, или поништава одлука ЦИК БиХ	Одлука ЦИК БиХ у поновном поступку	Жалба Суду БиХ	Одлука Суда БиХ
1.	ОДЛУКА ЦИК БиХ О ОДБИЈАЊУ ОВЈЕРЕ ПРИЈАВЕ ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА										
	политички субјекти				9	1	8				
2.	ОДЛУКА О ОДБИЈАЊУ ОВЈЕРЕ КАНДИДАТСКИХ ЛИСТА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА										
	политички субјекти				5	3	2				
3.	ОДЛУКА О ОДБИЈАЊУ УПИСА БИРАЧА У ЦБС ЗА ГЛАСАЊЕ ПУТЕМ ПОШТЕ										
	држављани БиХ који живе ван БиХ				13	1	12				
4.	ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНОВА БИРАЧКИХ ОДБОРА										
	политички субјекти		12	12 жалби одбијено од стране ЦИК БиХ	3		3				
5.	ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 16.14 ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БиХ										
	политички субјекти и ЦИК по службеној дужности	7		ЦИК БиХ донио 2 обавијести, 1 одлуку ОИК поништио, 2 одлуке о изрицању новчане казне, 1 приговор одбио и 1 приговор обуставио	1-жалба на новчану казну		1	-	-		
6.	ПЕРИОД ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА										
	политички субјекти, бирачи, чланови изборне администрације	17		8 жалби другостепена надлежност ЦИК одбио; 6 жалби првостепена надлежност - језик мржње -3 одбио ЦИК БиХ и 1 обустава поступка; и 3 приговора ЦИК БиХ одбио од чега је за једну изрекао новчану казну за лажно представљање	6		5	1 преиначио у погледу уклањања имена са листе, новчана казна остаје неизмијењена			

7.	ПЕРИОД ИЗБОРНЕ ШУТЊЕ										
	политички субјекти, бирачи, чланови изборне администрације	6		3 жалбе другостепена надлежност ЦИК одбио, 2 уважио и вратио ОИК на поновно одлучивање	1		1				
8.	ДАН СПРОВОЂЕЊА ОПШТИХ ИЗБОРА 2014. ГОДИНЕ										
	политички субјекти, бирачи, чланови изборне администрације	11		11 одбио ЦИК БиХ				-	-		
9.	ЗАХТЈЕВИ ЗА ПОНОВНО БРОЈАЊЕ										
	политички субјекти, бирачи, чланови изборне администрације		125	18 преурањених, 9 неблаговремених, 96 одбијених, 20 усвојених и наређено поновно бројање	29		29				
10.	ОДЛУКА О УТВРЂИВАЊУ И ОБЈАВЉИВАЊУ РЕЗУЛТАТА ИЗБОРА										
	политички субјекти				2	1 ЦИК БиХ уважила и наредила поновно бројање	1	1			
11.	ОДЛУКА О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О УТВРЂИВАЊУ И ОБЈАВЉИВАЊУ РЕЗУЛТАТА ИЗБОРА										
	политички субјекти				2		2				
12.	ЗАХТЈЕВИ ЗА ПОНИШТЕЊЕМ ИЗБОРА										
	политички субјекти				2		2				
13.	ОДЛУКА О ПОТВРЂИВАЊУ И ОБЈАВЉИВАЊУ РЕЗУЛТАТА ИЗБОРА										
	политички субјекти				-		-				

2. Остале активности

2.1. Финансијске активности

218. Редовне активности Централне изборне комисије БиХ у области материјално-финансијских послова у извјештајном периоду укључују: вођење пословних књига, главне књиге (редовног буџета – непосредне потрошње и програма посебне намјене: Спровођење Општих избора 2014. године, Донација Савјета Европе – Приручник и обуке за бирачке одборе за Опште изборе 2014. године; вишегодишње капитално улагање Јединствени изборни информациони систем БиХ – ЈИИС БиХ; Пријевремени избори у општинама Бановићи, Лакташи и Сребреник; Донација Амбасаде Републике Турске - за подршку санације анекса зграде Централне изборне комисије БиХ), вођење помоћних књига (КУФ, књига основних средстава и књига ситног инвентара), праћење извршења буџета; вођење благајничког пословања; обрачуни и исплате плата и накнада, рефундација по основу боловања; израде извјештаја надлежним органима пореске управе (спецификације обрачуна пореза и доприноса, МОП, ГОП и ГИП 1022 обрасци, фондовима – М4 образац за ПИО/МИО ФБиХ и ПИОРС и сл). У табели 18 презентована је структура налога из благајне у току 2014. године.

Табела 18. Структура налога из благајне у току 2014. године

Благајне	Налози за наплату/ исплату	Благајнички извјештаји	Налози за подизање готовине - чекова	Обрачун путних налога	Прилози благајне
Редовна благајна	292	67	5	62	985
ППН – Општи избори 2014.	232	42	8	240	1335
ППН – Донација Савјет Европе – Приручник и обуке за бирачке одборе Општи избори 2014. године	2	1	-	-	4
Пријевремени избори 2014. БАНОВИЋИ	6	1	-	4	18
Пријевремени избори 2014. СРЕБРЕНИК	3	1	-	3	14
Пријевремени избори 2014. ЛАКТАШИ	4	1	-	4	16
УКУПНО	539	113	13	313	2372

219. Поред редовних активности, Централна изборна комисија БиХ је реализовала и друге значајне послове како слиједи:

- а) израда завршног рачуна и извршење буџета за 2013. годину у складу са Законом о финансирању институција БиХ (“Службени гласник БиХ” бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13);
- б) завршне радње инвентарисања на дан 31. 12. 2013. године;

- с) израда аката обавезујућих по Закону о Буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2014. годину (“Службени гласник БиХ”, број 104/13):
1. намјенска структура капиталних издатака за 2014. годину,
  2. намјенска структура вишегодишњих капиталних улагања у ЈИИС,
  3. динамика расхода по мјесецима у 2014. години,
  4. намјенска структура програма посебних намјена - донација Савјета Европе, приручник и обуке за бирачке одборе Општи избори 2014. године,
  5. намјенска структура програма посебних намјена - пријевремени избори за начелника Општине Бановићи,
  6. намјенска структура програма посебних намјена - пријевремени избори за начелника Општине Лакташи,
  7. намјенска структура програма посебних намјена - пријевремени избори за начелника Општине Сребреник,
  8. намјенска структура програма посебних намјена - донација Амбасаде Републике Турске - санација анекса зграде Централне изборне комисије БиХ,
  9. намјенска структура програма посебних намјена - први избори у општини Станари,
  10. намјенска структура програма посебних намјена - пријевремени избори за начелника Општине Домањевац/Шамац,
  11. намјенска структура програма посебних намјена - пријевремени избори за начелника Општине Источни Дрвар.
- д) у складу са Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2014. годину, израда и достава Министарству финансија и трезора БиХ:
- 1) Извјештај о извршењу буџета за период I–III 2014. године - Инструкција бр. 05-02-6-3208-1/14 од 4. 4. 2014. године,
  - 2) Извјештај о извршењу буџета за период I–VI 2014. године – Инструкција бр. 05-02-2-5492-1/14 од 1. 7. 2014. године и
  - 3) Извјештај о извршењу буџета за период I–IX 2014. године - Инструкција бр. 05-02-2-7942-1/14 од 7. 10. 2014. године;
- е) Израда и достава Министарству финансија и трезора БиХ табела приоритета Документа оквирног буџета за период 2015–2017. годину у складу са Инструкцијом за буџетске кориснике број 1;
- ф) Израда и достава Министарству финансија и трезора БиХ буџетског захтјева пројекције буџета Централне изборне комисије БиХ за 2015. годину, захтјев за додјелу средстава из буџета за 2015. годину у складу са Инструкцијом број 2;
- г) Праћење извршења буџета (редовни буџет, програм посебних намјена - Општи избори 2014. године и донација Савјета Европе - приручник и обуке за бирачке одборе Општи избори 2014. године);
- х) Праћење финансирања и трошења средстава са пројеката који су корекција буџета, програма посебних намјена - вишегодишњих капиталних улагања, Јединствени изборни информациони систем БиХ - ЈИИС БиХ; донација

Амбасаде Републике Турске, пријевремени избори за начелнике општина Бановићи, Лакташи и Сребреник, Домањевац/Шамац, Источни Дрвар и првих избора у Општини Станари;

- i) Обрачун буџета за пријевремене изборе за начелнике општина Калесија и Живинице и праћење обезбјеђења средстава;
  - j) Праћење и извјештавање о приходима институција Босне и Херцеговине из надлежности Централне изборне комисије БиХ у складу са процедурама, што укључује износе изречених новчаних казни, наплаћених казни по одредбама Изборног закона БиХ, Закона о финансирању политичких партија и Закона о сукобу интереса у институцијама власти Босне и Херцеговине⁴³ до 19. 11. 2013. године када је ступио на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о сукобу интереса у институцијама власти Босне и Херцеговине, од када је рјешавање по одредбама овог закона у надлежности Комисије за одлучивање о сукобу интереса.
220. Осим казни приходи које остварује Централна изборна комисија БиХ су и приходи од уплате такса политичких субјеката за учешће на изборима, које се не враћају оним политички субјектима који нису освојили мандат. Сем тога Централна изборна комисија БиХ остварује приходе од иностраних донација, грантова општина за пријевремене изборе, приходе од ес-ем-ес услуга, од продаје возила, од продаје тендерске документације и слично.
221. У складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2014. годину (“Службени гласник БиХ” број 104/15) Централној изборној комисији БиХ је одобрен укупан буџет у износу од **11.978.000,00 КМ**. Укупан **кориговани буџет Централне изборне комисије БиХ за 2014. годину**, са умањењем из ребаланса буџета, са преносивим неискоришћеним средствима из 2013. године са вишегодишњем капиталном улагањима и намјенским средствима донације, те уплаћеним средствима Општине Бановићи, Општине Лакташи, Општине Сребреник, Општине Домањевац/Шамац, Општине Источни Дрвар и Владе Републике Српске (за Општину Станари) износи укупно **13.085.834,43 КМ**.
222. Централна изборна комисија БиХ је имала извршење укупног буџета са одобреним програмима посебних намјена за 2014. годину у износу од **10.703.180,68 КМ**.
223. Трошкови Општих избора 2014. године износе **7.620.897,95 КМ** од чега је 7.592.318,68 КМ финансирано из буџета институција Босне и Херцеговине и 28.579,27 КМ из донације Савјета Европе.
224. За пријевремене изборе за начелника Општине Бановићи утрошено је 11.492 КМ; за начелника Општине Лакташи 6.476,22 КМ, а начелника Општине Сребреник 6.255,20 КМ.
225. У складу са чланом 4.16 Изборног закона БиХ и чланом 3. Одлуке о висини таксе за овјеру за учешће на Општим изборима 2014. године, извршено је враћање таксе политичким субјектима који су учествовали на Општим изборима 2014. године.

---

⁴³ „Службени гласник БиХ”, бр. 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 и 18/12.

Централна изборна комисија БиХ је за 44 политичке партије својим одлукама о враћању уплаћеног новчаног износа за таксу за овјеру, извршила враћање политичким партијама којим је пријава одбијена (дјелимично или у потпуности), које су уплатиле већи износ таксе од прописаног и политичким субјектима који су освојили мандат и то у висини новчаног износа који одговара највишем изборном нивоу на ком је политичка партија освојила мандате (Одлука број: 06-1-07-3-404/14 од 26. 6. 2014. године и број: 06-1-07-3-404/14 од 20. 11. 2014. године).

226. **Укупни приходи** који су остварени активностима Централне изборне комисије БиХ у 2014. години износе **1.101.491,92 КМ** од чега приход од таксе за овјеру учешћа на изборима износи 873.000,00 КМ, наплаћене казне које изриче Централна изборна комисија БиХ износе 159.371,52 КМ, а остало се односи на накнаде за тендерску документацију, донацију Савјета Европе, домаће трансфере (грантове) од општина Бановићи, Сребреник, Лакташи, Источни Дрвар и Домаљевац/Шамац за пријевремене изборе за начелника општина те Владе Републике Српске за Прве изборе у Општини Станари.

2.2. Логистичко-оперативне активности

2.2.1. Опште информације и нормативи

227. Током 2014. године Централна изборна комисија БиХ је извршила набавке уз поштовање законске регулативе и прописа који су неопходни за пословање државних институција:
- а) Закон о јавним набавкама Босне и Херцеговине,
  - б) Упутство о примјени Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине,
  - в) Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине,
  - г) Закон о извршењу буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2014. годину
  - д) Правилник о поступку директног споразума број: 01-02-2-2158/06 од 5. 10. 2006. године.
228. Са Агенцијом за јавне набавке и Правобранилаштвом Босне и Херцеговине, као контролним и координационим органима за област јавних набавки, стално је контактирано, размјењивана писана комуникација и праћена реализација законских одредаба којим се регулише област јавних набавки. Све остварене набавке и спроведени поступци квалитетно су документовани уз прибављање и евидентирање потребних мишљења, сагласности, комисијских записника и друге потребне документације.
- Поступак набавке чија је вриједност била процијењена на износ већи од 6.000,00 КМ спроводиле су комисије за јавне набавке које су именоване одлуком Централне изборне комисије БиХ (рад ових комисија је регулисан Правилником о раду комисије за јавне набавке, број: 01-02-1367/05).

2.2.2. Логистичко-оперативне активности

229. Оперативно-логистичке активности представљају структуриран систем од одређених међусобно повезаних компоненти које су представљале суштину оперативних радњи Централне изборне комисије БиХ током 2014. године уз активности које су се односиле на припрему и организацију Општих избора 2014. године.
230. Набавка је реализована у складу са одредбама Закона о јавним набавкама БиХ и Правилника о поступку директног споразума.
231. На основу одлука Централне изборне комисије БиХ извршене су набавке опреме, те остале набавке роба и услуга, како слиједи:
- набавка материјала (пет лотова) - отворени поступак,
  - услуге штампања и паковања изборног материјала (четири лота) - отворени поступак,
  - услуге поштанске доставе изборног материјала - отворени поступак,
  - услуге израде и преснимавање видео-спота и аудио-џингла (три лота)) - отворени поступак,
  - услуге штампања и паковања гласачких листића - отворени поступак,
  - услуге транспорта изборног материјала - отворени поступак,
  - набавка рачунарске опреме - (шест лотова) - отворени поступак,
  - набавка компјутерских услуга - одржавање инфосистема (три лота) - отворени поступак,
  - набавка компјутерских и софтверских услуга - продужење редовних лиценци (два лота) - отворени поступак,
  - услуге санације зграде III фазе (два лота) - отворени поступак од ког је један лот поништен,
  - услуге санације зграде III фазе - поновни отворени поступак,
  - набавка мрежних ви-пи-ен (VPN) уређаја - отворени поступак,
  - услуге оглашавања и медија (три лота) - отворени поступак,
  - набавка моторног возила - отворени поступак,
  - услуге поправке и сервисирања возила - отворени поступак,
  - услуге издавања авио-карата - отворени поступак,
  - угоститељске услуге - конкурентски поступак,
  - услуге закупа опреме (два лота) - конкурентски поступак,
  - услуге штампања приручника за рад бирачких одбора - конкурентски поступак,
  - услуге надзора - конкурентски поступак,
  - набавка USB bar code скенера - конкурентски поступак,
  - набавка канцеларијске и електронске и фотографске опреме (три лота) - конкурентски поступак,
  - набавка горива - конкурентски поступак и
  - услуге приступа на интернет-мрежу - конкурентски поступак.
232. Проведено је укупно 24 поступка од чега 16 отворених и 8 конкурентских поступака.

233. Остале набавке: услуге снимања, монтаже и преснимавања ТВ телопа; услуге озвућавања аудио-материјала Изборног закона БиХ на три језика у службеној употреби у БиХ; услуге сервисирања и текућег одржавања опреме, набавка клима-уређаја, набавка металних гласачких кутија; услуге штампања; ситан инвентар и ауто-гуме; прес клипинг; услуге медија (претплате); mail филтеринг; регистрација и осигурање возила; прање возила; монтажа и демонтажа преградних зидова и врата у Главном центру за бројање; набавка услуга текућег одржавања електроинсталација у Главном центру за бројање; услуге успостављања бежичног линка; услуге повезивања СМС-СМПП; набавка четвороканалног снимача; канцеларијског намјештаја и остале набавке су реализоване примјеном поступка директног споразума јер је вриједност набавке била мања од 6.000,00 КМ.
234. Током 2014. године настављани су радови на санацији анекса зграде Централне изборне комисије БиХ гдје ће бити смјештен Центар за едукацију Централне изборне комисије БиХ.

2.2.3. Редовне оперативне активности

235. Редовне оперативне активности Централне изборне комисије БиХ су запошљавање и персонални послови државних службеника и запослених, односно обрада података за све службенике и запослене који су били запослени у претходној години у Централној изборној комисији БиХ (број радних часова проведених на послу; број часова проведених на боловању, годишњем одмору, породилском одсуству итд.; преглед плаћених доприноса и пореза из плате и на плату).

Персонални послови у 2014. години су се реализирали кроз сљедеће активности:

- припрема података за мјесечне и годишњи извјештај Заводу за статистику,
- континуирана пријава новозапослених и државних службеника током цијеле године у пореске управе, слање питања и одговора на питања Агенцији за државну службу БиХ, достављање одјељењу за МФП података о запосленим и све промјене које су значајне за обрачун плате, као и припремање збирних радних листа из свих организационих јединица ради обрачуна плата,
- вршење потребног тестирања кандидата који су примљени на одређено за рад у Главном центру за бројање,
- извршена је и комплетна процедура запошљавања и попуна радних мјеста на одређено вријеме,
- редовне мјесечне активности везане за обрачун плата и комплетирање збирних радних листа.

236. Структура различитих кадровских позиција и хронолошка листа активности за запошљавање у току 2014. године презентована је у табели 19.

Табела 19. Запослени на одређено вријеме

Ред. бр.	Назив позиције	Датум запослења	Број извршилаца
1.	референти за обраду података	од 1.6. до 30. 11. 2014.	10
2.	сарадник за правне послове и управна рјешавања	од 1. 7. до 30. 11. 2014.	3
3.	сарадник за рад са политичким субјектима	од 1. 6. до 20. 11. 2014.	1
4.	сарадник на пословима координације и обраде података	од 1. 6. до 10. 11. 2014.	1
5.	референт за рад са политичким партијама	од 1. 6. до 20. 11. 2014.	2
6.	референт на инфолинији	од 1. 6. до 10. 11. 2014.	2
7.	референт на пријему и обради мејлова и факсова	од 1. 6. до 20. 11. 2014.	1
8.	запослени на пријему, складиштењу и дистрибуцији изборног материјала	од 1. 7. до 10. 12. 2014.	12
9.	приправник	од 1. 1. 2013. до 31. 10. 2014.	1
10.	референт за административне и техничке послове	од 1. 1. 2013. до 31. 12. 2014.	1
11.	шеф Одсеја за информационо-комуникацијске технологије	од 11. 8. до 10. 11. 2014.	1

237. Редовне активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду су и послови пријема, разврставања, достављања поште на сигнирање, завођење, отпремање и архивирање документације и кореспонденције предмета (упис, сређивање и чување докумената који се архивирају), вођење евиденције печата Централне изборне комисије БиХ и курирски послови. У периоду јануар–децембар 2014. године у Писарници у дјеловодник предмета и аката, који је закључен на крају 2014. године, а који се води у електронском облику, заведено је 1.599 предмета; у уписник првостепених предмета управног поступка је заведено 1.108 предмета; у уписник другостепених предмета управног поступка заведена су 42 предмета; у дјеловодник за повјерљиву и строго повјерљиву пошту заведена су 3 акта, у организационе јединице Секретаријата је путем интерних књига задужено 15.293 аката и раздужено 400 предмета кроз дјеловодник предмета и аката и уписника првостепених предмета управног поступка.

238. Магацин Централне изборне комисије БиХ, који представља посебну организациону цјелину, налази се на посебној локацији, одвојено од сједишта Централне изборне комисије БиХ, на адреси Касиндолског батаљона 38, Источно Сарајево. У редовном раду магацин служи за смјештај залиха изборног материјала, опреме и инвентара Централне изборне комисије БиХ, редовне архиве, изборне документације и искоришћеног гласачког материјала са претходних избора који се чувају у складу с одобреном листом категорија регистратурске грађе са роковима чувања Централне изборне комисије БиХ и одлукама које доноси Централна изборна комисија БиХ.

У 2014. години у магацину Централне изборне комисије БиХ, поред редовних активности, обављане су додатне активности и то: припрема и организовање

Општих избора 2014. године и пријевремених избора за начелника у три општине; пријем и контрола канцеларијског материјала; пријем и контрола образаца за бирачка мјеста; пријем и контрола гласачких листића који су дистрибуирани из штампарије у магацин; дистрибуција материјала за изборне комисије која је обављена у четири циклуса – два доставна и два повратна циклуса и ускладиштење комплетног материјала у магацину Централне изборне комисије БиХ из ког је дистрибуиран изборни материјал у Главни центар за бројање гдје се вршило бројање непребројаних гласачких листића.

2.3. Информатичко-техничка подршка раду Централне изборне комисије БиХ

239. Имајући у виду чињеницу да је Централна изборна комисија БиХ конципирана као институција којој је неопходна и логистичка подршка свих организационих цјелина, а посебно подршка из информационо-техничке области, Централна изборна комисија БиХ настоји да сталним надограђивањем информационог система добија ефикаснија и квалитетнија рјешења за формирање што ажурнијег Централног бирачког списка, ефикасније припреме и спровођења избора, као и брже, тачније и безбједније објављивање изборних резултата.
240. Кључне активности у овој области су се односиле на: одржавање Централног бирачког списка/бирачких мјеста и аналитика; реализацију IV фазе Јединственог изборног информационог система (ЈИИСБиХ) и тестирање ЈИИСБиХ праћење рада и функционалности информатичке структуре институције; подршка Општим изборима 2014. године, одржавање интернет-портала Централне изборне комисије БиХ, графичку припрему документације, подршку раду мреже, те остале послове из области информатичко-техничке подршке.

2.3.1. Одржавање Централног бирачког списка (ЦБС)/Бирачка мјеста (БМ) и аналитика

241. Централни бирачки списак се редовно ажурира једном мјесечно како би се креирали пресјеци који су потребни за спровођење редовних или пријевремених избора. У 2014. години, осим дванаест (12) редовних пресека направљена су три (3) пресека за Опште изборе у БиХ и три (3) пресека за пријевремене изборе за начелнике општина Бановићи Лакташи и Сребреник.
242. У исто вријеме се врши ажурирање номенклатуре бирачких мјеста, уобичајено једном мјесечно, а према потреби истовремено као и за Централни бирачки списак. Ажурирање номенклатуре бирачких мјеста је у форми која је неопходна за одржавање избора било ког типа, као и изведена номенклатура бирачких мјеста која настаје када се постави услов да број бирача не смије прелазити 1.000 бирача по бирачком мјесту.
243. Централни бирачки списак је и основа за одређене контроле заједно са осталим подацима који се воде у Централној изборној комисији БиХ. Током 2014. године вршене су контроле и провјере испуњавања услова кандидата и чланова

политичких партија (нпр. освојени мандати или кандидати на изборима 2010. или 2012) провјера кандидата за Дом народа Парламента Федерације БиХ, затим кандидата за чланове општинских/градских изборних комисија, чланове бирачких одбора, посматраче и друга лица која имају директне или индиректне односе са изборним процесом и изборима.

244. У 2014. години урађено је више анализа и извјештаја из базе података како слиједи:

- Извјештај о броју укупно уписаних бирача у Централни бирачки списак до 24. године старости,
- Старосна структура посланика у државном и ентитетским парламентима,
- Број мандата по скупштинама кантона 2010. године,
- Број бирача по бирачким мјестима,
- Извјештај из евиденције лица која су гласала путем поште за Опште изборе 2010. године за општину Горажде,
- Статистички извјештај за изборе 2014, 2012, 2010, 2008, 2006, 2004. и 2002. годину који укључује податке о укупном броју бирача, укупан број бирача на дан пресека бирачког списка, редовни бирачи, гласање у одсуству, гласање путем поште, лично у општини из 1991. године,
- Извјештај пописа бирачких мјеста са припадајућим бројем регистрованих бирача са Општинских избора 2010. године у Мостару,
- Листа изабраних званичника за Савез општина и градова РС,
- Табеларни приказ укупног броја регистрованих бирача по општинама и излазност по општинама за све изборе,
- Укупан број кандидата за Опште изборе 2014. године по полној припадности,
- Преглед броја овјерених кандидата по изборним јединицама и преглед политичких субјеката који имају овјерене листе по изборним јединицама,
- Излазност младих на Општинским изборима 2010. године:
  - Излазност младих по кантонима, за избор делегата у кантоналне скупштине,
  - Излазност младих за изборну јединицу 12 за Парламент ФБиХ,
  - Излазност младих за изборну јединицу 6 за НСРС,
  - Излазност младих по ентитетима, за избор чланова Предсједништва БиХ,
  - Излазност младих за изборну јединицу 8 за Парламентарну скупштину БиХ,
  - Излазност младих у РС за избор предсједника и потпредсједника РС,
  - Националне структуре одборника у скупштинама градова и скупштинама општина у Републици Српској.

2.3.2. Реализација IV фазе ЈИИС БиХ

245. Реализација IV фазе ЈИИС БиХ се односи на постизборни процес, имплементацију изборних резултата, вођење, ажурирање мандата, имовинских картона, спровођење и имплементацију избора за градска вијећа као и Домове народа. Овај дио ЈИИС-а никада није био у потпуности имплементиран. У фази „QUICK FIX“ QSS је развио модул за имплементацију непосредних избора и то само за опште изборе као и модул за бирачке одборе. Будући да овај модул никада није био интегрисан у ЈИИС, и да је овај софтвер развијен на QSS-вом нестандардном, фремаворку који не

омогућава било какву надоградњу или исправку постојећег стања, Централна изборна комисија БиХ је сопственим капацитетима изнова развила слjedeће софтверске модуле за фазу IV ЈИИС-а:

- Имплементација изборних резултата са непосредних избора (општинских и локалних),
- Вођење замјенских мандата са непосредних избора са извјештајима,
- Преглед кандидатских листа по нивоима и политичким субјектима са извјештајима,
- Преглед компензационих листа са извјештајима,
- Вођење имовинских картона за све кандидате са непосредних избора са извјештајима,
- Преглед имовинских картона на почетку и истеку мандата са извјештајима,
- Преглед имовинских картона у специфицираном временском оквиру са извјештајима,
- Администраторски модул за пуњење изворних табела након завршених избора.

Развијени модули су у потпуности саставни и интегрални дио ЈИИСБиХ.

246. Даље, припремљена је и пројектна документација Јединственог изборног информационог система која треба да сублимише тренутно стање ЈИИС БиХ али и да детерминисе потребна унапређења и документује цијели процес по ком функционише ЈИИС БиХ. За ову сврху урађен је пројектни задатак који је дефинисао све елементе израде главног пројекта ЈИИС-а. Он садржи четири основне цјелине а то су:

- Снимање тренутног стања ЈИИС-а,
- Анализа процеса и приједлози за унапређење ЈИИС-а,
- Имплементација системске надоградње ЈИИС-а,
- Израда функционалних и техничких спецификација за нове модуле и унапређења ЈИИС-а.

247. На основу овог пројектног задатка припремљен је тендерски документ, а реализација тендера и његовог садржаја очекује се у 2015. години, као наставак активности IV фазе ЈИИС-а. У драфт верзији је техничка спецификација за набавку *Document management system (DMS)* система који је планиран, такође, у IV фази развоја ЈИИС-а. DMS треба да организује кретање докумената, као резултат пословних процеса у раду ЦИКБиХ, електронским путем тако што трансформише све документе у електронску форму и по задатој шеми тока појединог пословног процеса доставља документе у оквиру предмета запосленим у Централној изборној комисији БиХ. DMS омогућава архивирање и лако претраживање докумената користећи MS Outlook клијент канцеларијску апликацију као и остале апликације из MS пакета. Тиме је коришћење DMS система поједностављено и не изискује велике напоре у савладавању употребе овог информатичког алата.

2.3.3. Праћење рада и функционисање информатичке структуре ЦИК БиХ

248. У склопу редовних активности праћење рада и функционисање информатичке структуре током 2014. године вршени су:
- провјере техничке исправности серверске структуре, бекап структуре, мрежне структуре и VoIP система, принудног напајања, канцеларијске рачунарске опреме и остале ИТ опреме,
  - upgrade оперативних система,
  - надзор система виртуализације, надзор над веб, мејл, ав и другим сервисима,
  - администрација база података и инсталација апликација,
  - редовно бекапирање података,
  - праћење редовног сервисирања уређаја и лиценцирања софтвера,
  - техничка подршка запосленим, општинским/градским изборним комисијама и тендерским процедурама.
249. С циљем смањења трошкова и унифицирања одржавања у 2014. години је припремљена нова Микрософт платформа за антивирусно рјешење, а имплементација је планирана за 2015. годину.

2.3.4. Информатичко-техничка подршка Општим изборима 2014. године

250. Најважније активности у смислу информатичко-техничке подршке припреми и спровођењу Општинских избора 2014. године, осим већ поменути активности око припреме пресека Централног бирачког списка, представља техничка припрема ЈИИС-а у свим сегментима укључујући:
- техничку припрему базе и изборне апликације, креирање приступних линкова,
  - иницијализација базе,
  - администрација ЈИИС-а и корисника,
  - подршка креирању штампаног материјала,
  - креирање приступа за општинске/градске изборне комисије и Главни центар за бројање,
  - пуна подршка контроли процеса и Главном контролору,
  - генерисање извјештаја на дан избора,
  - генерисање прелиминарних резултата и веб-објава,
  - генерисање контролних података,
  - генерисање утврђених резултата и веб-објава,
  - генерисање извјештаја за објављивање,
  - анализа, статистика и контрола.
251. На дан избора 12. 10. 2014. па све до објављивања утврђених резултата 10. 11. 2014. године константно су контролисани подаци који су унесени у систем, отклањале се евентуалне неправилности, давали извјештаји о свим релевантним подацима и сугерисала могућа рјешења. Подршка у обављању ових задатака су били три спољна сарадника, запосленика Агенције за статистику БиХ, који су својом стручношћу помогли у овом изузетно важном послу.

252. Сви резултати и извјештаји, укључујући и службене и коначне резултате, су објављени на веб-порталу Централне изборне комисије БиХ чиме је обезбијеђена транспарентност рада и процеса избора.
253. Централна изборна комисија БиХ је током изборног процеса 2014. године припремила систем ес-ем-ес провјере бирачког права као и веб-апликацију на порталу www.izbori.ba за исте намјене.
254. Почетком 2014. године, а у складу са савременим трендовима увођења напредних техничких рјешења, Централна изборна комисија БиХ је спровела поступак јавне набавке за софтвер-модул за утврђивање редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу и први јавни електронски процес жријебања је успјешно обављен.
255. Централна изборна комисија БиХ је у периоду од 2. до 6. 10. 2014. године организовала и спровела пробне (тестне) изборе. Пробни избори првенствено су имали за циљ тестирање апликације ЈИИС БиХ „Унос изборних резултата“. Сврха тестирања апликације је била провјера увезаности постојећих информатичких комуникационих веза општинских/градских изборних комисија и Централне изборне комисије БиХ, те функционалности апликације „Унос изборних резултата“. Током тестирања изборне комисије основних изборних јединица извршиле су унос података путем апликације, приликом чега су евидентирани проблеми које је било неопходно отклонити до одржавања Општих избора 2014. године.

2.3.5. Одржавање интернет-портала Централне изборне комисије БиХ

256. У склопу активности које се односе на одржавање интернет-портала Централне изборне комисије БиХ у току 2014. године укупно је објављено/постављено: 799 докумената (одлуке, упутства, правилници и др.); 91 сједница (сједнице ЦИК БиХ); 359 текстуалних садржаја (саопштења и остале обавјештења).

Слика 2. Интернет-портал Централне изборне комисије БиХ

257. На линку <http://www.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=200&Lang=3&Mod=0> могла се извршити провјера података Централног бирачког списка за бираче који провјеравају свој статус преко веб-странице ЦИК-а БиХ.

Da li ste registrovani?

Prezime : *

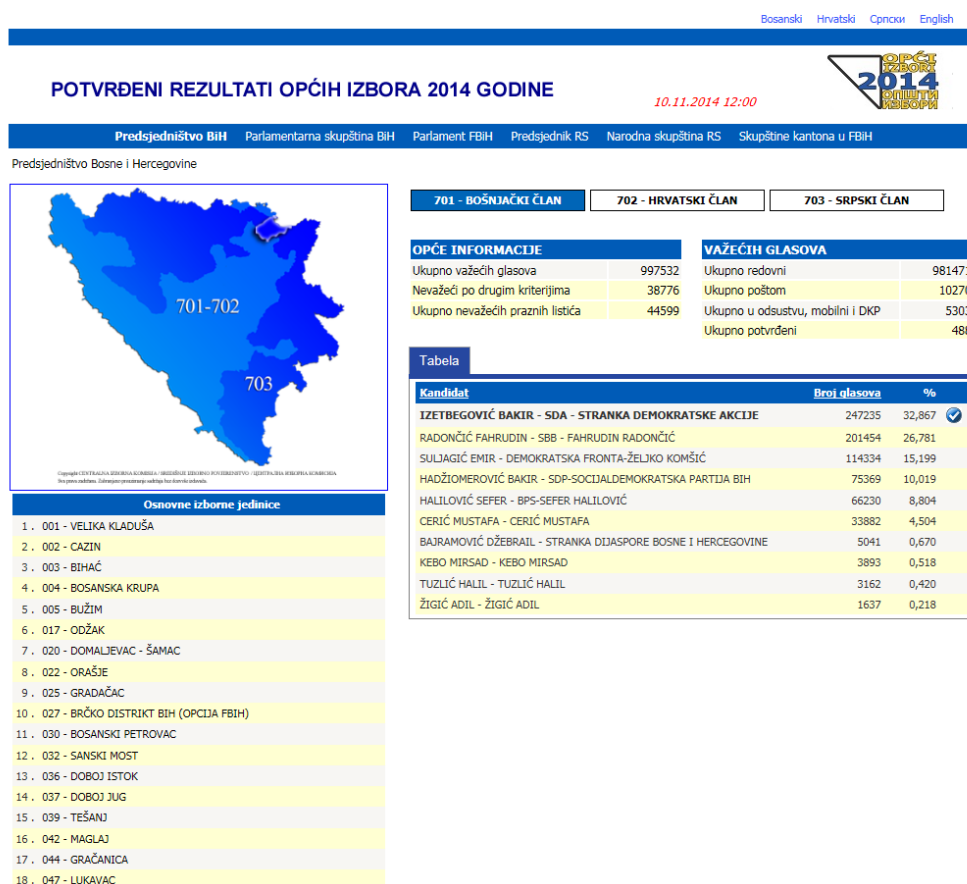
Ime : *

JMBG : *

Za pretragu morate unijeti tačne podatke u sva tri polja. Ukoliko neko polje ostane prazno neće biti rezultata pretrage, te ćete biti vraćeni na ovaj obrazac.
Molimo Vas da lične podatke unesete na Latinici.

Слика 3. Изглед маске за провјеру података Централног бирачког списка

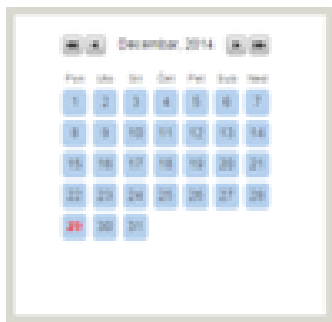
258. Даље, сваки бирач са правом гласа могао је слањем свог јединственог матичног броја на број телефона 091 12 12 12 провјерити локацију свог бирачког мјеста.
259. На веб-порталу је извршено објављивање свих резултата спроведених пријевремених и Општих избора у БиХ. У ту сврху за сваки приказ припремљен је веб-модул приказа резултата у реалном времену, а затим и хтмл статички прикази истих резултата у сврху архивирања приказа.

Слика 4. Приказ резултата Општих избора 2014. године

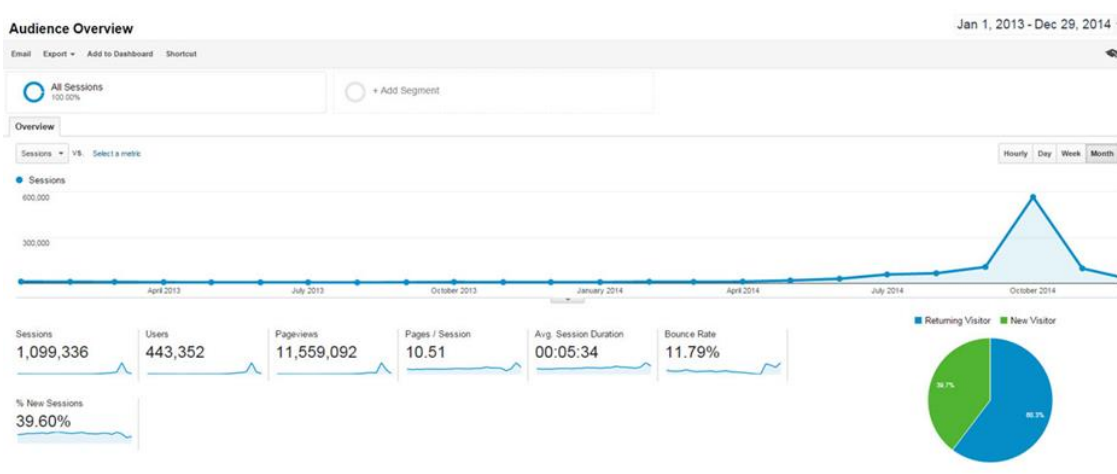
260. Интернет портал Централне изборне комисије БиХ је опремљен и новим модулом за приказ тренутног датума. Модул је креиран да омогућава рад и приказ на све три

језичне варијанте и приказује тренутни датум. Корисник има могућност избора мјесеца или године. Модул користи. JS скрипта и CSS стилове као и .нет скрипта.

Слика 5. Модул за приказ тренутног датума

261. На интернет-страници Централне изборне комисије БиХ у 2014. години је забиљежено: 1.099.336 отворених сесија; 443.352 корисника портала, 11.559.092 прегледа по страници и 657.688 питања за провјеру Централног бирачког списка. Већина прегледа припада периоду трајања Општих избора у БиХ 2014.

Слика 6. Приказ броја посјета интернет порталу Централне изборне комисије БиХ (www.izbori.ba)

2.3.6. Графичка припрема документације

262. Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години спроводила и активности графичке израде и припреме докумената, брошура, приручника, плаката, постера, лога Општих избора 2014. године, гласачких листића, реклама, образаца, сертификата, акредитација и других аката који су се, углавном, односили на послове на организацији и припреми материјала за Опште изборе 2014. године и провођење пријевремених избора у 2014. години.
263. За потребе припрема Општих избора 2014. године израђен је лого ИЗБОРИ 2014.

Слика 7. Лого Општинских избора 2014. године

264. Припремљен је графички дизајн рекламе ес-ем-ес, рекламе за провјеру јединственог матичног броја путем ес-ем-ес и утврђивања да ли је бирач регистрован.

265. За потребе спровођења Општинских избора 2014. године Централна изборна комисија БиХ је урадила графичку припрему:

- графички дизајн рекламе и цјелокупну припрему за „УПИС БИРАЧА У ЦЕНТРАЛНИ БИРАЧКИ СПИСАК – БИРАЧКО ПРАВО“ и рекламе „КАКО ГЛАСАТИ“ које су објављене у дневним новинама,
- припрему, израду и графичко обликовање постера БИРАЧКО ПРАВО,
- припрему воденог жига и гласачких листића,
- припрему и графичко обликовање упутстава за гласање, образаца за бројно стање те обликовање цјелокупног штампаног материјала који се налази на бирачким мјестима.

Слика 8. Реклама - Упис бирача у Централни бирачки списак – Бирачко право“

Слика 9. Реклама „Како гласати“

266. За потребе одржавања пријевремених избора за начелнике општина Бановићи, Лакташи и Сребреник припремљени су идентични графички елементи као и за Опште изборе 2014. године.
267. Извршено је графичко обликовање Приручника за рад бирачких одбора у БиХ као и Брошуре о Централној изборној комисији БиХ (на енглеском језику) која је дистрибуирана међународним посматрачима изборног процеса.

Слика 10. Приручник за рад бирачких одбора у БиХ- Општи избори 2014.

Слика 11. Брошура - Central Election Commission of Bosnia and Herzegovina

268. За кандидате који су освојили мандате на Општим изборима 2014. године урађен је графички дизајн сертификата.

3. Закључна разматрања

269. У 2014. години Централна изборна комисија БиХ се фокусирала примарно на припрему и спровођење Општих избора, као и благовремено доношење нормативних и проведивих аката чијим унапређењима се настојао поједноставити изборни процес, повећати повјерење и транспарентност цјелокупног изборног процеса.
270. Централна изборна комисија БиХ је 15. 5. 2014. године објавила да ће Општи избори у БиХ бити одржани 12. 10. 2014. године и усвојила календар изборних активности.
271. Укупан број бирача на Изводу из Централног бирачког списка на дан Општих избора 2014. године је био 3.282.581, од чега у Федерацији БиХ 2.039.316 бирача, а у Републици Српској 1.243.265 бирача.

272. У Брчко дистрикту БиХ је, у сарадњи са локалним органима власти, спроведена снажна информативна кампања како би се бирачи мотивисали да изаберу ентитетско држављанство чиме би им било омогућено да учествују на Општим изборима 2014. године. На дан избора, 12. 10. 2014. године, у изводу из Централног бирачког списка за Брчко дистрикт БиХ било је уписано укупно 85.367 бирача, од чега је бирачку опцију ФБиХ имало 25.490 бирача, а 20.999 бирача је имало опцију РС, док за 38.878 грађана Брчко дистрикта БиХ (или 45,54%) није била одређена бирачка опција и они нису могу остварити своје бирачко право на прошлим изборима.
273. На Општим изборима 2014. године учествовало је: 65 политичких партија, 24 коалиције и 24 независна кандидата. Укупно су овјерене 732 кандидатске листе са 7.748 кандидата од чега 3.276 жена (или 42,28%) и 4.472 мушкарца (или 57,72%).
274. Бирачи на Општим изборима 2014. године су гласали на 5.400 бирачких мјеста: 5.254 редовних, 132 за гласање у одсуству, 5 за гласање лично, 5 у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству и на бирачким мјестима за гласање непотврђеним гласачким листићем.
275. На Општим изборима 2014. године гласало је укупно 1.788.083 бирача или 54,47% што је за 2% нижа излазност него на Општим изборима 2010. године.
276. Изборни процес је посматрао рекордан број посматрача: 5.766 акредитованих од стране Централне изборне комисије БиХ и 64.160 посматрача акредитованих од стране општинских/градских изборних комисија.
277. У области безбједности изборног процеса Централна изборна комисија БиХ је благовремено обавијестила сва релевантна министарства унутрашњих послова и безбједносне агенције да је расписала Опште изборе 2014. године након чега је Министарство безбједности БиХ формирало Одбор за безбједност Општинских избора и Оперативни штаб на челу са Дирекцијом за координацију полицијских органа који је координирао активности на терену, а у чијем раду су, поред представника Централне изборне комисије БиХ, учествовали и представници свих безбједносних агенција у БиХ. Општа је оцјена да су Општи избори 2014. године протекли у доброј атмосфери без већих инцидената и цјелокупан посао је обављен у складу са највишим безбједносним стандардима.
278. У току припрема за Опште изборе 2014. године Централна изборна комисија БиХ сусретала се и са проблемима као што су: неажурирање података о лицима која имају статус расељених чиме је отежана идентификација ових лица у Централном бирачком списку како би они могли остварити своја права утврђена чланом 20.8 Изборног закона БиХ, затим немогућност регистрације одређеног броја бирача који су требали гласати ван земље због недостатка документације и пријавама о злоупотребама личних докумената за гласање путем поште.
279. У периоду изборних активности, учесници изборног процеса подносили су приговоре и жалбе који се односе на: одлуке Централне изборне комисије БиХ којим је пријава политичког субјекта за учешће на Општим изборима 2010. године била одбијена или одбачена; овјеру кандидата на кандидатским листама; одбијање

уписа у Извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ; одлуке Централне изборне комисије БиХ у вези са уписом у Централни бирачки списак за гласање за Брчко дистрикт БиХ; поступак именовања чланова бирачких одбора за Опште изборе 2014. године; повреду члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ којим је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија; кршење изборне шутње, повреде бирачког права на бирачким мјестима, поново бројање гласачких листића, поништење избора.

280. У свим фазама изборног процеса изјављено је 67 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 66 жалби одбио или одбацио, док је једну дјелимично преиначио, у дијелу који се односи на казну уклањање кандидата са кандидатске листе, чиме је 99% одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено. На коначне и правоснажне одлуке Централне изборне комисије БиХ којим је одлучивано у изборном периоду за спровођење Општинских избора у БиХ до 20. јануара 2015. године поднесене су три апелације Уставном суду БиХ.
281. У 2014. години Централна изборна комисија БиХ је, у оквиру активности изградње информационе инфраструктуре, наставила даљу имплементацију ЈИИС-а, а за Опште изборе 2014. године први пут извршено је јавно – електронско жријебање за редослијед политичких субјеката на гласачком листићу. Такође, свим ОИК/ГИК је обезбијеђен приступ програму за евидентирање приговора и жалби захваљујући чему је Централна изборна комисија БиХ имала увид у број и статус поднесених приговора и жалби на локалном нивоу.
282. У извјештајном периоду Централна изборна комисија БиХ је спровела и посредне изборе за делегате у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске и Федерације БиХ, Дом народа Парламента Федерације БиХ и Вијеће народа РС.
283. Трошкови Општинских избора 2014. године износе 7.620.897,95 КМ од чега је 7.592.318,68 КМ из буџета и 28.579,27 КМ из донације Савјета Европе која је искоришћена за израду и штампање Приручника за рад бирачких одбора и одржавање едукативних семинара за представнике политичких странака, потенцијалних председника бирачких одбора под називом „Повреде изборног процеса – прекршајна и кривична одговорност и пракса“, те чланова изборних комисија основних изборних јединица.
284. Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години провела пријевремене изборе за начелнике општина: Бановићи, Лакташи и Сребреник и извршила припреме за одржавање пријевремених избора за начелника Општине Домањевац - Шамац, Источни Дрвар и одржавању првих избора за одборнике у Скупштини општине Станари и начелника Општине Станари. Такође, у извјештајном периоду су спроведени избори за органе локалне управе и самоуправе на подручју 6 општина/градова.

II. ДИО

**СПРОВОЂЕЊЕ
ЗАКОНА О
ФИНАНСИРАЊУ
ПОЛИТИЧКИХ
ПАРТИЈА**

IZVJEŠTAJI

Stranica

1. Годишњи извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија

1.1. Увод

285. Централна изборна комисија БиХ, у складу са одредбама члана 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија (“Службени гласник БиХ” број 95/12), надлежна је за спровођење одредаба Закона о финансирању политичких партија. У сврху прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја које поднесу политичке партије, Централна изборна комисија БиХ је успоставила Службу за ревизију финансирања политичких партија.
286. Чланом 17. Закона о финансирању политичких партија прописано је да је Централна изборна комисија БиХ дужна да сваке године поднесе извјештај о прегледаном стању финансијског пословања Парламентарној Скупштини БиХ. У складу са одредбама овог члана, припремљен је Извјештај о примјени Закона о финансирању политичких партија у коме је садржано прегледано стање финансијског пословања политичких партија у 2013. години.

1.2. Правни оквир

287. Финансирање политичких партија у Босни и Херцеговини је уређено:
1. Законом о финансирању политичких партија
  2. Глава 15 Изборног закона Босне и Херцеговине
  3. Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких партија⁴⁴
  4. Правилником о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких субјеката⁴⁵.
288. Контрола и ревизија финансирања политичких партија уређена је: Правилником о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија⁴⁶. На основу члана 14. став (1) тада важећег Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку о успостављању Службе за ревизију финансијског пословања, број: 01-07-653/05 од 10. 3. 2005. године. Новим законом⁴⁷ је промијењен назив Службе за ревизију финансијског пословања у Службу за ревизију финансирања политичких партија.

---

⁴⁴ „Службени гласник БиХ“, број 96/13. Дана, 18. 12. 2013. године, ступањем на снагу Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких партија (“Службени гласник БиХ” број 96/13), стављен је ван снаге Правилник о годишњим финансијским извјештајима политичких партија (“Службени гласник БиХ” број 61/06)

⁴⁵ „Службени гласник БиХ“, број 96/13

⁴⁶ „Службени гласник БиХ“, бр. 103/08

⁴⁷ „Службени гласник БиХ“, бр. 95/12

1.3. Активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду

289. У оквиру спровођења Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години предузела низ активности и реализовала кључне задатке којим је провјеравана законитост финансирања политичких партија, постигнута транспарентност финансирања и реализовала је кључне радње које регулишу легалитет финансирања политичких партија. Те активности се односе на:

1.3.1. Пријем финансијских извјештаја политичких партија

290. Политичке партије су, према одредбама члана 12. став (1) Закона о финансирању политичких партија, дужне да воде евиденцију о својим приходима и расходима и Централној изборној комисији БиХ да подносе финансијски извјештај за сваку пословну годину. Финансијски извјештај, у складу са чланом 12. став (3) овог Закона, политичке партије подносе до 31. марта наредне године, у форми коју је одобрила Централна изборна комисија БиХ. Политичке партије, у складу са чланом 12. став (4) Закона о финансирању политичких партија, подносе и посебан финансијски извјештај за период изборне пропаганде на начин утврђен Изборним законом БиХ. Политичке партије и независни кандидат, који учествују на изборима за органе власти Босне и Херцеговине на свим нивоима, дужни су, у складу с одредбама члана 15.1 Изборног закона БиХ у вријеме подношења пријаве за овјеру за учешће на изборима, Централној изборној комисији БиХ поднијети финансијски извјештај за период који почиње три мјесеца прије дана подношења пријаве за овјеру.

291. Осим тога, у року 30 дана од дана објављивања изборних резултата у "Службеном гласнику БиХ", подноси се и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора. Централна изборна комисија БиХ је у потпуности овлашћена да спроводи и извршава одредбе члана 12. Закона о финансирању политичких партија на начин како је то предвиђено Изборним законом БиХ.

292. У складу са својим надлежностима, Централна изборна комисија БиХ је:

- извршила пријем годишњих финансијских извјештаја за 2013. годину које је, у складу са чланом 12. став (3) Закона о финансирању политичких партија, поднијело 105 политичких партија. Од укупно 121 политичке партије, колико их је на евиденцији Централне изборне комисије БиХ било до краја 2013. године, годишњи финансијски извјештај за 2013. годину у складу са одредбом члана 12. став (3) Закона о финансирању политичких партија није поднијело 16 политичких партија.
- Политичким партијама које нису поднијеле финансијски извјештај, Централна изборна комисија БиХ је упутила ургенцију за достављање истих, чиме им је, у

складу са одредбом из члана 14. став (3) овог закона, дата прилика да прије изрицања казне или предузимања административне мјере добровољно поступи и доставе финансијске извјештаје.

293. Политичке партије у 2013. години су се финансирале из следећих извора: чланарина у проценту од 7,2%, прилога физичких лица у проценту 7,0%, прилога правних лица у проценту 0,9%, прихода од имовине политичких партија у проценту 3,5%, прихода од поклона и услуга које партија није имала обавезу да плати у проценту 1,0%, прихода из буџета у проценту 79,9% и осталих прихода у проценту 0,5% од укупно остварених прихода, као што је приказано у наредној табели:

Табела 1. Преглед извора финансирања политичких партија у 2013. години (према подацима које су партије исказале у годишњим финансијским извјештајима)

Ред. бр.	Код полит. Странке	Назив политичке странке	Чланарина	Прилози физичких лица (обр. 3-а)	Прилози правних лица (обр. 3-б)	Приходи од имовине у власништву странке (обр. 3-ц)	Добит од прав. лица у власн. странке (3-д)	Приходи од поклона што их странка није имала обавезу платити (обр. 3-е)	Приходи из буџета (обр. 3-ф)	Приходи од изд. делатности, продаје проп. материјала и орг. страначких манифестација (3-г)	Остали приходи	УКУПАН ПРИХОД ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	КРЕДИТНО ЗАДУЖЕЊЕ	Структура прихода									
														чланарина	Прилози физичк. Лица	Прилози прав. Лица	Приход од имов.	Добит од правн. Лица	Приход од поклона	приход из буџета	Приходи од изд. делатности, продаје проп. материјала и орг. страначких манифестација	Остали приходи	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	008	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БиХ	417.926,72	55.875,00	28.400,00	646.822,4	0,00	0,00	2.821.976,12	0,00	27.790,57	3.998.790,8	45.717,5	10,5%	1,4%	0,7%	16,2%	0,0%	0,0%	70,6%	0,0%	0,7%	100%
2	090	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	73.675,48	783.968,13	36.870,00	29.097,25	0,00	7.326,33	2.786.967,46	0,00	0,00	3.717.904,7	0,0	2,0%	21%	1,0%	0,8%	0,0%	0,2%	75,0%	0,0%	0,0%	100%
3	515	СНСД- МИЛОРАД ДОДИК	335.151,27	59.442,01	16.400,00	88,62	0,00	19.480,35	1.571.778,01	0,00	0,00	2.002.340,3	0,0	16,7%	3,0%	0,8%	0,0%	0,0%	1,0%	78,5%	0,0%	0,0%	100%
4	027	ХДЗ БиХ	58.082,99	141.849,29	9.100,00	4.842,36	0,00	7.950,00	1.400.827,81	0,00	1.374,78	1.624.027,2	6.400,0	3,6%	8,7%	0,6%	0,3%	0,0%	0,5%	86,3%	0,0%	0,1%	100%
5	018	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	294.070,22	131.563,32	14.952,69	17.340,00	0,00	5.643,26	927.532,57	0,00	1.320,08	1.392.422,1	0,0	21,1%	9,4%	1,1%	1,2%	0,0%	0,4%	66,6%	0,0%	0,1%	100%
6	1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ	23.097,15	1.792,91	0,00	0,00	0,00	0,00	1.348.498,58	0,00	1.581,30	1.374.969,9	0,0	1,7%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,1%	0,0%	0,1%	100%
7	004	СТРАНКА ЗА БиХ	22.298,55	17.196,76	100,00	184,24	0,00	850,00	853.129,54	0,00	0,00	893.759,1	5.002,6	2,5%	1,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	95,5%	0,0%	0,0%	100%
8	502	НАРОДНА СТРАНКА РАДОМ ЗА БОЉИТАК	4.895,00	34.601,20	0,00	10.889,11	0,00	0,00	625.422,93	0,00	0,00	675.808,2	0,0	0,7%	5,1%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	92,5%	0,0%	0,0%	100%
9	769	ХДЗ 1990	2.658,00	20.105,45	0,00	76,27	0,00	29.352,00	466.413,23	0,00	32.013,61	550.618,6	0,0	0,5%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	84,7%	0,0%	5,8%	100%
10	440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	2.620,00	12.323,00	5.011,00	3,25	0,00	16.728,55	473.925,25	0,00	6.581,60	517.192,7	0,0	0,5%	2,4%	1,0%	0,0%	0,0%	3,2%	91,6%	0,0%	1,3%	100%
11	461	ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	38.027,10	2.450,00	400,00	0,09	0,00	900,00	417.002,88	0,00	0,00	458.780,1	0,0	8,3%	0,5%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	90,9%	0,0%	0,0%	100%
12	074	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	12.910,41	67.387,20	11.440,00	1,06	0,00	43.305,65	244.903,89	0,00	0,00	379.948,2	0,0	3,4%	18%	3,0%	0,0%	0,0%	11%	64,5%	0,0%	0,0%	100%
13	877	НАША СТРАНКА	1.604,00	820,00	3.200,00	0,00	0,00	0,00	308.897,27	0,00	2,13	314.523,4	0,0	0,5%	0,3%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,2%	0,0%	0,0%	100%

14	001	БОСАНСКОХЕРЦЕГО ВАЧКА ПАТРИОТСКА СТРАНКА	8.965,21	2.030,00	3.000,00	0,00	0,00	150,00	222.773,46	0,00	18,67	236.937,3	0,0	3,8%	0,9%	1,3%	0,0%	0,0%	0,1%	94,0%	0,0%	0,0%	100%
15	730	СОЦИЈАЛДЕМОКРА ТСКА УНИЈА БИХ	0,00	606,00	0,00	0,00	0,00	0,00	216.027,44	0,00	0,00	216.633,4	0,0	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,7%	0,0%	0,0%	100%
16	882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	0,00	23.853,57	0,00	0,00	0,00	0,00	186.013,90	0,00	9,08	209.876,6	0,0	0,0%	11%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	88,6%	0,0%	0,0%	100%
17	1181	ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА	0,00	900,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	196.061,88	0,00	0,00	199.961,9	0,0	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	98,0%	0,0%	0,0%	100%
18	0	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	76.053,00	40.980,00	39.288,00	0,00	0,00	42.980,00	0,00	0,00	0,00	199.301,0	0,0	38,2%	21%	20%	0,0%	0,0%	22%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
19	028	ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ЗАЈЕДНИЦА БИХ	0,00	6.053,00	0,00	3,36	0,00	0,00	175.019,71	0,00	0,00	181.076,1	0,0	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	96,7%	0,0%	0,0%	100%
20	561	НАРОДНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	3.570,00	70,00	0,00	2,00	0,00	16.440,00	155.483,00	0,00	0,00	175.565,0	0,0	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,4%	88,6%	0,0%	0,0%	100%
21	734	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БИХ	0,00	8.817,66	0,00	5,64	0,00	0,00	158.065,77	0,00	0,00	166.889,1	0,0	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	94,7%	0,0%	0,0%	100%
22	036	БОСС- БОСАНСКА СТРАНКА Мирнес Ајановић	0,00	0,00	0,00	1.000,67	0,00	0,00	160.182,79	0,00	0,00	161.183,5	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	99,4%	0,0%	0,0%	100%
23	016	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РС	0,00	220,59	1.152,00	0,00	0,00	0,00	115.076,28	0,00	31.644,53	148.093,4	30.026,7	0,0%	0,1%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	77,7%	0,0%	21%	100%
24	513	СТРАНКА ПЕНЗИОНЕРА- УМИРОВЉЕНИКА БИХ	87.985,80	0,00	0,00	189,20	0,00	2.236,00	57.099,77	0,00	0,00	147.510,8	0,0	59,6%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	1,5%	38,7%	0,0%	0,0%	100%
25	366	ХСС- НХИ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86.716,38	0,00	0,00	86.716,4	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
26	455	ЛИБЕРАЛНО ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	48,00	200,00	200,00	0,00	0,00	0,00	57.444,98	0,00	0,00	57.893,0	0,0	0,1%	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	99,2%	0,0%	0,0%	100%
27	279	ПАРТИЈА УЈЕДИЊЕНИХ ПЕНЗИОНЕРА	0,00	140,00	1.600,00	0,00	0,00	0,00	43.875,69	0,00	0,00	45.615,7	0,0	0,0%	0,3%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	96,2%	0,0%	0,0%	100%
28	005	ХРВАТСКА КРШЋАНСКА ДЕМОКРАТСКА УНИЈА БИХ	0,00	0,00	0,00	1,84	0,00	1.200,00	40.238,30	0,00	0,00	41.440,1	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	97,1%	0,0%	0,0%	100%
29	1186	НОВА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	0,00	1.000,00	7.350,00	0,00	0,00	2.400,00	24.606,73	0,00	0,00	35.356,7	0,0	0,0%	2,8%	21%	0,0%	0,0%	6,8%	69,6%	0,0%	0,0%	100%

30	732	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА ДР. Војислав Шешељ	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.866,81	0,00	0,00	32.366,8	0,0	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,5%	0,0%	0,0%	100%
31	1270	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА СТЈЕПАНА РАДИЋА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25.720,00	0,00	0,00	25.720,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
32	1272	ЛИСТА ЗА БУГОЈНО	0,00	84,52	0,00	0,00	0,00	0,00	19.600,00	0,00	0,00	19.684,5	0,0	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,6%	0,0%	0,0%	100%
33	1200	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18.455,46	0,00	1.149,26	19.604,7	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	94,1%	0,0%	5,9%	100%
34	521	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА УНИЈА БИХ	0,00	0,00	0,00	1,78	0,00	0,00	19.045,50	0,00	0,00	19.047,3	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
35	1188	ПОСАВСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85	18.401,20	0,00	0,00	18.403,1	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
36	020	ГРАЂАНСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	2.450,00	4.350,00	0,00	2.600,00	0,00	0,00	8.887,31	0,00	0,00	18.287,3	0,0	13,4%	24%	0,0%	14,2%	0,0%	0,0%	0,0%	48,6%	0,0%	0,0%	100%
37	1290	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА	0,00	1.912,80	0,00	0,00	0,00	0,00	15.567,76	0,00	0,00	17.480,6	1,0	0,0%	11%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	89,1%	0,0%	0,0%	100%
38	1256	НАПРЕДНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.770,30	0,00	0,00	14.845,3	0,0	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,5%	0,0%	0,0%	100%
39	1285	НЕЗАВИСНА ЛИСТА ЗА МОЈ ГРАД	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.438,63	0,00	0,00	14.438,6	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
40	1241	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА ХЕРЦЕГ-БОСНЕ	0,00	170,15	0,00	0,00	0,00	6.150,00	6.845,46	0,00	0,00	13.165,6	0,0	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	47%	52,0%	0,0%	0,0%	100%
41	1177	СТРАНКА ЗА НАРОД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.019,96	0,00	0,12	12.820,1	0,0	14,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	86,0%	0,0%	0,0%	100%
42	1276	КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.157,00	0,00	0,00	12.157,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
43	1004	СТРАНКА ПРАВДЕ И РАЗВОЈА БИХ	0,00	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00	9.492,48	0,00	0,00	9.492,6	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
44	1015	КЛАДУШКА СТРАНКА ПРИВРЕДНОГ ПРОСПЕРИТЕТА	0,00	0,00	0,00	1,43	0,00	0,00	7.070,76	0,00	0,00	7.072,2	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
45	003	СТРАНКА ЗА СРЕДЊЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.510,00	0,00	0,00	6.510,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%

46	520	БОСАНСКОХЕРЦЕГО ВАЧКА НАРОДНА СТРАНКА	240,00	2.000,00	3.000,00	0,00	0,00	0,00	800,00	0,00	400,42	6.440,4	0,0	3,7%	31,1%	46,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12%	0,0%	6,2%	100%
47	1008	ПОКРЕТ ЗА НАШ ГРАД-ПАЛЕ	12,00	480,00	0,00	0,00	0,00	600,00	3.598,46	0,00	1,01	4.691,5	0,0	0,3%	10,2%	0,0%	0,0%	0,0%	####	77%	0,0%	0,0%	100%	
48	1254	НОВИ ПОКРЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	2.344,00	1.830,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.174,0	0,0	56,2%	44%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	
49	1190	СТРАНКА ДИЈАСПОРЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0,00	3.765,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,97	3.771,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	100%	
50	1264	СРПСКА НАРОДНА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.303,84	0,00	0,00	3.303,8	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%	
51	761	НЕЗАВИСНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	0,00	2.300,00	3.300,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,3%	0,0%	70%	100%	
52	0	ПОЛИТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА Е- СТРАНКА ГРАЂАНА ТУЗЛА	1.560,00	1.560,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.120,0	0,0	50,0%	50%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	
53	1250	СТРАНКА СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ СРПСКИХ БОРАЦА	1.920,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	628,00	0,00	0,00	2.548,0	0,0	75,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	24,6%	0,0%	0,0%	100%	
54	1252	СНАГА ЕКОНОМСКОГ ПОКРЕТА У БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.543,00	0,00	0,00	2.543,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%	
55	1178	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА ДР. АНТЕ СТАРЧЕВИЋ БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.400,00	0,00	0,00	2.400,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%	
56	724	СТРАНКА ЗА ХЕРЦЕГОВИНУ - ПОКРЕТ ЗА ТРЕБИЊЕ	840,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,00	1.120,00	0,00	0,00	2.260,0	0,0	37,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13%	49,6%	0,0%	0,0%	100%	
57	983	ПОКРЕТ ЗА ПРЉАВОР	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.866,12	0,00	0,00	1.966,1	0,0	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	94,9%	0,0%	0,0%	100%	
58	1257	ХРВАТСКА ЧИСТА СТРАНКА ПРАВА БИХ	0,00	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.800,00	0,00	0,00	1.840,0	0,0	0,0%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	97,8%	0,0%	0,0%	100%	

59	1003	НЕЗАВИСНА СТРАНКА ДР МИХАЈЛО ТОВИРАЦ	180,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.633,00	0,00	0,00	1.813,0	0,0	9,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	90,1%	0,0%	0,0%	100%
60	059	НОВИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ РУДО	0,00	1.193,00	0,00	0,00	0,00	0,00	519,70	0,00	0,00	1.712,7	0,0	0,0%	70%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,3%	0,0%	0,0%	100%
61	1017	НАРОДНА СТРАНКА (ПОКРЕТ ЗА БРОД)	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	1.506,00	0,00	0,00	1.506,2	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
62	047	ХРВАТСКА НАРОДНА ЗАЈЕДНИЦА	0,00	0,00	0,00	1,29	0,00	0,00	1.427,73	0,00	0,00	1.429,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	99,9%	0,0%	0,0%	100%
63	0	САВЕЗ РЕДА И ПРАВДЕ	0,00	1.383,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.383,5	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
64	0	ПАРТИЈА ЕКОНОМСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРАВДЕ	0,00	1.241,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	1.241,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
65	1179	САВЕЗ ЗА ДЕМОКРАТСКУ СРПСКУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.210,26	0,00	0,00	1.210,3	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
66	930	БОШЊАЧКА СЕЉАЧКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00	1.200,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
67	1001	НОВА ГРАЂАНСКА ИНИЦИЈАТИВА - КОЗАРАЦ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00	1.200,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
68	1007	СНАГА БОСНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.093,95	0,00	0,00	1.094,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%
69	866	СТРАНКА УДРУЖЕНИХ НЕЗАВИСНИХ ДЕМОКРАТА БИХ	0,00	1.025,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.025,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
70	518	ХРВАТСКИ ПРАВАШКИ БЛОК БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	632,00	0,00	0,00	632,8	1,0	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	99,9%	0,0%	0,0%	100%
71	1262	ПРИВРЕДНИ НАРОДНИ ПОКРЕТ БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	627,73	0,00	0,00	627,7	2,0	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
72	073	СЕЉАЧКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	0,00	0,00	0,00	600,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
73	1273	ХНЗ 1908 КОТОР ВАРОШ	0,00	594,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	594,2	1,0	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
74	0	СТРАНКА РЕГИЈЕ ЛИВНО	120,00	0,00	0,12	0,00	0,00	350,00	0,00	0,00	0,00	470,1	0,0	25,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	74%	0,0%	0,0%	0,0%	100%

75	1291	РЕФОРМСКА СТРАНКА	310,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	310,0	0,0	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
76	0	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА ФЕДЕРАЛИСТА	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,0	0,0	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
77	0	СТРАНКА НАПРЕДНА СРПСКА	0,00	250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	250,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
78	763	ДЕМОКРАТИ БИХ	100,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	105,0	0,0	95,2%	0,0%	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
79	1217	СТРАНКА ЗА ОПШИНУ ОЛОВО	0,00	20,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,0	0,0	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
80	762	БХ СЛОБОДНИ ДЕМОКРАТИ	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,1	0,0	0,0%	0,0%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
81	017	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
82	026	СТРАНКА СПАС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
83	049	ЗАВИЧАЈНИ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТИ - МИЛЕ МАРЧЕТА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
84	050	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
85	353	БОСАНСКО - ХЕРЦЕГОВАЧКА ЧИСТА СТРАНКА ПРАВА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
86	370	КОНГРЕСНА НАРОДНА СТРАНКА ЗАШТИТЕ ПРАВА БОРАЦА И ГРАЂАНА ПРАВДЕ И МОРАЛА БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
87	408	УЈЕДИЊЕНА ХСП БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
88	516	СТРАНКА ДЕВИЗНИХ ШТЕДИША РС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
89	574	РАДНИЧКО - КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										
90	722	НОВА ДЕМОКРАТИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0										

91	725	ПАРТИЈА ПРИВРЕДНОГ ПРОГРЕСА БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
92	879	ЕКОЛОШКА ПАРТИЈА РС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
93	1006	ПАРТИЈА СОЦИЈАЛНЕ ПРАВДЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
94	1010	ПОКРЕТ ЗА СЕМБЕРИЈУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
95	1018	СТРАНКА ЗА МЛАДОСТ, РАЗВОЈ И БУДУЋНОСТ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
96	1021	НАРОДНА СТРАНКА НОВИ ГРАД	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
97	1184	ТВОЈА И МОЈА СТРАНКА У БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
98	1220	ГЛАС НЕЗАДОВОЉНИХ ГРАЂАНА БИХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
99	1247	НЕОВИСНА ЛИСТА "ЗА КУПРЕС"	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
100	1255	ВИЗИОНАРСКО ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
101	1268	СТРАНКА ЗА ЕВРОПСКО САРАЈЕВО	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
102	1269	РАДНИЧКА ПАРТИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
103	0	СТРАНКА ЗА РАДНЕ ПОЛИТИКЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00									1,0	
104	0	ЕКОЛОШКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00									2,0	
105	1271	СТРАНКА МЛАДИХ ЗА ПРОМЈЕНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00									0,0	0,0
		УКУПНИ ПРИХОДИ ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА	1.475.914,9	1.436.719,3	181.468,9	713.152,2	0,00	210.344,8	16.409.520,0	0,00	106.193,2	20.533.313,3	87.154,8	7,2%	7,0%	0,9%	3,5%	0,0%	1,0%	79,9%	0,0%	0,5%	100%

294. Централна изборна комисија БиХ је прикупила податке о средствима која су из буџета исплаћена политичким субјектима у 2013. години. Из буџета са свих нивоа у Босни и Херцеговини политичким субјектима су исплаћена средства у износу **17.286.869,47 КМ**.

Буџети општина	5.492.157,57 КМ	31,77 %
Буџети градова	748.614,91 КМ	4,33 %
Брчко дистрикт БиХ	200.000,00 КМ	1,16 %
Буџети кантона/жупанија	3.349.455,22 КМ	19,38 %
Буџет Федерације БиХ	3.450.643,00 КМ	19,96 %
Буџет Републике Српске	3.100.000,00 КМ	17,93 %
Буџет БиХ (исплаћено политичким партијама)	571.590,10 КМ	3,30 %
Буџет БиХ (утрошено за рад клубова)	374.407,67 КМ	2,17 %
УКУПНО	17.286.869,47 КМ	100,00 %

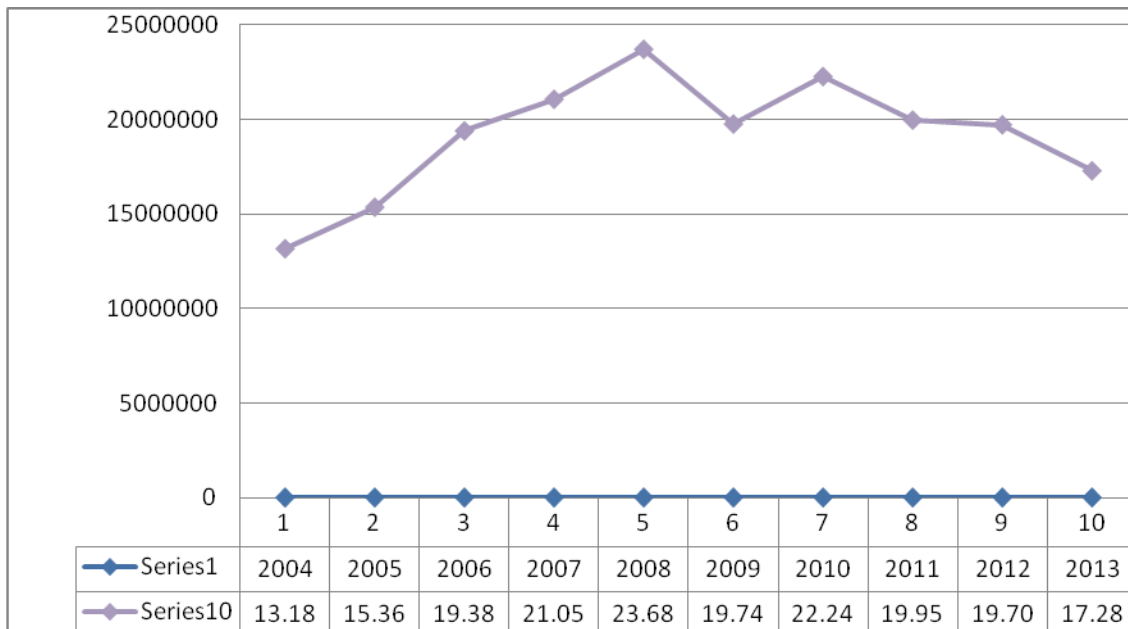
295. У периоду од 2004. до 2013. године из буџета свих нивоа власти политичким субјектима су издвојена и исплаћена средства у износу од **191.613.912,86 КМ**. Уколико се упореде износи издвојених средства по годинама, почевши од 2004. године, евидентан је тренд пораста издавања све до 2008. године. У 2009. години забиљежен је пад издвојених средстава од 16,61% у односу на 2008. годину, док су у 2010. години буџетска издвајања за политичке партије поново порасла и то за 12,66% у односу на 2009. годину.

296. Након 2010. године буџетска издвајања за политичке субјекте опадају и то у 2011. години за 10,31%, у 2012. години 1,26% и у 2013. години за 12,27% у односу на претходну годину, што се види из наредне табеле:

Табела 2. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти у периоду 2004–2013. године

Ниво власти	Средства уплаћена 2004. године	Средства уплаћена 2005. године	Средства уплаћена 2006. године	Средства уплаћена 2007. године	Средства уплаћена 2008. године	Средства уплаћена 2009. године	Средства уплаћена 2010. године	Средства уплаћена 2011. године	Средства уплаћена 2012. године	Средства уплаћена 2013. године	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	9	9	
Општине/општине	5.630.813,48	6.730.835,38	7.730.249,74	7.669.036,83	8.900.882,54	7.454.532,70	7.214.768,57	7.122.137,42	6.229.455,49	5.492.157,57	
Градови			698.246,35	1.357.507,05	1.663.647,62	1.083.734,51	1.029.416,21	941.314,92	1.402.492,01	748.614,91	
Брчко дистрикт БиХ	3.076.024,50	199.999,94	199.999,94	199.999,82	259.999,69	200.000,00	200.000,00	200.000,00	254.285,66	200.000,00	
Кантони/жупаније		3.437.929,78	4.412.153,93	4.184.131,09	5.167.777,45	4.404.391,86	4.585.981,41	4.386.311,72	4.189.296,29	3.349.455,22	
Федерација БиХ	1.500.000,00	2.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	2.291.998,00	5.000.000,00	3.475.152,50	3.500.000,00	3.450.643,00	
Република Српска	2.883.227,09	2.824.970,44	3.190.000,00	4.190.000,00	4.200.000,00	3.340.000,00	3.200.000,00	3.200.001,00	3.500.000,00	3.100.001,00	
Држава БиХ	Уплаћено странкама	92.792,18	175.783,58	152.588,48	188.090,00	192.836,45	440.811,00	453.560,00	292.005,28	285.693,80	571.590,10
	Утрошено за рад клубова	нп	нп	нп	261.910,00	296.730,29	533.439,62	565.316,00	339.214,57	343.569,21	374.407,67
УКУПНО:	13.182.857,25	15.369.519,12	19.383.238,44	21.050.674,79	23.681.874,04	19.748.907,69	22.249.042,19	19.956.137,41	19.704.792,46	17.286.869,47	
Пораст /смањење уплаћених средстава у односу на претходну годину	у КМ %	2.186.661,87 16,59%	4.013.719,32 26,11%	1.667.436,35 8,60%	2.631.199,25 12,50%	-3.932.966,35 -16,61%	2.500.134,50 12,66%	-2.292.904,78 -10,31%	-251.344,95 -1,26%	-2.417.922,99 -12,27%	

Графикон 1. Приказ прихода које су политичке партије оствариле из буџета у периоду од 2004. до 2013. године

297. У оквиру буџетских средства издвојених политичким партијама у 2013. години, из буџета у Федерацији БиХ су издвојена средства у износу од 11.449.347,04 КМ или 66,23%, из буџета Републике Српске 4.691.524,66 КМ или 27,14%, из буџета Брчко дистрикта БиХ 200.000,00 КМ или 1,16%, док су из буџета Босне и Херцеговине издвојена средства у износу од 945.997,77 КМ или 5,47% од укупног износа буџетских средстава.

Табела 3. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти (државни ниво, ентитетски нивои и Брчко дистрикт БиХ)

Ред. бр.	Назив нивоа власти	Укупно уплаћено	Структура средстава
1	2	4	5
I	Федерација БиХ	11.449.347,04	66,23%
1.	Општине	4.552.737,26	39,76%
2.	Градови	96.511,56	0,84%
3.	Кантони	3.349.455,22	29,25%
4.	Буџет ФБиХ	3.450.643,00	30,14%
II	Република Српска	4.691.524,66	27,14%
1.	Општине	939.420,31	20,02%
2.	Градови	652.103,35	13,90%
3.	Буџет РС	3.100.001,00	66,08%
III	Брчко дистрикт БиХ	200.000,00	1,16%
IV	Државни ниво БиХ	945.997,77	5,47%
	УКУПНО	17.286.869,47	100,00%

298. Из буџета општина у Федерацији БиХ политичким субјектима у 2013. години исплаћена су средства у износу од 4.552.737,26 КМ, док су из буџета општина у Републици Српској исплаћена средства у износу од 939.420,31КМ⁴⁸.
299. Из буџета градова у Федерацији БиХ (Град Сарајево) политичким субјектима исплаћена су средства у износу од 96.511,56 КМ, док је из градова у Републици Српској политичким субјектима исплаћен износ од 652.103,35 КМ⁴⁹.
300. Из буџета кантона у Федерацији БиХ политичким субјектима у 2013. години исплаћена су средства у износу од 3.349.455,22 КМ⁵⁰.

1.3.2. Ревизија и контрола финансијских извјештаја

301. Централна изборна комисија БиХ успоставила је службу за ревизију финансирања политичких партија која, је у складу са чланом 10. став (1) Закона о финансирању политичких партија, извршила преглед, контролу и ревизију финансијских извјештаја које су поднијеле политичке партије. Ревизија финансијских извјештаја политичких партија укључује извјештаје из државног и ентитетског сједишта, укључујући и Брчко дистрикт БиХ, и најмање двије регионалне канцеларије које изабере Служба за ревизију финансирања политичких партија.
302. Проводећи одредбе Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ спровела је сљедеће активности:
- У складу са Законом о финансирању политичких партија, завршени су прегледи, контрола и ревизија годишњих финансијских извјештаја за 2012. годину за 102 политичке партије, колико их је доставило финансијске извјештаје.
  - За 88 политичких партија Служба за ревизију финансирања политичких партија, на бази контроле финансијских извјештаја, додате финансијске документације и доказа прикупљених из других извора, издала је извјештаје о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2012. годину са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању у складу са Законом о финансирању политичких партија.
  - Извјештаји о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2012. годину са налазима ревизије, мишљењем ревизора и службеном потврдом ревизора о налазу ревизије објављени су на веб-страници Централне изборне комисије БиХ.
303. За 14 политичких партија: Странка демократске акције, Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине, Савез независних социјалдемократа (СНСД) - Милорад Додик, Српска демократска странка, Странка за Босну и Херцеговину,

⁴⁸ Прилог бр. 1. Преглед исплаћених средстава из буџета општина политичким партијама у 2013. години

⁴⁹ Прилог бр. 2. Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким партијама у 2013. години

⁵⁰ Прилог бр. 3. Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким партијама у 2013. години

Народна странка Радом за бољитак, Хрватска демократска заједница Босне и Херцеговине, Хрватска демократска заједница 1990, Социјалистичка партија, Партија демократског прогреса, Листа за Бугојно, Еколошка демократска странка, Бихаћка грађанска алтернатива, Савез за бољу будућност Босне и Херцеговине, код којих је извршена ревизија у просторијама партија, издати су извјештаји о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2012. годину са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању у складу са Законом о финансирању политичких партија.

304. Извјештаји ревизије свих политичких партија, са налазима и мишљењем ревизора о финансирању политичких партија у складу са Законом о финансирању политичких партија, дати су на увид јавности путем официјелне веб-странице Централне изборне комисије БиХ, а саопштење о извршеној ревизији у „Службеном гласнику БиХ“.
305. Контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких партија за 2012. годину утврђена су кршења одредаба члана: 3, 4, 5, 6, 8. и 11. тада важећег Закона о финансирању⁵¹, одредбе члана 8. став (5), члана 10. став (8) и члана 12. став (4) Закона о финансирању политичких партија⁵² и члана 15.1 и 15.10 Изборног закона БиХ како слиједи:
- Одредбе члана 3. Закона политичке партије кршиле су тако што су оствариле приход из извора који нису прописани тада важећим законом, односно оствариле су приход од имовине која није у својини политичке партије;
  - Неке од партија нису имале рачуне за набављену робу и услуге, што је супротно одредбама члана 4. став (2) тада важећег Закона о финансирању политичких партија;
  - Супротно одредбама члана 5. тада важећег закона неке од политичких партија примиле су прилоге изнад законом прописаног лимита;
  - Супротно одредбама члана 6. тада важећег закона, одређени број политичких партија није пријавио прилоге физичких и правних лица који прелазе 100,00 КМ;
  - Одредбе члана 8. став (1) тада важећег закона, политичке партије углавном су кршиле тако што су бесплатно користиле пословне просторије које су им додјељивали ентитетски, кантонални и општински органи, док је мањи број партија примио прилоге од јавних предузећа;
  - Одредбе члана 11. тада важећег закона политичке партије кршиле су тако што су финансијске извјештаје доставиле са закашњењем, нису имале тачне и адекватне евиденције о својим приходима и расходима и финансијске

⁵¹ „Службени гласник БиХ“, бр. 22/00, 102/09 и 54/10

⁵² „Службени гласник БиХ“, бр. 95/12

извјештаје нису поднијеле на обрасцима утврђеним Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких партија;

- Одредбе члана 8. став (5) Закона о финансирању политичких партија, једна политичка партија је прекршила на начин што је у периоду од 5. до 31. децембра 2012. године давала у закуп имовину која није у њеном власништву, те по том основу остварила приход;
- Знатан број политичких партија на захтјев Централне изборне комисије БиХ није доставио додатно тражену финансијску документацију, чиме је прекршио одредбе члана 12. став (4) Закона о финансирању;
- Дванаест политичких партија је ускратило приступ својим просторијама ради обављања ревизије њиховог финансијског пословања, чиме су прекршиле одредбе члана 10. став (8) Закона о финансирању политичких партија;
- Осам политичких партија није исказало трошкове кампање или нису поднијеле постизборни финансијски извјештај Централној изборној комисији БиХ, чиме су прекршиле одредбе члана 15.1 Изборног закона БиХ и
- Три политичке партије су прекршиле одредбе члана 15.10 Изборног закона БиХ, односно прекорачиле су лимит на трошкове изборне кампање.

306. Служба за ревизију је, у складу са чланом 15. став (1) Закона о финансирању политичких партија и чланом 12. став (6) и чланом 18. став (6) Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија, Централној изборној комисији БиХ поднијела информацију о неправилностима које су утврђене контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких партија, а које су наведене у извјештајима о прегледу и извјештајима о ревизији политичких партија за 2012. годину.

307. Централна изборна комисија БиХ је у оквиру својих надлежности и овлашћења, у складу са одредбом члана 14. став (1) Закона о финансирању политичких партија („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 95/12), члана 115. став (1) Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), те члана 18. Пословника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бројеви: 50/07, 33/09, 24/13 и 32/14) покренула и провела поступак против 39 политичких партија.

308. Након спроведеног поступка, ради утврђивања одговорности за кршење одредаба Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је у складу са чланом 15. став (2), а у оквиру својих надлежности и овлашћења, изрекла новчане санкције за 27 политичких партија.

309. За 12 политичких партија које нису поднијеле годишњи финансијски извјештај за 2012. годину и нису омогућиле приступ својим просторијама, како би Служба за ревизију извршила ревизију њиховог финансијског пословања у складу са чланом 10. став (8) Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна

комисија БиХ је изрекла административну мјеру, којом им је ускраћено право да се кандидују на наредним изборима (Општим изборима 2014. године).

310. Централна изборна комисија БиХ, је у складу са досадашњом праксом и препоруком Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције (GRECO) из Евалуационог извјештаја за Босну и Херцеговину из трећег круга евалуације Босне и Херцеговине - Транспарентност финансирања политичких партија, обавијестила надлежне пореске управе о основаној сумњи да је 12 политичких партија прекршило пореске прописе (извршило пореску утају) а Државну агенцију за истраге и заштиту, Финансијско-обавјештајно одјељење обавијестила је о основаној сумњи да су двије политичке партије пекршиле одредбе закона из своје надлежности, односно да је једна политичка партија извршила злоупотребу јавних средстава, а друга партија извршила прање новца.
311. Служба за ревизију финансирања политичких партија извршила је преглед и контролу годишњег финансијског извјештаја политичких партија за 2013. годину за 105 политичких партија, колико их је поднијело годишњи финансијски извјештај, 94 партије у законом прописаном року и 11 партија након ургенције Централне изборне комисије БиХ. Финансијски извјештај за 2013. годину није поднијело 16 политичких партија.
312. Након извршеног прегледа и контроле годишњег финансијског извјештаја за 2013. годину, те Информације о прелиминарним налазима контроле, Централна изборна комисија БиХ је донијела закључак да се код 16 политичких партија изврши ревизија на терену (у просторијама партија), у складу са чланом 10. став (8) Закона о финансирању политичких партија, како би се изразило поуздано мишљење о финансирању тих партија по закону. То су: Народна демократска странка, БОСС - Босанска странка Мирнес Ајановић, Социјалдемократска унија Босне и Херцеговине, Нова социјалистичка партија, Демократски народни савез, Демократска народна заједница Босне и Херцеговине, Странка демократске активности, ХСС-НХИ, Либерално демократска странка Босне и Херцеговине, Хрватска сељачка странка, Независна листа - За мој град, Странка удружених независних демократа БиХ, ХНЗ 1908 Котор Варош, БХ слободни демократи, Неовисна листа "За Купрес" и Твоја и моја странка у БиХ.
313. Такође, донесен је закључак да се изврши ревизија у просторијама 3 политичке партије које ни након ургенције Централне изборне комисије БиХ нису поднијеле финансијски извјештај за 2013. годину, а то су: Демократска странка инвалида, Партија правог пута и Чиста социјалдемократска партија БиХ.
314. Међу политичким партијама које нису поднијеле финансијски извјештај за 2013. годину, тринаест партија дужи период не обавља активности за које су регистроване, односно не пријављују се за учешће на изборима и Централној изборној комисији БиХ не подносе финансијске извјештаје, па је Централна изборна комисија БиХ донијела закључак да се надлежним судовима упуте приједлози за њихово брисање из судског регистра, у складу са ентитетским законима о политичким организацијама и законом Брчко дистрикта БиХ. То су сљедеће политичке партије: Српски покрет обнове, Демократска странка Српске,

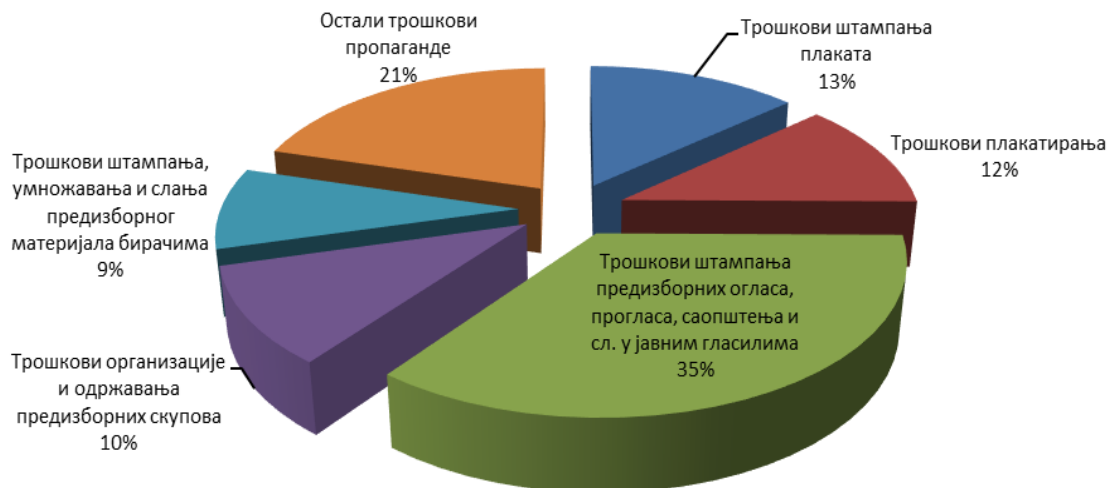
Бихаћка грађанска алтернатива, Еколошка странка Е5-зелени, Хрватски блок БиХ, Народна бошњачка странка, Босанско-демократска странка, Хрватска странка права Посавине, Народна странка Брчко дистрикт БиХ, Брчанска демократска иницијатива - За боље Брчко, Странка кокуза, Социјалдемократска партија РС и Независна листа БиХ.

315. У складу са закључком Централне изборне комисије БиХ и планом активности за 2014. годину, у току су активности прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија за 2013. годину, те издавање извјештаја са налазима ревизије и мишљењем ревизора о законитости финансирања политичких партија.
316. У складу са Правилником о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија, за 89 политичких партија, на бази контроле финансијских извјештаја, додатне финансијске документације коју су доставиле политичке партије и доказа прикупљених из других извора (подаци о финансирању политичких партија из буџета са свих нивоа власти, подаци о просторима које општине додјељују политичким партијама на коришћење, подаци о уговорима склопљеним између владе и правних лица донатора политичких партија, подаци из јединственог регистра рачуна код Централне банке БиХ и други расположиви докази), биће издати извјештаји о прегледу у којим се наводе налази ревизије и изражава ревизионо мишљење о финансирању странака у складу са Законом о финансирању политичких партија. До краја 2014. године издата су 43 извјештаја о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2013. годину који су, у складу са одредбама члана 10. став (3), (4) и (5) Закона о финансирању политичких партија и одредбама члана 10. став (2) Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија, у форми прелиминарних достављени политичким странкама на изјашњавање. Након што се политичке партије изјасне на извјештај или евентуално доставе друге доказе, Служба за ревизију издаће коначне извјештаје о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2013. годину са мишљењем ревизора и службеном потврдом налаза ревизије.
317. У складу са Законом о финансирању политичких партија и Изборним законом БиХ, извршена је прелиминарна контрола финансијских извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана објављивања резултата избора (постизборних финансијских извјештаја) за Опште изборе 2014. године издата је Информација о достављеним постизборним финансијским извјештајима са: прегледом трошкова изборне кампање, анализом трошкова које су политички субјекти могли остварити у складу са одредбама члана 15.1 став (2) и члана 15.10 Изборног закона БиХ и прегледом извора финансирања политичких партија у вријеме изборне кампање.
318. На Општим изборима 2014. године учествовало је 113 политичких субјеката (65 политичких партија, 24 коалиције политичких партија, 24 независна кандидата.
319. За финансирање изборне кампање у складу са чланом 15.10. Изборног закона БиХ политички субјекти у оквиру законом прописаног лимита могли су потрошити

59.514.223,43 KM, од чега политичке партије 54.370.031,43 KM и независни кандидати 5.144.192 KM.

320. Централној изборној комисији БиХ постизборни финансијски извјештај је поднијело 57 политичких партија, што чини 87,69% од укупног броја партија које су учествовале на изборима. У законом прописаном року (30 дана од дана објављивања изборних резултата у службеном гласнику БиХ) Централној изборној комисији Босне и Херцеговине постизборни финансијски извјештај поднијело је 37 политичких партија или 56,92%. Финансијски извјештај није поднијело 8 политичких партија.
321. Од укупно 24 независна кандидата који су учествовали на изборима, постизборни финансијски извјештај је поднијело 17 кандидата. У законом прописаном року (30 дана од дана објављивања изборних резултата у службеном гласнику БиХ) Централној изборној комисији Босне и Херцеговине постизборни финансијски извјештај поднијела су само два кандидата.
322. Политичке партије које су Централној изборној комисији БиХ поднијеле постизборни финансијски извјештај исказале су трошкове изборне кампање у износу од 8.632.256,35 KM, у чијој структури су:

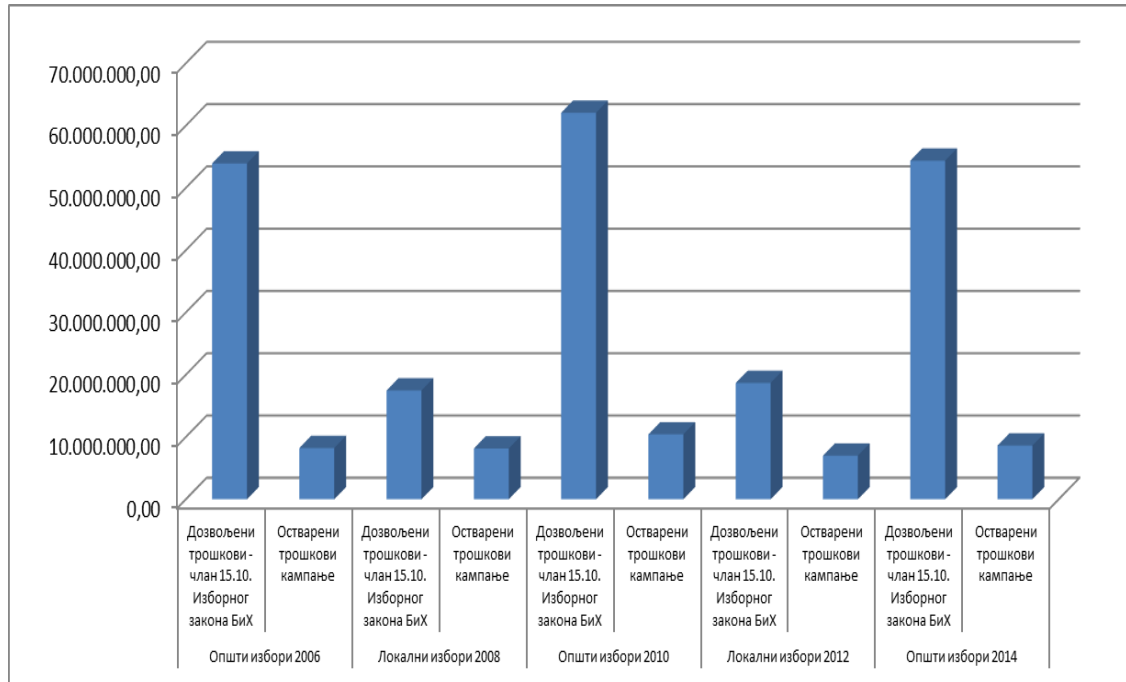
Трошкови штампања плаката	1.162.734,38	13,47%
Трошкови плакатирања	1.008.647,78	11,68%
Трошкови штампања предизборних огласа, прогласа, саопштења и сл. у јавним гласилима	3.036.364,45	35,17%
Трошкови организације и одржавања предизборних скупова	897.621,98	10,40%
Трошкови штампања, умножавања и слања предизборног материјала бирачима	758.362,94	8,79%
Остали трошкови пропаганде	1.768.524,82	20,49%
УКУПНО	8.632.256,35	100,00%

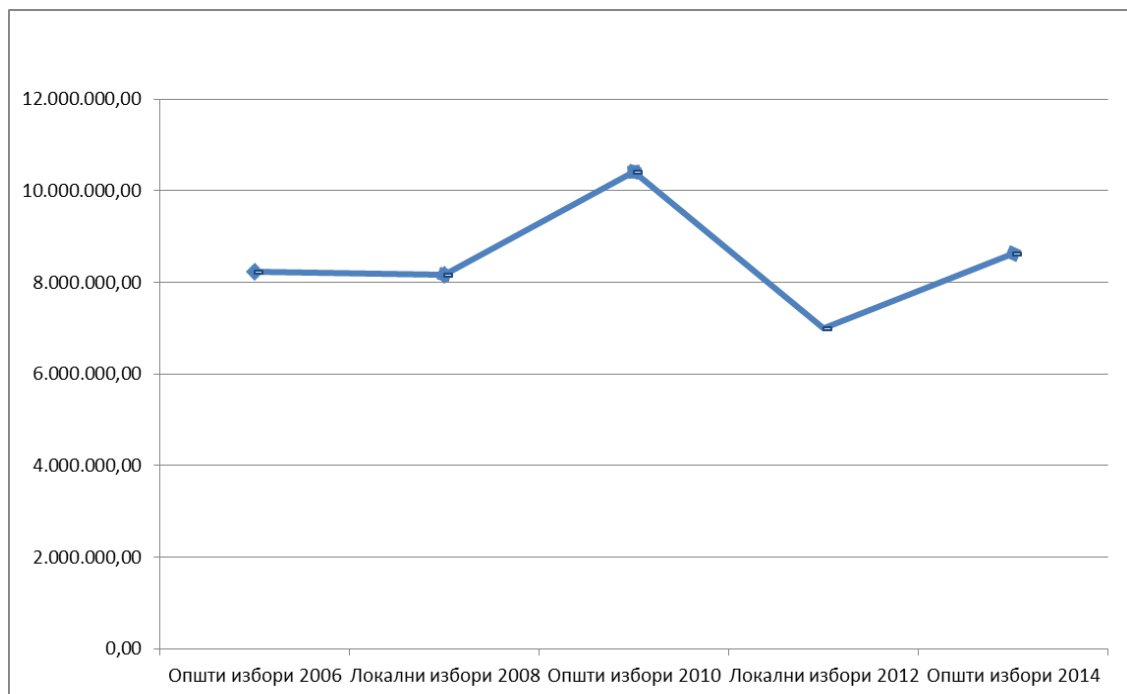
Графикон 2. Структура трошкова политичких субјеката у периоду од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора

323. Увидом у податке о оствареним трошковима изборне кампање, које су исказали политички субјекти у постизборним финансијским извјештајима, утврђено је да је једна политичка партија, Странка за европско Сарајево, прекорачила лимит прописан у члану 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине за износ од 30.312,60 КМ.
324. За финансирање трошкова изборне кампање, за изборе који су спроведени 2006, 2008, 2010, 2012. и 2014. године, политичке партије су потрошиле средства у износу од 42.443.162,60 КМ.
325. За финансирање кампање за Опште изборе 2006. године политичке партије су потрошиле средства у износу од 8.236.564,58 КМ, финансирање кампање за Локалне изборе 2010. године 8.156.606,92 КМ, финансирање Општих избора 2010. године 10.423.425,31 КМ, финансирање Локалних избора 2012. године 6.994.309,42 КМ и према подацима политичких партија за финансирање кампање за Опште изборе 2014. године утрошено је 8.632.256,35 КМ.

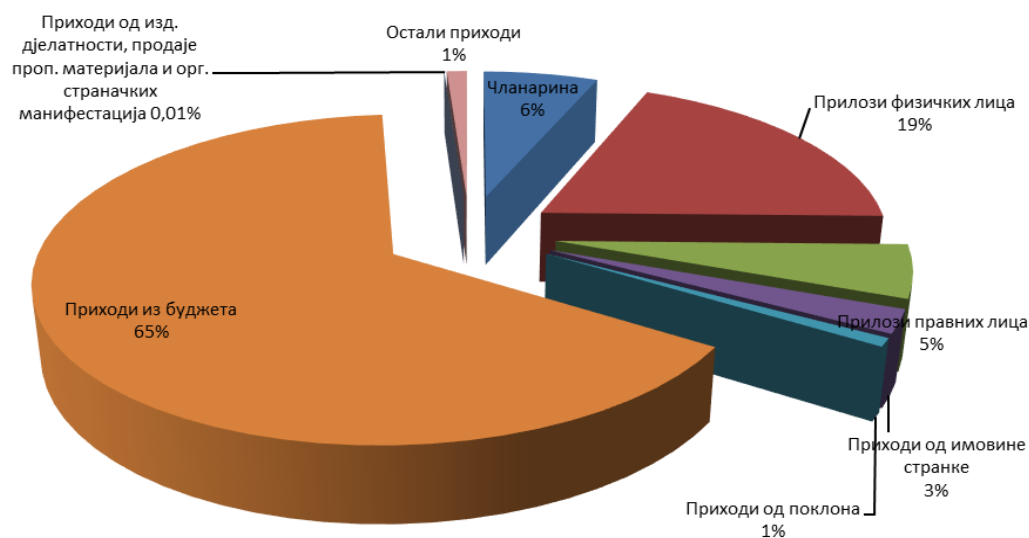
Графикон 3. Упоредни преглед трошкова изборне кампање

Графикон 4. Тренд трошкова изборне кампање у периоду 2006 – 2014. године

326. У периоду од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општинских избора 2014. године политичке партије су у финансијским извјештајима исказале укупне приходе у износу од 15.423.617,59 КМ, чију структуру чине:

Чланарина	967.180,26	6,27%
Прилози физичких лица	2.938.240,11	19,05%
Прилози правних лица	825.454,16	5,35%
Приходи од имовине странке	364.261,32	2,36%
Приходи од поклона	128.936,15	0,84%
Приходи из буџета	10.029.012,87	65,02%
Приходи од изд. дјелатности, продаје проп. материјала и орг. страначких манифестација	1.030,00	0,01%
Остали приходи	169.502,72	1,10%
УКУПНО	15.423.617,59	100,00%

Графикон 5. Приказ извора финансирања политичких партија

327. Истовремено, политичке партије су на дан извјештајног периода (10. новембар 2014. године) исказале обавезе у износу од 7.613.821,09 КМ. Из наведеног произилази да проценат финансирања политичких партија у овом извјештајном периоду, из сопствених извора (прихода политичких партија) износи 65,28%, док финансирање из туђих извора (обавезе политичких партија – зајмови, лизинг, добављачи, обавезе према запосленим и сл.) износи 34,72 %.

1.3.3. Санкционисање политичких партија⁵³

328. Централна изборна комисија БиХ је, у складу са чланом 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија, који се односе на њена овлашћења, изрекла новчане санкције политичким партијама због кршења одредаба које се односе на: изворе финансирања, забрањене прилоге, обавезе пријављивања прилога, обавезе вођења евиденција о приходима и расходима и обавезе подношења финансијских извјештаја за сваку календарску годину.

329. У току 2014. године Централна изборна комисија БиХ изрекла је следеће санкције политичким партијама:

- Донесено је 27 одлука којим су новчано санкционисане политичке партије у укупном износу од 101.700,00 КМ због кршења Закона о финансирању политичких партија и одредаба члана 15.1 и члана 15.10 став (2) Изборног закона БиХ.

Новчане санкције које је Централна изборна комисија БиХ изрекла у складу са чланом 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија, а у вези са чланом 15.6 став (2) Изборног закона БиХ, према правоснажним и дијелу неправоснажних одлука крећу се у распону од 1.000,00 КМ до 13.000,00 КМ.

- За 12 политичких партија које нису доставиле годишњи финансијски извјештај за 2012. годину и нису омогућиле приступ својим просторијама, како би Служба за ревизију извршила ревизију њиховог финансијског пословања у складу са чланом 10. став (8) Закона о финансирању политичких странака, Централна изборна комисија БиХ је изрекла административну мјеру, којом им је ускраћено право да се кандидују на наредним изборима.

1.3.4. Остале активности

330. Осим спровођења кључних активности из области Закона о финансирању политичких партија (пријем и контрола годишњих финансијских извјештаја политичких партија, канцеларијске ревизије, теренске ревизије и санкционисање политичких партија), Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години проводила и друге активности и радње, које такође дефинишу област финансирања политичких партија, као што су: стална координација са политичким партијама и давање писмених одговора на њихова питања, уз настојање да се у потпуности испоштују принципи информисања јавности о финансирању политичких партија; сарадња са НВО и другим организацијама које прате примјену Закона о финансирању политичких партија, као и сарадња са међународним експертима. Централна изборна комисија БиХ током 2014. године настојала је писмено да одговори на сва питања политичких партија, која су се односила на примјену одредаба Закона о финансирању политичких партија и свих нивоа власти у Босни и Херцеговини, отклањајући тиме недоумице код политичких партија у вези са тумачењем самог Закона.

---

⁵³ Прилог бр. 4 - Преглед санкционисаних политичких партија

331. Такође, Централна изборна комисија БиХ је, поштујући кључне принципе информисања јавности, а посебно принцип отворености, када су у питању модалитети финансирања политичких партија, остварила добру сарадњу и са медијима у Босни и Херцеговини, у погледу давања релевантних информација које дефинишу област финансирања политичких партија.
332. Централна изборна комисија БиХ је, настојећи да створи законске и институционалне претпоставке за уређење тзв. политичког финансирања, у 2014. години, остварила сарадњу и са међународним организацијама из области антикорупционих закона у које спада и Закон о финансирању политичких партија. У оквиру међународне сарадње, Централна изборна комисија БиХ је сачинила информацију о свим до сада предузетим и реализованим активностима, из своје надлежности, на имплементацији препорука Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције – GRECO, из Евалуационог извјештаја за Босну и Херцеговину из трећег круга евалуације Босне и Херцеговине - Транспарентност финансирања политичких партија. Међутим, GRECO -а у Извјештају о усаглашености за Босну и Херцеговину у оквиру теме II – Транспарентност финансирања политичких партија, на 64. Пленарној сједници (Страсбург, 16 – 20. јуни 2014. године) констатује да је Босна и Херцеговина постигла мало видљив напредак у погледу спровођења препорука. Укупно гледајући, само двије, од девет препорука, су имплементирани и то једна препорука на задовољавајући начин и једна препорука дјелимично⁵⁴. Констатације GRECO-а, изнесене у Извјештају о усаглашености за Босну и Херцеговину у оквиру теме II – Транспарентност финансирања политичких партија, на 64. Пленарној сједници (Страсбург, 16 – 20. јуна 2014. године) недвосмислено указују на чињеницу да реализација препорука зависи од измјена законске регулативе.
333. Уставноправна комисија Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ је на својој 68. сједници размотрила допис Централне изборне комисије БиХ, у вези са препорукама Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције (GRECO), које се односе на транспарентност финансирања политичких партија у БиХ и закључила да Босна и Херцеговина треба да приступи реализацији препорука GRECO-а и да све надлежне институције БиХ хитно треба да предузму активности како би се те препоруке испуниле.
334. У складу са одредбама Закона о финансирању политичких партија Централна изборна комисија БиХ нема надлежност да иницира измјене овог закона па се због тога током 2014. године више пута обраћала надлежним институцијама, Савјету министара БиХ, Министарству правде БиХ и Министарству безбједности БиХ. Као независан орган, Централна изборна комисија БиХ, у складу са одредбом члана 2.9 став (1) тачка 16. Изборног закона БиХ, може иницирати измјене само Изборног закона БиХ.

---

⁵⁴ У складу са ставом 2 (и) правила 32 Пословника о раду, GRECO захтјева од шефа делегације Босне и Херцеговине да достави извјештај о предузетим радњама како би се имплементирале препоруке које су још на чекању (препоруке I до IV као и VI до IX које се тичу теме II - Транспарентност финансирања политичких партија) до 31. марта 2015.

335. Делегација Централне изборне комисије је учествовала на Регионалној конференцији врховних ревизорских институција, Ревизија политичких партија – регионална искуства, Београд 20 – 21. новембар 2014. године. Општа оцјена Конференције је да Босна и Херцеговина и начин на који се обавља ревизија финансијског пословања политичких партија представља добру праксу коју могу користити друге земље. С тим у вези, посебно је био апострофиран обим којим се у БиХ приступа извршењу ревизије, као и добра правна пракса вођења управних поступака и доношење одлука о санкционисању политичких партија у чијем пословању се утврди кршење законског оквира и међународних ревизионих стандарда.

2. Закључна разматрања

336. Централна изборна комисија БиХ је, у складу с одредбама члана 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија, надлежна за спровођење одредаба Закона о финансирању политичких партија. У 2014. години Централна изборна комисија БиХ спроводила је све активности које су прописане одредбама Закона о финансирању политичких партија и одредбама поглавља 15. Изборног закона БиХ, које се могу груписати на сљедећи начин: пријем финансијских извјештаја политичких партија, прикупљање податке о средствима која су из буџета свих нивоа исплаћена политичким субјектима, контрола и ревизија финансијских извјештаја, издавање ревизијских извјештаја са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању политичких партија у складу са одредбама Закона о финансирању политичких партија, прелиминарна контрола финансијских извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана објављивања резултата избора (постизборних финансијских извјештаја) за Опште изборе 2014. године, санкционисање политичких партија и остале активности.

337. Централна изборна комисија БиХ је путем своје официјелне веб-странице дала на увид јавности бројне информације и извјештаје о изворима финансирања политичких партија, податке о средствима која су политичким партијама исплаћена из буџета свих нивоа власти у периоду од 2004. до 2013. године, извјештаје ревизије свих политичких партија, са налазима и мишљењем ревизора о финансирању политичких партија у складу са Законом о финансирању политичких партија и податке о трошковима и начину финансирања изборне кампање. Саопштење о извршеној ревизији финансијских извјештаја политичких партија објављено је у „Службеном гласнику БиХ“.

П Р И Л О З И

Прилог бр. 1:	Преглед исплаћених средстава из буџета општина политичким партијама у 2013. г.	стр. 118
Прилог бр. 2:	Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким партијама у 2013. г.	стр. 123
Прилог бр. 3:	Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким партијама у 2013. г.	стр. 124
Прилог бр. 4:	Преглед санкционисаних политичких партија у 2014. години	стр. 125

Прилог 1. Преглед исплаћених средстава из буџета општина политичким партијама у 2013. години

Општине у Федерацији Босне и Херцеговине

Ред. бр.	Код	Назив општине	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	050	ТУЗЛА	370.934,19	334.484,19	-36.450,00	90,17%
2.	136	ЦЕНТАР САРАЈЕВО	300.001,00	300.001,00	0,00	100,00%
3.	133	НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	293.040,20	293.040,20	0,00	100,00%
4.	139	НОВО САРАЈЕВО	242.221,77	242.221,77	0,00	100,00%
5.	091	ТРАВНИК	223.200,00	223.200,00	0,00	100,00%
6.	032	САНСКИ МОСТ	200.000,00	183.693,00	-16.307,00	91,85%
7.	137	СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	180.000,00	180.000,00	0,00	100,00%
8.	093	ЗЕНИЦА	150.225,88	150.225,88	0,00	100,00%
9.	127	КОЊИЦ	144.058,90	134.116,42	-9.942,48	93,10%
10.	135	ВОГОШЋА	130.000,00	130.000,00	0,00	100,00%
11.	131	ИЛИЦА	124.877,70	124.877,70	0,00	100,00%
12.	126	ЈАБЛАНИЦА	121.800,00	118.802,35	-2.997,65	97,54%
13.	112	ВИТЕЗ	140.000,00	117.000,00	-23.000,00	83,57%
14.	042	МАГЛАЈ	125.400,00	114.950,00	-10.450,00	91,67%
15.	065	ЈАЈЦЕ	102.648,22	103.943,32	1.295,10	101,26%
16.	125	ПРОЗОР / ПРОЗОР-РАМА	100.881,00	100.881,00	0,00	100,00%
17.	110	ГОРЊИ ВАКУФ - УСКОПЉЕ	96.600,00	96.600,00	0,00	100,00%
18.	039	ТЕШАЊ	81.000,00	81.000,00	0,00	100,00%
19.	044	ГРАЧАНИЦА	90.000,00	80.940,00	-9.060,00	89,93%
20.	022	ОРАШЈЕ	76.000,00	75.999,96	-0,04	100,00%
21.	111	НОВИ ТРАВНИК	79.200,00	72.600,00	-6.600,00	91,67%
22.	118	ИЛИЈАШ	67.375,00	66.718,40	-656,60	99,03%
23.	001	ВЕЛИКА КЛАДУША	99.999,47	65.999,64	-33.999,83	66,00%
24.	172	ЧИТЛУК	64.171,00	64.171,00	0,00	100,00%
25.	003	БИХАЋ	99.997,00	62.212,70	-37.784,30	62,21%
26.	109	БУГОЈНО	120.000,00	62.000,00	-58.000,00	51,67%
27.	130	ХАЦИЋИ	90.000,00	59.323,76	-30.676,24	65,92%

Ред. бр.	Код	Назив општине	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
28.	075	ЖЕПЧЕ	80.000,00	57.580,00	-22.420,00	71,98%
29.	059	КЉУЧ	57.443,20	57.443,20	0,00	100,00%
30.	049	СРЕБРЕНИК	60.315,46	55.612,31	-4.703,15	92,20%
31.	002	ЦАЗИН	100.000,00	50.094,92	-49.905,08	50,09%
32.	094	КАКАЊ	49.999,80	50.009,44	9,64	100,02%
33.	004	БОСАНСКА КРУПА	46.000,00	46.000,00	0,00	100,00%
34.	106	ЛИВНО	43.000,00	43.000,00	0,00	100,00%
35.	077	ЗАВИДОВИЋИ	69.600,00	40.600,00	-29.000,00	58,33%
36.	114	ФОЈНИЦА	49.999,90	37.450,00	-12.549,90	74,90%
37.	017	ОЦАК	36.000,00	36.000,00	0,00	100,00%
38.	025	ГРАДАЧАЦ	60.000,00	36.000,00	-24.000,00	60,00%
39.	047	ЛУКАВАЦ	35.300,00	35.300,00	0,00	100,00%
40.	124	ТОМИСЛАВГРАД	34.560,00	34.560,00	0,00	100,00%
41.	089	ДОЊИ ВАКУФ	40.111,16	30.083,38	-10.027,78	75,00%
42.	141	ТРНОВО (ФБиХ)	29.999,76	29.999,76	0,00	100,00%
43.	005	БУЖИМ	27.254,68	24.400,00	-2.854,68	89,53%
44.	176	СТОЛАЦ	30.000,00	24.155,00	-5.845,00	80,52%
45.	173	ЧАПЉИНА	30.000,00	22.500,00	-7.500,00	75,00%
46.	129	КРЕШЕВО	34.200,00	19.950,00	-14.250,00	58,33%
47.	116	ВИСОКО	19.462,00	19.462,00	0,00	100,00%
48.	082	САПНА	34.683,91	16.339,59	-18.344,32	47,11%
49.	113	БУСОВАЧА	20.000,00	15.000,00	-5.000,00	75,00%
50.	095	ВАРЕШ	5.500,00	13.459,00	7.959,00	244,71%
51.	080	КАЛЕСИЈА	13.335,30	13.335,30	0,00	100,00%
52.	149	ГРУДЕ	8.950,00	12.920,00	3.970,00	144,36%
53.	036	ДОБОЈ ИСТОК	16.000,00	12.794,00	-3.206,00	79,96%
54.	052	ЧЕЛИЋ	12.000,04	12.000,04	0,00	100,00%
55.	148	ПОСУШЈЕ	22.500,00	11.250,06	-11.249,94	50,00%
56.	117	БРЕЗА	30.000,00	11.005,98	-18.994,02	36,69%
57.	020	ДОМАЉЕВАЦ - ШАМАЦ	11.000,00	11.000,00	0,00	100,00%
58.	167	ГОРАЖДЕ	9.999,99	9.999,99	0,00	100,00%

Ред. бр.	Код	Назив општине	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
59.	174	НЕУМ	11.000,00	9.887,00	-1.113,00	89,88%
60.	037	ДОБОЈ ЈУГ	5.000,00	7.000,00	2.000,00	140,00%
61.	078	БАНОВИЋИ	14.610,00	6.494,00	-8.116,00	44,45%
62.	055	ТЕОЧАК	5.000,00	1.050,00	-3.950,00	21,00%
63.	098	КЛАДАЊ	8.550,00	0,00	-8.550,00	
64.	030	БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ	0,00	0,00	0,00	
65.	057	ДРВАР	0,00	0,00	0,00	
66.	067	ДОБРЕТИЋИ	0,00	0,00	0,00	
67.	085	ГЛАМОЧ	0,00	0,00	0,00	
68.	096	ОЛОВО	0,00	0,00	0,00	
69.	107	КУПРЕС (ФБиХ)	0,00	0,00	0,00	
70.	143	ПАЛЕ (ФБиХ)	0,00	0,00	0,00	
71.	150	ШИРОКИ БРИЈЕГ	0,00	0,00	0,00	
72.	165	ФОЧА (ФБиХ)	0,00	0,00	0,00	
73.	181	РАВНО	0,00	0,00	0,00	
74.	183	УСОРА	0,00	0,00	0,00	
		УКУПНО	5.075.006,53	4.552.737,26	-522.269,27	89,71%

Општине у Републици Српској

Ред. бр.	Код	Назив општине	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	008	БОСАНСКА ДУБИЦА / КОЗАРСКА ДУБИЦА	100.000,00	98.304,60	-1.695,40	98,30%
2.	074	ТЕСЛИЋ	108.000,00	95.997,00	-12.003,00	88,89%
3.	014	ДЕРВЕНТА	85.000,00	82.606,00	-2.394,00	97,18%
4.	010	БОСАНСКА ГРАДИШКА / ГРАДИШКА	71.999,99	66.286,66	-5.713,33	92,06%
5.	011	ЛАКТАШИ	50.000,00	50.000,00	0,00	100,00%
6.	056	УГЉЕВИК	47.400,00	47.400,00	0,00	100,00%
7.	083	ЗВОРНИК	76.692,00	46.812,50	-29.879,50	61,04%
8.	024	МОДРИЧА	37.500,03	45.154,81	7.654,78	120,41%
9.	013	ПРЊАВОР	33.199,94	42.399,96	9.200,02	127,71%
10.	064	МРКОЊИЋ ГРАД	48.600,00	40.500,00	-8.100,00	83,33%
11.	016	БОСАНСКИ БРОД / БРОД	50.000,00	37.503,00	-12.497,00	75,01%
12.	070	КОТОР ВАРОШ	35.000,00	34.999,81	-0,19	100,00%
13.	088	ШИПОВО	22.797,00	22.797,00	0,00	100,00%
14.	021	БОСАНСКИ ШАМАЦ / ШАМАЦ	38.282,50	20.873,50	-17.409,00	54,52%
15.	146	РОГАТИЦА	20.000,00	19.999,92	-0,08	100,00%
16.	140	НОВО САРАЈЕВО / ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	35.000,00	18.973,71	-16.026,29	54,21%
17.	132	ИЛИЦА / ИСТОЧНА ИЛИЦА	18.120,00	18.056,15	-63,85	99,65%
18.	121	СОКОЛАЦ	25.000,00	17.286,03	-7.713,97	69,14%
19.	147	ВИШЕГРАД	14.994,00	14.994,00	0,00	100,00%
20.	035	ЧЕЛИНАЦ	13.500,00	14.759,94	1.259,94	109,33%
21.	144	ПАЛЕ (РС)	14.186,88	14.186,88	0,00	100,00%
22.	012	СРБАЦ	20.000,00	13.604,60	-6.395,40	68,02%
23.	170	РУДО	10.000,00	9.307,20	-692,80	93,07%
24.	061	РИБНИК	8.000,00	8.000,00	0,00	100,00%
25.	161	НЕВЕСИЊЕ	15.000,00	6.587,00	-8.413,00	43,91%
26.	026	ГРАДАЧАЦ / ПЕЛАГИЋЕВО	15.000,00	6.000,00	-9.000,00	40,00%
27.	103	ВЛАСЕНИЦА	15.000,00	4.980,25	-10.019,75	33,20%
28.	123	ХАН ПИЈЕСАК	4.960,00	4.960,00	0,00	100,00%

Ред. бр.	Код	Назив општине	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
29.	169	ЧАЈНИЧЕ	4.827,00	4.827,00	0,00	100,00%
30.	045	ПЕТРОВО	5.100,00	4.800,00	-300,00	94,12%
31.	104	БРАТУНАЦ	15.000,01	4.763,40	-10.236,61	31,76%
32.	033	САНСКИ МОСТ / ОШТРА ЛУКА	9.000,00	4.100,00	-4.900,00	45,56%
33.	101	ШЕКОВИЋИ	4.093,80	4.093,80	0,00	100,00%
34.	163	КАЛИНОВИК	3.000,00	3.000,00	0,00	100,00%
35.	164	ГАЦКО	34.000,00	3.000,00	-31.000,00	8,82%
36.	179	ЉУБИЊЕ	3.000,00	3.000,00	0,00	100,00%
37.	054	ЛОПАРЕ	8.999,48	2.597,85	-6.401,63	28,87%
38.	185	МИЛИЋИ	18.400,29	1.067,74	-17.332,55	5,80%
39.	138	СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО / ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	1.000,00	760,00	-240,00	76,00%
40.	058	ДРВАР / ИСТОЧНИ ДРВАР	80,00	80,00	0,00	100,00%
41.	006	БОСАНСКА КРУПА / КРУПА НА УНИ	0,00	0,00	0,00	
42.	105	СРЕБРЕНИЦА	28.000,00	0,00	-28.000,00	
43.	177	СТОЛАЦ / БЕРКОВИЋИ	6.500,00	0,00	-6.500,00	
44.	168	ГОРАЖДЕ / НОВО ГОРАЖДЕ	3.756,77	0,00	-3.756,77	
45.	018	ОЦАК / ВУКОСАВЉЕ	0,00	0,00	0,00	
46.	081	КАЛЕСИЈА / ОСМАЦИ	2.400,00	0,00	-2.400,00	
47.	023	ОРАШЈЕ / ДОЊИ ЖАБАР	0,00	0,00	0,00	
48.	031	БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ / ПЕТРОВАЦ	0,00	0,00	0,00	
49.	066	ЈАЈЦЕ / ЈЕЗЕРО	0,00	0,00	0,00	
50.	108	КУПРЕС (РС)	0,00	0,00	0,00	
51.	158	МОСТАР / ИСТОЧНИ МОСТАР	0,00	0,00	0,00	
52.	184	КОСТАЈНИЦА	0,00	0,00	0,00	
		УКУПНО	1.180.389,69	939.420,31	-240.969,38	79,59%

Прилог бр. 2: Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким странкама у 2013. години

Градови у Федерацији Босне и Херцеговине

Ред. бр	Код	Назив града	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	199А	Мостар	0,00	0,00	0,00	
2.	666	Сарајево	96.511,56	96.511,56	0,00	100,00%
		УКУПНО	96.511,56	96.511,56	0,00	100,00%

Градови у Републици Српској

Ред. бр	Код	Назив града	Планирана средства	Уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	009	ПРИЈЕДОР	100.000,00	100.000,00	0,00	100,00%
2.	029	БИЈЕЉИНА	260.000,00	177.146,42	-82.853,58	68,13%
3.	034Б	БАЊАЛУКА	244.999,68	244.999,68	0,00	100,00%
4.	038	ДОБОЈ	80.000,00	50.697,25	-29.302,75	63,37%
5.	182	ТРЕБИЊЕ	40.000,00	40.000,00	0,00	100,00%
6.	888	ИСТОЧНО САРАЈЕВО	39.260,00	39.260,00	0,00	100,00%
		УКУПНО	764.259,68	652.103,35	-112.156,33	85,32%

Прилог бр. 3: Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким странкама у 2013. години

Ред. бр.	Код нивоа	Назив нивоа	Укупно планирано	Укупно плаћено	Више/мање исплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	1	Кантон Унско-сански	359.998,80	179.999,40	-179.999,40	50,00%
2.	10	Кантон10	200.000,00	88.000,00	-112.000,00	44,00%
3.	2	Кантон посавски	160.000,00	134.709,31	-25.290,69	84,19%
4.	3	Кантон тузлански	435.167,99	348.341,46	-86.826,53	80,05%
5.	4	Кантон зеничко-добојски	400.000,03	266.666,71	-133.333,32	66,67%
6.	6	Кантон средњобосански	800.000,00	800.000,00	0,00	100,00%
7.	7	Кантон херцеговачко-неретвански	360.090,00	334.608,40	-25.481,60	92,92%
8.	8	Кантон западнохерцеговачки	207.000,00	155.250,00	-51.750,00	75,00%
9.	9	Кантон Сарајево	1.001.879,94	1.001.879,94	0,00	100,00%
10.	5	Кантон босанско-подрињски	40.000,00	40.000,00	0,00	100,00%
		УКУПНО	3.964.136,76	3.349.455,22	-614.681,54	84,49%

Прилог бр. 4: Преглед санкционисаних политичких партија у 2014. години

Новчане казне

Ред. бр.	Назив политичке партије	Број и датум одлуке	Износ казне у КМ
1	2	3	4
1.	Босанскохерцеговачка патриотска странка – Сефер Халиловић	03-07-6-613/14 од 18.12.2014.	2.000,00
2.	Демократски народни савез	03-07-6-614/14 од 18.12.2014.	3.000,00
3.	Демократска народна заједница БиХ	03-07-6-615/14 од 18.12.2014.	3.000,00
4.	Хрватска демократска заједница 1990	03-07-6-616/14 од 18.12.2014.	2.000,00
5.	Хрватска странка права БиХ	03-07-6-618/14 од 18.12.2014.	3.000,00
6.	Хрватски народни савез БиХ (правни сљедник ХСС-НХИ)	03-07-6-619/14 од 18.12.2014.	1.500,00
7.	Хрватска сељачка странка	03-07-6-617/14 од 18.12.2014.	1.500,00
8.	Либерално демократска странка БиХ	03-07-6-620/14 од 18.12.2014.	2.500,00
9.	Листа за Бугојно	03-07-6-621/14 од 18.12.2014.	2.000,00
10.	Напредна демократска странка	03-07-6-622/14 од 18.12.2014.	1.000,00
11.	Независна демократска странка	03-07-6-624/14 од 18.12.2014.	1.500,00
12.	НС Радом за бољитак	03-07-6-623/14 од 18.12.2014.	9.000,00
13.	Партија демократског прогреса	03-07-6-625/14 од 18.12.2014.	4.000,00
14.	ПО Независна листа – за мој град	03-07-6-626/14 од 18.12.2014.	2.000,00
15.	Странка за БиХ	03-07-6-638/14 од 18.12.2014.	3.000,00
16.	Странка демократске акције	03-07-6-635/14 од 18.12.2014.	2.700,00
17.	Социјалдемократска партија БиХ	03-07-6-628/14 од 18.12.2014.	12.000,00
18.	Српска демократска странка	03-07-6-631/14 од 18.12.2014.	4.000,00
19.	Социјалдемократска унија БиХ	03-07-6-629/14 од 18.12.2014.	3.500,00
20.	Странка младих за промјене	03-07-6-636/14 од 18.12.2014.	1.000,00
21.	Савез независних социјалдемократа - СНСД – Милорад Додик	03-07-6-627/14 од 18.12.2014.	13.000,00
22.	Социјалистичка партија	03-07-6-630/14 од 18.12.2014.	12.000,00
23.	Српска напредна странка	03-07-6-632/14 од 18.12.2014.	2.000,00
24.	Српска радикална странка РС	03-07-6-634/14 од 18.12.2014.	1.500,00
25.	Српска радикална странка др. Војислав Шешељ	03-07-6-633/14 од 18.12.2014.	2.000,00
26.	Странка социјалне безбједности српских бораца	03-07-6-637/14 од 18.12.2014.	1.000,00
27.	Визионарско демократска странка	03-07-6-639/14 од 18.12.2014.	6.000,00
	УКУПНО		101.700,00

Административна мјера

Ред. број	Политичка партија	Број и датум одлуке
1	2	3
1	Народна партија социјалиста	03-07-6-136/14 од 9.4.2014
2	Демократска странка Српске	03-07-6-140/14 од 9.4.2014
3	Еколошка странка Е5 - зелени	03-07-6-139/14 од 9.4.2014
4	Хрватска странка права Посавине	03-07-6-137/14 од 9.4.2014
5	Брчанска демократска иницијатива - За боље Брчко	03-07-6-141/14 од 9.4.2014
6	Савез за демократску Српску	03-07-6-134/14 од 9.4.2014
7	Странка кокуза	03-07-6-143/14 од 9.4.2014
8	Социјалдемократска партија Републике Српске	03-07-6-133/14 од 9.4.2014
9	Хрватски блок БиХ	03-07-6-138/14 од 9.4.2014
10	Српска странка Републике Српске	03-07-6-132/14 од 9.4.2014
11	Независна листа БиХ	03-07-6-135/14 од 9.4.2014
12	Босанско демократска странка	03-07-6-142/14 од 9.4.2014

III. ДИО

**СПРОВОЂЕЊЕ
ЗАКОНА О САВЈЕТУ
МИНИСТАРА БиХ**

1. Спровођење Закона о Савјету министара БиХ

338. У складу са Законом о Савјету министара Босне и Херцеговине, Централна изборна комисија БиХ надлежна је да оцјењује, на основу достављених информација и података из службене евиденције, да ли кандидат за предсједавајућег, министра и замјеника министра у Савјету министара Босне и Херцеговине испуњава услове за именовање, и потврду о томе доставља органу надлежном за именовање.
339. У складу са чланом 10ц споменутог закона, Централна изборна комисија БиХ провјерава да ли кандидати за министре и замјенике министара у Савјету министара Босне и Херцеговине испуњавају све потребне услове прописане Изборним законом БиХ и да се на њих не односи ниједна неспојива дужност прописана тим законом.
340. У извјештајном периоду није било провјера за кандидате за министре и замјенике министра у Савјету министара Босне и Херцеговине о испуњавању услова за именовање.

2. Закључна разматрања

341. Током 2014. године Централна изборна комисија БиХ није примила ниједан захтјев за провјеру о испуњавању услова за именовање. кандидата за министре или замјенике министара у Савјету министара БиХ.

A close-up photograph of two hands, one from a person with a darker skin tone and one from a person with a lighter skin tone, gently cupping a small, translucent blue and white globe of the Earth. The hands are positioned as if supporting the globe from below. The background is a soft, out-of-focus light blue.

IV. ДИО

**МЕЂУНАРОДНА
САРАДЊА,
СЕМИНАРИ
И ЕДУКАЦИЈЕ**

1. Међународна сарадња

1.1. Учешће на посматрачким мисијама, међународним конференцијама и семинарима

342. На позив Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) представница Централне изборне комисије БиХ је у периоду од 6. до 9. марта 2014. године учествовала на састанку Извршног одбора АСЕЕЕО и на радионици о учешћу жена у изборима у Брасову - Румунија.
343. Представник Централне изборне комисије БиХ је посматрао ванредне парламентарне изборе у Републици Србији који су одржани 16. марта 2014. године.
344. У периоду од 1. до 3. априла 2014. године, на позив Удружења свјетских изборних тијела (А-WEB) и Државне изборне комисије Јужне Кореје, представница Централне изборне комисије БиХ је присуствовала церемонији отварања Секретаријата А-WEB-а у Сеулу, Република Кореја.
345. На позив Европске комисије (ЕК) и Развојног програма Уједињених народа (UNDP) представница Централне изборне комисије БиХ је од 7. до 11. априла 2014. године учествовала у раду тематске конференције "Јачање кредибилитета у изборним процесима" коју су организирали Европска комисија (ЕК) и Развојни програм Уједињених народа (UNDP) у сарадњи са Независном изборном комисијом Јордана. Покровитељ конференције је било Његово Величанство краљ Абдуллах II ибн Ал Хусеин. Циљ конференције је био да се органима за спровођење избора и кључним изборним актерима презентују најбоље праксе и пруже компаративне информације и искуства о одговорности и транспарентности. Расправа се углавном фокусира на питање како повећати кредибилитет изборног процеса и до које мјере изборна администрација и други кључни актери могу допринијети том процесу те боље сарађивати путем професионалних удружења.

Конференција "Јачање кредибилитета у изборним процесима"
Јордан, 7 - 11. април 2014. године

Представница Централне изборне комисије БиХ је на конференцији презентovala како Централна изборна комисија БиХ ради са политичким партијама и како се суочава са питањем етничитета у БиХ. Поред наведеног, представница Централне изборне комисије БиХ је презентovala и рад Удружења европских изборних службеника АСЕЕЕО - кровног европског удружења изборних органа. Од 250 учесника конференције представница Централне изборне комисије БиХ је имала част да буде изабрана међу четири учесника који су презентovali закључке конференције.

346. На позив Државне изборне комисије Јужне Кореје и А-WEB-а представник Централне изборне комисије БиХ је у јуну 2014. године боравио у Јужној Кореји са циљем посматрања б. локалних избора који су одржани 4. јуна 2014. године.
347. Представници Централне изборне комисије БиХ су учествовали у раду 23. Годишње конференција и Генералне скупштине Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) која је одржана у Букурешту, Румунија од 4. до 6. септембра 2014. године. Домаћин конференција је била Стална изборна комисија Румуније. Тема Конференција је била “Учешће жена у изборном процесу и јавном животу” и “Планирање Општих избора”. На конференцији је учествовало 160 представника органа за спровођење избора, стручњака из међународних организација и академске заједнице из 47 земаља. Главни закључци тродневне конференције су сумирани у Букурештску декларацију која позива државе да предузму неколико акција у области учешћа жена и планирању избора.

23. Годишња конференција и Генерална скупштина
Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО)
Букурешт, 4 –6. септембар 2014. године

348. Од 18. до 22. новембра 2014. године трочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је боравила у Анкари и Истанбулу на позив Врховног изборног савјета Републике Турске. Током боравка у Анкари разматран је текст Меморандум о разумијевању између Централне изборне комисије БиХ и Врховног изборног савјета Републике Турске и организована је међународна

радионица на тему “Спровођење и супервизија избора” на којој је делегација Централне изборне комисије БиХ имала три званичне презентације. Главне теме три сесије ове конференције су биле: (1) Методе рјешавања изборних спорова и њихова примјена (изборна надлежност); (2) Надзор трошкова кампање током периода изборне кампање; (3) Бирачко право, израда бирачког списка, надзор и потврђивање. Делегација Централне изборне комисије БиХ је имала билатералне разговоре са делегацијама изборних комисија Турске, Албаније, Азербејџана, Грузије, Сомалије, Македоније и Косова. На маргинама Међународне конференције одржан је службени састанак са амбасадором БиХ у Републици Турској Њ. екс. Дамиром Џанком и трећим секретаром у Амбасади БиХ у Анкари гђом Јасном Мартинчевић.

Конференција “Спровођење и супервизија избора”
Анкара, 18–22. децембар 2014. године

У разговорима са представницима изборних комисија истакнута је потреба за развијањем сарадње са Централном изборном комисијом БиХ у свим аспектима, а посебно у размјени посматрачких мисија приликом одржавања избора, као и размјени информација о начинима брзог пребројавања и обједињавања гласова на дан избора. Са домаћином је посебно разговарано о техничким аспектима изборног процеса као што су набавка провидних гласачких кутија, израда картонских паравана за бирачка мјеста, обиљежавање бирача невидљивом тинтом итд. У културном дијелу програма домаћин је организовао посјету маузолеју Кемала Ататурка. Поред учешћа на Међународној конференцији у Анкари представници Централне изборне комисије БиХ присуствовали су брифингу о организацији, раду и надлежностима Покрајинске изборне комисије Истанбула која покрива вишемилионско бирачко тијело.

349. Од 20. до 21. новембра 2014. године трочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је на позив Државне ревизорске институције Републике Србије учествовала на регионалној конференцији државних ревизорских институција под називом “Ревизија политичких партија – регионална искуства” која је

одржана у Београду. Конференција се одржавала у оквиру програма за развој Уједињених нација као дио пројекта “Унапређење механизма одговорности у области јавних финансија” који финансира Влада Краљевине Шведске. Поред делегације Централне изборне комисије БиХ конференцији су присуствовале и делегације Црне Горе, Хрватске, Македоније, Словеније, Босне и Херцеговине и Србије предвођене предсједницима државних ревизорских институција као и представници Transparency International Србија и Агенције за борбу против корупције. Представница Централне изборне комисије БиХ је имала запажено излагање на тему “Ревизија финансирања политичких партија – искуства Босне и Херцеговине.

350. На позив Централне изборне комисије Молдавије двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ боравила је у Републици Молдавији у периоду од 27. новембра до 1. децембра 2014. године, ради посматрања парламентарних избора, који су одржани 30. новембра 2014. године.
351. На позив IDEA International двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је учествовала на једнодневnoj радионици “Представљање Алати за управљање изборним ризиком у Западној Азији и Сјеверној Африци” која се одржала 17. децембра 2014. у граду Тунис, у Тунису. Представници, Централне изборне комисије БиХ, која је учествовала у тестирању пилот пројекта Алати за управљање изборним ризицима заједно са још три државе у свијету, имали су запажену презентацију којом су представили искуства Централне изборне комисије БиХ у пилот пројекту и употреби овог софтвера у анализи Локалних избора 2012. године и Општих избора 2014. године.
352. Поводом одржавања Општих избора у Босни и Херцеговини 12. октобра 2014. године, Централна изборна комисија БиХ упутила је позив свим заинтересираним органима за спровођење избора да распореде своје изборне посматраче у БиХ. С тим у вези, Централна изборна комисија БиХ била је домаћин 11 делегација (укупно 23 члана). Опште изборе у БиХ, одржане 12. октобра 2014. године посматрале су делегације Изборне комисије Малезије, Централне изборне комисије Руске Федерације, Савезног изборног института Мексико, Изборне комисије Грузије, Изборне комисије Доминиканске Републике, Изборне комисије Јордана, Централне изборне комисије Киргистана, Врховног изборног савјета Републике Турске, Изборне комисије Македоније, Изборне комисије Словеније и Центра за демократске студије Камерун.

Чланови Централне изборне комисије БиХ са делегацијама изборних комисија из иностранства Сарајево, 12. октобар 2014. године

1.2. Промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора

353. Централна изборна комисија БиХ је првог четвртка у мјесецу фебруару (6. фебруара 2014. године) организовала манифестацију чији циљ је промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора. У Босни и Херцеговини, промовисање ове иницијативе одржава се од 2006. године, а сврха манифестације одржане 6. фебруара 2014. године је била промоција важности избора и повећање излазности жена и младих бирача који гласују први пут. Манифестација која се одвијала под слоганом “Повећајмо учешће младих и жена у демократским процесима кроз изборе” је одржана у Великој сали зграде Парламентарне скупштине БиХ, а позиву Централне изборне комисије БиХ се одазвало око 100 званица - представника законодавне власти БиХ, међународних организација активних у БиХ, чланова општинских/градских изборних комисија, представника изборне администрације, студената факултета, ђака средњих школа, и невладиног сектора. Манифестацију је отворио др Милорад Живковић, предсједавајући Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, а учеснике је поздравио и др Драган Човић, предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине БиХ.

Амбасадор ОЕБС Мисије у БиХ Fletcher Burton и шеф Политичког одјељења Делегације Европске уније у БиХ г. Thomas Busch су у својим излагањима посебно нагласили важност учешћа младих и жена на изборима док је представник Агенције за равноправност полова БиХ, г. Аднан Кадрибашић одржао тематско излагање о утицају избора на заступљеност жена у извршној и законодавној власти у БиХ. Предсједник Централне изборне комисије БиХ, г. Стјепан Микић је у свом обраћању учесницима скупа поентирао да положај жена и младих у Босни и Херцеговини, у контексту њихове улоге, права и обвеза, иде укорак са демократским процесима цјелокупног друштва и према

постоје добра законска рјешења она још увијек треба да остваре практичне резултате.

Промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора
Сарајево, 6. фебруар 2014. године

1.3. Међународно признаје Централној изборној комисији БиХ

354. Чланица Централне изборне комисије БиХ, гђа. Ирена Хаџиабдић је у октобру 2014. године именована у Одбор директора Међународне фондације за изборне системе (IFES) из Вашингтона (САД) на период од три године. У саставу Одбора директора су такођер и водећи људи из области бизниса, влада и цивилног друштва, бивши и садашњи сенатори САД-а, по први пут изабрани Афро-амерички државни званичници, бивши амбасадори САД-а и Швицарске, предсједнички кандидати и један бивши шеф државе.

1.4. Сарадња са међународним организацијама и невладиним сектором

355. Дана, 19. марта 2014. године Централна изборна комисија БиХ и Канцеларија Савјета Европе у Сарајеву потписали су Меморандум о разумијевању за 2014. годину. У оквиру потписаног меморандума стране препознају потребу развоја што бољих едукативних садржаја са циљем унапређења изборног процеса у Босни и Херцеговини. Савјет Европе сарађиваће блиско са Централном изборном комисијом БиХ поред осталог у области образовања и обуке предсједника бирачких одбора, путем десет једнодневних семинара у БиХ на тему „Одредбе кривичног законодавства у БиХ и казнене одредбе из изборног законодавства БиХ у вези са изборним процесом у БиХ“. Савјет Европе биће подршка Централној изборној комисији БиХ у изради видео-презентације под називом „Поступање бирачког одбора на дан избора“ и штампању новог издања Приручника за рад бирачких одбора.

Потписивање меморандума представља наставак дугогодишње сарадње Централне изборне комисије БиХ и Канцеларије Савјета Европе у Сарајеву.

356. Централна изборна комисија БиХ је остварила веома запажену сарадњу са међународним институцијама које дјелују у Босни и Херцеговини, а посебно са Мисијом ОЕБС-а у Босни и Херцеговини. Та сарадња огледа се у пружању подршке, на захтјев Централне изборне комисије БиХ, кроз провођење пројеката с циљем унапређења изборног процеса, прибављању стручних мишљења и ставова релевантних међународних организација (Венецијанске комисије, Савјета Европе и Канцеларије ОЕБС/ОДНПР-а) о свим питањима која су у надлежности Централне изборне комисије БиХ, а у складу са Меморандумом о разумијевању између Централне изборне комисије БиХ и Мисије ОЕБС-а који је потписан 25. 9. 2014. године.
357. Централна изборна комисија БиХ је сачинила и доставила прилог за редован годишњи извјештај о напретку БиХ у процесу европских интеграција.
358. Представници Централне изборне комисије БиХ активно су учествовали и на конференцијама на тему корупције у организацији Transparency International БиХ, затим на међународној конференцији “Обезбјеђење заштите личних података у сајбер простору”: Изазови и перспективе за земље југоисточне Европе” која се одржала у Сарајеву од 29. до 30. 10. 2014. године у организацији америчког универзитета у БиХ и Центра за безбједносну сарадњу RACVIAC као и на округлом столу на тему “Борба против расне дискриминације и нетолеранције у БиХ”, који је одржан 19. 11. 2014. године у Сарајеву у организацији Институције омбудсмана за људска права БиХ и Европске комисије против расизма и нетолеранције (ECRI). Представник Централне изборне комисије БиХ је одржао излагање током панел дискусије на тему “Борба против расистичког говора мржње”.
359. Централна изборна комисија БиХ је остварила и изузетно добру сарадњу са невладиним сектором, прије свега са Удружењем изборних службеника у Босни и Херцеговини и „Коалицијом под лупом“.
360. Као и до сада, за Централну изборну комисију БиХ међународна сарадња представља веома важан сегмент у раду те ће и убудуће наставити интензивно да остварује међународне контакте.

1.5. Обука и стручно усавршавање запослених

361. Централна изборна комисија БиХ доношењем годишњег Програма обуке особља Секретаријата Централне изборне комисије БиХ настоји да лакше води кадровску политику те да тиме постави објективне критеријуме стручног усавршавања. С циљем подизања свеукупне ефикасности пословања, Централна изборна комисија БиХ настоји да обезбједи адекватан систем комуникације како унутар институције, тако и према окружењу.
362. Планирање обуке кадрова у Централној изборној комисији БиХ наслања се на политику и стратегију институције и представља дио њеног стратешког

планирања. Посебан задатак у развоју кадрова Централне изборне комисије БиХ је усклађивање индивидуалних и тимских циљева, проистеклих из стратешких и оперативних задатака. Динамика реализације стручног образовања запослених прецизно је била усклађена са динамиком активности Централне изборне комисије БиХ и расположивим буџетом.

363. С циљем професионалног развоја и усавршавања државних службеника/ запослених особље Централне изборне комисије БиХ је учествовало на специјалистичким семинарима и обукама од којих издвајамо:

- Законске одредбе за равноправност полова,
- Управљање ефектом,
- Израда правних прописа у институцијама БиХ,
- Управни поступак и управни спор,
- Имплементација пресуда Европског суда за људска права,
- Стицање услова за пензионисање државних службеника,
- Како комуницирати на вишем нивоу (напредне вјештине комуникације)-webinar,
- Ефектно преговарање,
- Савремена пословна комуникација,
- Правне импликације коришћења интелектуалне својине на интернет - (webinar),
- Превођење и ауторска права-(webinar),
- Презентација e-learning система обуке државних службеника,
- Примјена Закона о заштити личних података,
- Обука за новозапослене државне службенике,
- Израда планова интегритета,
- Писана и усмена презентација,
- Стрес менаџмент.

2. Закључна разматрања

364. Централна изборна комисија БиХ је и у 2014. години значајан дио својих активности усмјерила на успостављање међународне сарадње и размјену искустава кроз активно учешће на конференцијама, семинарима и разним облицима едукација, што омогућава упознавање са најактуелнијим трендовима у развоју изборних система у демократски развијеним земљама и примјене закона из области финансирања политичких партија. Учешћем на међународним конференцијама Централна изборна комисија БиХ настоји дати пуни допринос у афирмацији Босне и Херцеговине, кроз успостављање сарадње са органима за спровођење избора других земаља, наставак сарадње са ОЕБС-ом, Савјетом Европе, IDEA International као и активним учешћем на конференцијама у оквиру Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) и раду Удружења свјетских изборних органа (А-WEB) конференцијама које организује Европска комисија и Развојни програм Уједињених нација.

365. У извјештајном периоду Централна изборна комисија БиХ је наставила проактивни ангажман у АСЕЕЕО-у, учешћем у раду његовог Извршног одбора као и учешћем у раду 23. Годишње конференције и Генералне скупштине АСЕЕЕО-а.
366. По позиву међународних организација, институција и асоцијација, представници Централне изборне комисије БиХ учествовали су у раду семинара/округлих столова/ конференција са сљедећим тематским садржајима: јачање кредибилитета у изборним процесима; учешће жена у изборном процесу и јавном животу и планирање Општинских избора, спровођење и супервизија избора, ревизија политичких партија – регионална искуства, представљање Алата за управљање изборним ризиком у Западној Азији и Сјеверној Африци, осигурање заштите личних података у сајбер простору: изазови и перспективе за земље југоисточне Европе, борба против расне дискриминације и нетолеранције у БиХ.
367. Представници Централне изборне комисије БиХ су учествовали у посматрачким мисијама које су посматрале локалне изборе у Републици Кореји, парламентарне изборе у Републици Моладавији и ванредне парламентарне изборе у Републици Србији.
368. Током 2014. године настављена је сарадња са невладиним сектором, а посебно са Удружењем изборних службеника у БиХ и Коалицијом под лупом.
369. С циљем постизања што бољих резултата рада, Централна изборна комисија БиХ је у свом Програму обуке особља Секретаријата Централне изборне комисије БиХ предвидјела и активности које се односе на стручно усавршавање запослених. Током 2014. године државни службеници Централне изборне комисије БиХ учествовали су на обавезујућим едукацијама које је организовала Агенција за државну службу БиХ.

V. ДИО

The logo of the Central Election Commission of BiH is a circular emblem with a blue background and a dark border. It features a stylized white figure of a person with arms raised, set against a background of a map of Bosnia and Herzegovina. The text is overlaid on the center of the emblem.

**ЈАВНОСТ РАДА
ЦЕНТРАЛНЕ
ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ БиХ**

1. Јавност рада Централне изборне комисије БиХ

370. Централна изборна комисија БиХ јавност рада сматра веома важним сегментом свог функционисања и због тога посебну пажњу у овом извјештају посвећујемо управо томе. Централна изборна комисија БиХ своју законску обавезу, када је у питању јавност рада и слобода приступа информацијама, испуњава кроз досљедну примјену основних принципа јавног информисања, као што су: отвореност, истинитост и одговорност, координација, благовременост и корисност. У информисању јавности Централна изборна комисија БиХ углавном користи општеприхваћена формална средства информисања, као што су: интернет, конференције за новинаре, изјаве и саопштења за јавност. Водичем за приступ информацијама је прописано да се информације о раду Централне изборне комисије БиХ могу добити и неформално, путем телефона у контакту са стручним савјетником за односе са јавношћу. На тај начин је олакшан пут приступа информацијама којим располаже Централна изборна комисија БиХ. Формално поднесених захтјева за приступ информацијама у 2014. години је било 120, на које је Централна изборна комисија БиХ одговорила благовремено у складу са Законом о слободи приступа информацијама.
371. Медији, политички субјекти и невладине организације су у највећој мјери заинтересовани за рад Централне изборне комисије БиХ. Јавност рада Централна изборна комисија БиХ углавном обезбјеђује на следеће начине:
- обавјештавањем јавности о одржавању сједница,
  - давањем обавјештења о активностима Централне изборне комисије БиХ,
  - изјавама за јавност председника и чланова Централне изборне комисије БиХ,
  - одржавањем конференција за јавност,
  - омогућавањем посматрачима политичких субјеката, удружењима грађана и међународним посматрачима да присуствују сједницама, да посматрају друге активности Централне изборне комисије БиХ, као и да имају приступ свим релевантним документима у складу са законом, осим ако председник Централне изборне комисије БиХ, у интересу морала, јавног реда или националне безбједности у демократском друштву или у другим случајевима, одлучи другачије,
  - објављивањем донесених одлука, путем интернет-странице Централне изборне комисије БиХ, и службеним гласницима,
  - на други начин који одреди Централна изборна комисија БиХ.
372. Централна изборна комисија БиХ, је настојала да свој рад што директније представи јавности, што потврђује и чињеница о присуству бројних представника писаних и електронских медија укључујући и РТВ сервисе сједницама Централне изборне комисије БиХ. Чланови Централне изборне комисије БиХ, показали су велику сусретљивост у давању изјава, информација и законских тумачења изборног процеса, како би се отклониле све недоумице које су понекад медијски биле погрешно интерпретиране.

373. Сједнице Централне изборне комисије БиХ су јавне осим у случајевима када Централна изборна комисија БиХ расправља и одлучује о питањима која имају карактер тајности у складу са законом, када то захтијевају разлози заштите морала, јавног реда, безбједности државе, права приватности или личних права.
374. Све релевантне информације и одлуке које доноси Централна изборна комисија БиХ могу се добити на:
1. *Интернет-страница Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, www.izbori.ba, која својим садржајем информисање јавност о активностима Централне изборне комисије БиХ, укључујући законску и подзаконску регулативу и базе података за које не постоје законске препреке објављивања.*
  2. *Конференцијама за новинаре и у саопштењима за јавност.* Централна изборна комисија БиХ је у 2014. години одржала 17 конференција за новинаре и објавила 187 саопштења за јавност. Конференције су организоване у оним ситуацијама када је требало саопштити важне одлуке и ставове Централне изборне комисије БиХ и када се сматрало да саопштење за јавност не може скрнути довољно пажње прималаца информације.
375. Писани медији у БиХ су у 2014. години објавили 1.928 чланака о раду Централне изборне комисије БиХ, што потврђује висок степен отворености и транспарентности Централне изборне комисије БиХ према јавности.
376. У 2014. години објављени чланци су се углавном односили на: организацију и одржавање Општих избора 2014. године; изборне резултате; провођење посредних избора итд.

2. Закључна разматрања

377. Централна изборна комисија БиХ јавност рада сматра важном претпоставком за вјеродостојност свог дјеловања. Стога се посебна пажња посвећује што потпунијем и разумљивијем информисању домаће и међународне јавности о својим циљевима и мјерама за њихово остваривање, као и о резултатима својих активности. Примјеном различитих облика информисања Централна изборна комисија БиХ је и током 2014. године редовно обавјештавала јавност о свим важнијим аспектима свог рада. Саопштења за јавност о одлукама Централне изборне комисије БиХ објављивана су непосредно након сједница на којим су одређене одлуке донесене.
378. На интернет-страница Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba омогућен је увид у законску и подзаконску регулативу која се односи на рад Централне изборне комисије БиХ, те упутства и обрасци за примјену важећих прописа поштујући кључне принципе информисања јавности.
379. Централна изборна комисија БиХ наставиће праксу објективног и благовременог информисања јавности о свом раду. У досадашњем раду није било примједаба на приступ информацијама које су у посједу Централне изборне комисије БиХ.

380. Један од дугорочних циљева Централне изборне комисије БиХ је континуирани рад на јачању имиџа ове институције у јавности.

VI. ДИО

**СИНТЕЗА
ЗАКЉУЧНИХ
РАЗМАТРАЊА И
ПРЕПОРУКА**

1. Синтеза закључних разматрања

381. У 2014. години Централна изборна комисија БиХ се фокусира на примарно на досљедну имплементацију закона из своје надлежности те на припрему и спровођење Општих избора, као и благовремено доношење нормативних и проведивих аката чијим унапређењима се настојао поједноставити изборни процес, повећати повјерење и транспарентност цјелокупног изборног процеса. Најважније измјене се односе: на увођење боље контроле и безбједности (боља рјешења за заштиту изборног материјала, побољшања рада мобилних тимова, увођење нове апликације за евидентирање приговора и жалби, верификацију потписа током процеса регистрације бирача, те верификације потписа подршке политичких субјеката); процес је учињен приступачнијим, ефикаснијим и транспарентнијим увођењем нове шеме паковања; скраћивањем рокова за бираче који гласају путем поште на 2 дана умјесто пријашњих 10 дана, те израдом аудио-верзије Изборног закона БиХ за слабовидна лица; побољшања у едукацији (рана обука за потенцијалне предсједнике бирачких одбора; видео- - обука бирачких одбора и информативно-едукативну кампања, чији циљ је био повећање излазности бирача са фокусом на жене, младе, апстиненте и инвалидна лица) док је успостављањем ес-ем-ес (SMS) центра сваки бирач слањем ес-ем-ес поруке на телефонски број 091 12 12 12, могао провјерити локацију свог бирачког мјеста.
382. У области безбједности изборног процеса Централна изборна комисија БиХ је благовремено обавијестила сва релевантна министарства унутрашњих послова и безбједносне агенције да је расписала Опште изборе 2014. године након чега је Министарство безбједности БиХ формирало Одбор за безбједност Општих избора и Оперативни штаб на челу са Дирекцијом за координацију полицијских органа који је координирао активности на терену, а у чијем раду су, поред представника Централне изборне комисије БиХ, учествовали и представници свих безбједносних агенција у БиХ. Општа је оцјена да је су Општи избори 2014. године протекли у доброј атмосфери без већих инцидената и цјелокупан посао је обављен у складу са највишим безбједносним стандардима.
383. У току припрема за Опште изборе 2014. године Централна изборна комисија БиХ сусретала се и са одређеним проблемима, као што су: неажурност података о лицима која имају статус расељених чиме је отежана идентификација ових лица у Централном бирачком списку како би они могли остварити своја права утврђена чланом 20.8 Изборног закона БиХ, затим немогућност регистрације одређеног броја бирача који су требали да гласају ван земље због недостатка документације (доказ о идентитету, доказ о држављанству, доказ о пребивалишту, неидентичан потпис, непотписан образац, итд), пријавама о злоупотребама личних докумената за гласање путем поште.
384. У периоду изборних активности, учесници изборног процеса подносили су приговоре и жалбе који се односе на: одлуке Централне изборне комисије БиХ којим је пријава политичког субјекта за учешће на Општим изборима 2010. године била одбијена или одбачена; овјеру кандидата на кандидатским листама; одбијање уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ; одлуке Централне изборне комисије БиХ у вези са уписом у Централни бирачки списак за гласање за Брчко дистрикт БиХ; поступак именовања чланова

бирачких одбора за Опште изборе 2014. године; повреду члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ којим је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија; кршење изборне шутње, повреде бирачког права на бирачким мјестима, поновљено бројање гласачких листића, поништење избора.

385. У свим фазама изборног процеса изјављено је 67 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 66 жалби одбио или одбацио, а једну дјелимично преиначио, у дијелу који се односи на казну уклањања кандидата са кандидатске листе чиме је 99% одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено. На коначне и правоснажне одлуке Централне изборне комисије БиХ којим је одлучивано у изборном периоду за спровођење Општих избора у БиХ до 10. јануара 2015. године није поднесена ниједна апелација.
386. У 2014. години, Централна изборна комисија БиХ у оквиру активности изградње информационе инфраструктуре, наставила даљу имплементацију ЈИИС-а и иницирала провођења његове IV фазе. За опште изборе 2014. године први пут извршено је јавно - електронско жријебање за редослијед политичких субјетака на гласачком листићу. Затим, свим општинским/градским изборним комисијама је обезбијеђен приступ програму за евидентирање приговора и жалби захваљујући чему је Централна изборна комисија БиХ била информисана о броју и статусу поднесених приговора и жалби на локалном нивоу.
387. Централна изборна комисија БиХ је у 2014. године била домаћин делегација Изборне комисије Малезије, Централне изборне комисије Руске Федерације, Савезног изборног института Мексико, Изборне комисије Грузије, Изборне комисије Доминиканске Републике, Изборне комисије Јордана, Централне изборне комисије Киргистана, Врховног изборног савјета Републике Турске, Изборне комисије Македоније, Изборне комисије Словеније и Центра за демократске студије Камерун који су посматрали Опште изборе 2014. године.
388. Централна изборна комисија БиХ је и у 2014. години наставила добру сарадњу са Агенцијом за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ (IDDEEA), Министарством за људска права и избјеглице, министарствима унутрашњих послова на свим нивоима, Министарством цивилних послова БиХ – Сектор за држављанства и Изборним комисијама с циљем формирања што ажурнијег Централног бирачког списка неопходног за одржавање изборног процеса.
389. Трошкови Општих избора 2014. године износе 7.620.897,95 КМ од чега је 7.592.318,68 КМ финансирано из буџета институција Босне и Херцеговине и 28.579,27 КМ из донације Савјета Европе.
390. Политичке партије које су Централној изборној комисији БиХ до 23. 12. 2014. године поднијеле постизборни финансијски извјештај исказале су трошкове изборне кампање у износу од 8.632.256,35 КМ.
391. Упркос значајним напорима које је Централна изборна комисија БиХ уложила у едукацију и обуку евентуалних предсједник и чланова бирачких одбора и на

Општим изборима 2014. године бирачки одбори су оцијењени као најслабији дио изборне администрације.

392. Општа је оцјена међународних посматрача да Централна изборна комисија БиХ ужива повјерење међу заинтересованим странама у изборном процесу и да су избори спроведени на ефикасан начин. Међутим, још увијек постоји много простора за побољшања јер је и у овом изборном циклусу, као и у претходним, идентификовано неколико области које захтијевају реакцију законодавних органа, с циљем унапређења изборног процеса у Босни и Херцеговини, како би он у потпуности био у складу са увјерењима ОЕБС-а и другим међународним обавезама и стандардима за демократске изборе.
393. У 2014. години Централна изборна комисија БиХ је провела пријевремене изборе у три општине: Бановићи, Сребреник и Лакташи; извршила припреме за спровођење пријевремених избора за начелника Општине Домањевац -Шамац, Источни Дрвар и прве изборе за начелника општине Станари и Скупштину општине Станари и спровела је изборе за органе локалне управе и самоуправе на подручју 6 општина/градова.
394. Иако Интерресорна радна група за измјене и допуне Изборног закона БиХ није активно радила у 2014. години Централна изборна комисија БиХ је континуирано истицала потребу за даљим радом на измјенама и допунама Изборног закона БиХ и уклањањем уочених слабости и недостатака изборног законодавства.
395. Централна изборна комисија БиХ је спровођењем активности из своје надлежности, утврђене Законом о финансирању политичких партија, током 2014. године обезбиједила значајан ниво транспарентности извора финансирања политичких партија.
396. По питању имплементације препорука Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције – GRECO, из Евалуационог извјештаја за Босну и Херцеговину из трећег круга евалуације Босне и Херцеговине – Транспарентност финансирања политичких партија, имплементирани су само двије од девет препорука и то једна препорука на задовољавајући начин и једна препорука дјелимично. GRECO у Извјештају о усаглашености за Босну и Херцеговину у оквиру теме II – Транспарентност финансирања политичких партија, на 64. Пленарној сједници (Страсбург, 16–20. јуни 2014. године) констатује да је Босна и Херцеговина постигла мало видљив напредак у погледу спровођења препорука. Констатације GRECO-а, недвосмислено указују на чињеницу да реализација препорука зависи од измјена законске регулативе. У складу са закључком Уставноправне комисије Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ са 68. сједнице, а у вези са препорукама GRECO-а, које се односе на транспарентност финансирања политичких партија у БиХ, Босна и Херцеговина треба да приступи реализацији препорука GRECO-а и све надлежне институције БиХ хитно требају предузети активности како би се те препоруке испуниле.
397. Током 2014. године Централна изборна комисија БиХ је изразила пуну спремност да се активно укључи у предлагање рјешења за реализацију

преорука GRECO-а, уколико се формира интерресорна радна група за израду приједлога закона о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких партија, те предложила да унутар интерресорне радне групе буду три члана Централне изборне комисије БиХ.

398. На плану међународне сарадње Централна изборна комисија БиХ је и у 2014. години наставила активан ангажман у АСЕЕЕО-у, учешћем у раду његовог Извршног одбора учешћем на 23. Годишњој конференцији и Генералној скупштини АСЕЕЕО-а, а настављена је и сарадња са Удружењем свјетских изборних органа (А-WEB) као и са органима за спровођење избора и комисијама за спречавање сукоба интереса других земаља те учешће на конференцијама, семинарима/радионицама и посматрачким мисијама.
399. Током 2014. године Централна изборна комисија БиХ је наставила сарадњу са невладиним сектором, а посебно са Удружењем изборних службеника у БиХ и успоставила сарадњу са Коалицијом под лупом.
400. Централна изборна комисија БиХ наставиће праксу објективног и благовременог информисања о свом раду и континуирано ће радити на јачању имиџа ове институције у јавности.
401. Током 2014. године настављани су радови на санацији анекса зграде Централне изборне комисије БиХ гдје ће бити смјештен Центар за едукацију Централне изборне комисије БиХ, а у буџетском захтјеву Централне изборне комисије БиХ за 2015. годину планирана су средства за наставак радова на Центру за едукацију.
402. Као и у претходном периоду Централна изборна комисија БиХ жели препоручити да је у наредном периоду неопходно посветити пажњу даљем унапређењу изборног законодавства уз активан ангажман њених чланова који би својим знањем и искуством могли допринијети доношењу квалитетних законских рјешења.

3. Препоруке

403. На основу наведеног и досадашњих стечених искустава у примјени закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ, предлагемо да Парламентарна скупштина БиХ прихвати сљедеће препоруке:

А) Приступити измјенама изборног законодавства у правцу

- Обезбиједити попуњавање Дома народа Парламента Федерације БиХ у складу са одредбама Устава Федерације БиХ (17 Бошњака, 17 Хрвата, 17 Срба и 7 делегата из реда осталих).
- Размотрити процедуре кандидирања, именовања и обуке чланова бирачких одбора.

- Прописати санкције за председника, чланове и замјенике у бирачким одборима који неоправдано изостану на дан избора са свог бирачког мјеста.
- Обезбиједити финансијска средства и увести обавезу едукације за представнике политичких субјеката, јавности и бирача путем штампаних и електронских медија.
- Ријешити одређена питања у процесу гласања путем поште, гласања у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству, гласања у одсуству, гласања непотврђеним гласачким листићем те раног гласања.
- Утврдити могућност увођења техничких помагала за гласање неписмених и лица са инвалидитетом као што је електронско гласање (скенирање гласачких листића, електронско пребројавање).
- Преиспитати све законом утврђене радње и рокове који утичу на објављивање резултата избора како би се скратио рок за потврђивање и објављивање резултата избора.
- Ставити у процедуре приједлоге измјена и допуна Изборног закона БиХ, утврђених у оквиру рада Интерресорне радне групе за припрему измјена и допуна Изборног закона БиХ, Закона о финансирању политичких партија и Закона о сукобу интереса у институцијама власти Босне и Херцеговине који су припремљени 2012. године (28 приједлога измјена) и других техничких измјена по захтјеву Интерресорне радне групе за измјене и допуне Изборног закона БиХ.
- Спровести пресуду Суда за људска права у Страсбуру⁵⁵.
- Спровести Одлуку Уставног суда БиХ, број: У - 9/09 од 26. 11. 2010. године⁵⁶, која се односи на Град Мостар, а у вези са Рјешењем Уставног суда БиХ од 18. 1. 2012. године.
- Преиспитати одредбе члана 1.6, 1.7 и 1.7а Изборног закона БиХ у контексту одредбе члана IX став (1) Устава БиХ.
- Отклонити уочене контрадикторности измјена и допуна Изборног закона БиХ⁵⁷ које се односе на равноправну заступљеност полова на кандидатским листама и изборној администрацији. С обзиром да општинске/градске изборне комисије могу имати 3, 5, или 7 чланова, а бирачки одбори 3 или 5 чланова, 40% равноправну заступљеност мање заступљеног пола немогуће је имплементирати у случају општинских/градских изборних комисија (93 ОИК/ГИК-е) и бирачких одбора који броје по три члана. Прописани проценат, такође, може произвести немогућност имплементације и при сачињавању кандидатских листа политичких субјеката, као и протурјечност у контексту примјене постојећих норми члана 4.19 став (4) Изборног закона БиХ. Стога је неопходно пронаћи адекватно рјешење у наведеним случајевима.

⁵⁵ Сејдић и Финци против БиХ – Пресуда од 22. 12. 2009. године

⁵⁶ „Службени гласник БиХ“, бр. 63/11

⁵⁷ „Службени гласник БиХ“, бр. 18/13 од 11. 3. 2013. године

- Размотрити одредбе поглавља 9А Изборног закона БиХ које се односе на избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ, у контексту Поглавља IV. тачка Б. Устава Федерације БиХ. У вези с тим, неопходно је доградити изборно законодавство у смислу јаснијег дефинисања одговорности за непоштовање рокова прописаних за конституирање законодавних органа власти.
- Преиспитати поглавље 6 Изборног закона БиХ које се односи на заштиту изборног права у смислу редуцирања широког приступа изборним жалбама и тужбама, тростепене надлежности, увођење такси и слично.
- Неопходно је да до расписивања избора 2016. године надлежни државни и ентитетски органи преиспитају и ажурирају број лица с бирачким правом која имају статус расељеног лица, у смислу заштите интегритета Централног бирачког списка.
- Преиспитати број мандата као и границе изборних јединица у складу са одредбама изборног закона БиХ.
- Интензивирати активности на рјешавању питања ентитетског држављанства за бираче из Брчко дистрикта БиХ. У Брчко дистрикту БиХ постоји преко 38.800 бирача који немају одређено ентитетско држављанство које одређује упис бирача у одговарајућу изборну јединицу у Федерацији БиХ или Републици Српској. Затим, потребно је отклонити и дискриминацију држављана Федерације БиХ из Брчко дистрикта БиХ који не гласају ни за један кантон, чиме им је ускраћено право да бирају делегате у Дом народа Парламента Федерације БиХ.
- Кроз реализацију IV фазе пројекта Јединствени изборни информациони систем БиХ“ – ЈИИС БиХ наставити процес изградње изборне информационе инфраструктуре чиме ће се обезбиједити увезивање свих изборних операција у један јединствен систем.
- Све измјене и допуне Изборног закона БиХ нужно је донијети благовремено како би Централна изборна комисија БиХ усвојила неопходни сет подзаконских прописа, инсталирала и тестирала одговарајући софтвер у оквиру Јединственог изборног информационог система БиХ – ЈИИС БиХ, те спровела обуку изборне администрације у Босни и Херцеговини. У будућности све измјене и допуне Изборног закона БиХ би требало радити у неизборној години.

В) Област финансирања политичких партија

- Поновно преиспитати постојеће законодавство у области организовања и

- политичког дјеловања политичких партија и њиховог финансирања (Закон о политичким партијама) ⁵⁸ и настојати испоштовати препоруке GRECO-а⁵⁹.
- Централна изборна комисија БиХ изражава пуну спремност да се активно укључи у предлагање рјешења за реализацију препорука GRECO-а, уколико се формира интерресорна радна група за израду приједлога закона о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких партија.

С) Подршка развоју људских потенцијала и унапређењу сарадње са свим заинтересираним странама

- С циљем успостављања Центра за едукацију Централне изборне комисије БиХ, који ће служити као регионални едукативни и ресурсни центар за изборну администрацију, политичке партије, невладин сектор, медије и све заинтересоване стране, неопходно је обезбиједити кадровску, финансијску и материјалну подршку за успјешну реализацију овог пројекта.

Парламентарна скупштина БиХ потврђује опредјељење да се очува независност Централне изборне комисије БиХ као органа чије надлежности произилазе из надлежности Парламентарне скупштине БиХ, а у смислу даљег обезбјеђења финансијске, кадровске и нормативно-правне стабилности Централне изборне комисије БиХ.

Приликом утврђивања приједлога за измјене и допуне изборног законодавства неопходно је укључити Централну изборну комисију БиХ.

Број:04-1-07-10-396-1/15

Предсједник

Сарајево, 16. април 2015. године

Др Ахмет Шантић

⁵⁸ При формирању нових политичких партија увести обавезу да ЦИК БиХ даје своје мишљење како би се, између осталог, онемогућило да једно лице региструје двије политичке партије у различитим судовима или регистрација двије политичке странке под истим именом.

⁵⁹ [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2010\)5_BiH_One_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)5_BiH_One_EN.pdf)